

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูคุณทเวที
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

พระสุชาติ แย้มกล้าด

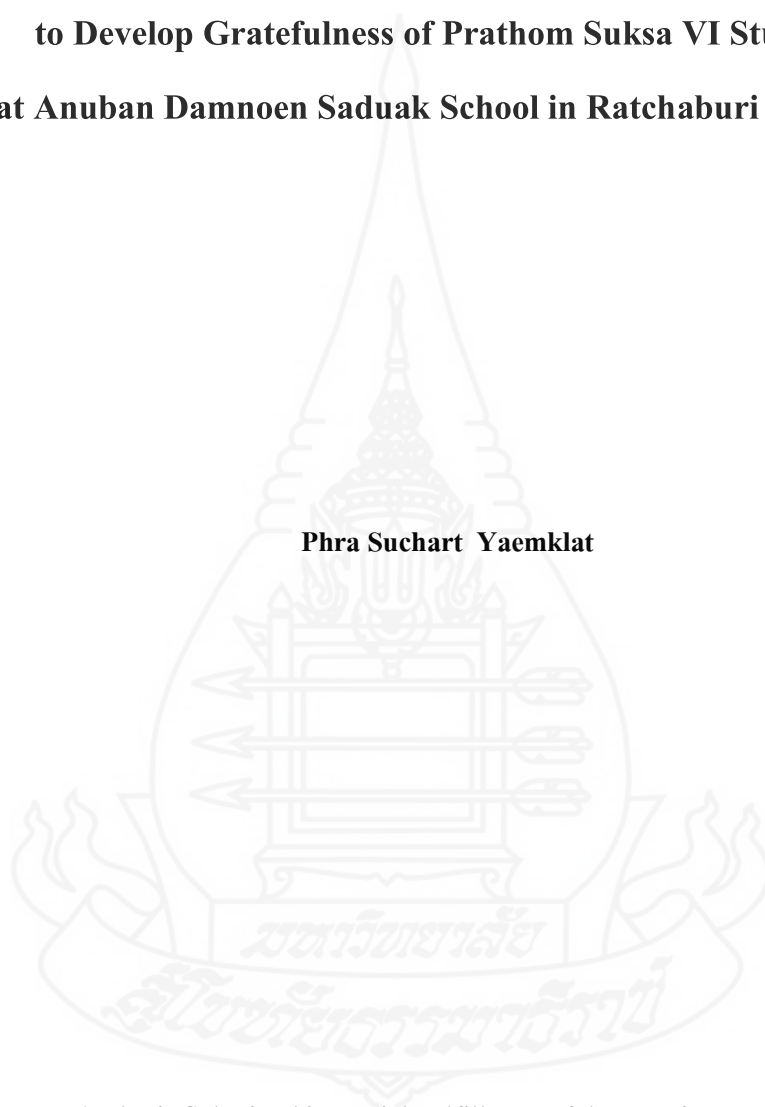

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2559

**The Effects of Using a Guidance Activities Package
to Develop Gratefulness of Prathom Suksa VI Students
at Anuban Damnoen Saduak School in Ratchaburi Province**

Phra Suchart Yaemklat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance and Psychological Counseling

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2016

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูคุณเดวทีของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ชื่อและนามสกุล พระสุชาติ แย้มกลัด

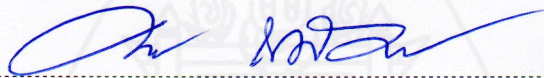
แขนงวิชา การแนะแนว

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง

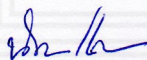
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2560

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

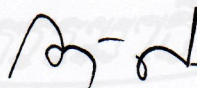
ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

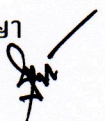
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวที
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
ผู้วิจัย พระสุชาติ แยมกัลลค์ **รหัสนักศึกษา** 2542800574
ปริญญา ศีษาสาตรมหาบัณฑิต (การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา
(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง **ปีการศึกษา** 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความกตัญญูทศเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ในกลุ่มทดลองก่อน และหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวที และ (2) เปรียบเทียบความกตัญญูทศเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวทีกับกลุ่มควบคุมซึ่งใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน ในสองห้องเรียนของโรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2559 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม แล้วสุ่มออกเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวที (2) แบบวัดความกตัญญูทศเวที มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .90 และ (3) กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวที มีความกตัญญูทศเวทีสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (2) ภายหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวทีที่มีความกตัญญูทศเวทีสูงกว่าของกลุ่มควบคุมที่ได้รับกิจกรรมแนะแนวแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ ชุดกิจกรรมแนะแนว ความกตัญญูทศเวที ประถมศึกษา

Thesis title: The Effects of Using a Guidance Activities Package to Develop Gratefulness of Prathom Suksa VI Students at Anuban Damnoen Saduak School in Ratchaburi Province.

Researcher: Phra Suchart Yaemklat; **ID:** 2542800574;

Degree: Master of Education (Guidance and Psychological Counseling);

Thesis advisors: (1) Dr. Niranart Sansa, Assistant Professor;

(2) Dr. Wunlapa Sabaying, Assistant Professor; **Academic year:** 2016

Abstract

The objectives of this research were (1) to compare the levels of gratefulness of Prathom Suksa VI students in the experimental group at Anuban Damnoen Saduak School in Ratchaburi province before and after using a guidance activities package to develop gratefulness; and (2) to compare the gratefulness level of Prathom Suksa VI students in the experimental group who used the guidance activities package to develop gratefulness with the counterpart level of the students in the control group who undertook traditional guidance activities.

The research sample consisted of 60 Prathom Suksa VI students in two intact classrooms of Anuban Damnoen Saduak School in Ratchaburi province during the 2016 academic year, obtained by cluster sampling using the classroom as the sampling unit. Then students in one classroom was randomly assigned as the experimental group; while students in the other classroom, the control group, each of which consisting of 30 students. The employed research instruments comprised (1) a guidance activities package to develop gratefulness, (2) a scale to assess gratefulness, with reliability coefficient of .90, and (3) a set of traditional guidance activities. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

Research findings showed that (1) after the experiment, the post-experiment gratefulness level of the experimental group students who used the guidance activities package to develop gratefulness was significantly higher than their pre-experiment counterpart level at the .05 level of statistical significance; and (2) after the experiment, the gratefulness level of the experimental group students who used the guidance activities package to develop gratefulness was significantly higher than the counterpart level of the control group students who undertook traditional guidance activities at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Guidance activities package, Gratefulness, Prathom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จากอาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุปถล ประธานกรรมการสอบปกป้องวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิรินาถ แสนสา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คือ อาจารย์ วิชัย อุดมกุศลศรี อาจารย์ รุ่งรดา จรูญชัยคณาภิจ อาจารย์ อรรณพ คำยอด อาจารย์ นิภารัตน์ จันทอน อาจารย์ จินดา มาลัยหอม ที่กรุณาสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอเจริญพรเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพรผู้อำนวยการและคณะครู โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ที่อำนวยความสะดวกในการวิจัย และขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยดีครบทุกกิจกรรม

สุดท้ายขอเจริญพรผู้มีพระคุณคือพ่อแม่ครูอาจารย์และเพื่อนร่วมงานทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด รวมทั้งเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาการแนะแนวและการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

พระสุชาติ เข้มกั๊ด

กันยายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
สมมุติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูทเวที	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูทเวที.....	15
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว.....	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	26
ประเภทและแบบของการวิจัย.....	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
สูตรที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	32
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	33
การเสนอผลการวิจัย.....	33
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปราย.....	36
สรุปการวิจัย.....	36
อภิปรายผล.....	38
ข้อเสนอแนะ.....	41
บรรณานุกรม.....	42
ภาคผนวก.....	47
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
ข ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวที	50
ค แบบวัดความกตัญญูกตเวที.....	134
ง แบบสรุปประเมินของผู้เชี่ยวชาญในการหาค่าความสอดคล้อง ของแบบวัดความกตัญญูกตเวที.....	142
ประวัติผู้วิจัย.....	147

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง.....	26
ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบความกตัญญูทเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที.....	34
ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบความกตัญญูทเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที.....	34
ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบความกตัญญูทเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรม แนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที และกลุ่มควบคุมหลังจาก ใช้กิจกรรมแนะแนวปกติ.....	35

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความกตัญญูทศเวท คือ คุณธรรมที่สำคัญยิ่งในสังคมเป็นหลักธรรมเชื่อมความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้เกิดความสำนึกในพระคุณและตอบแทนพระคุณซึ่งกันและกันอันเป็นคุณธรรมสำคัญที่ช่วยค้ำจุนสังคมให้มีความมั่นคงและสันติสุข สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543, น.20) ได้มุ่งหวังพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นคนไทย โดยมุ่งปลูกฝังผู้เรียนให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ ด้วยการเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงามในการดำรงชีวิตและ ในมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้เป็นการประเมินคุณภาพภายนอกในมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนอีกด้วย อีกทั้งวิสัยทัศน์ของการศึกษาไทยคือ ทำให้คนมีชีวิตที่ดี เก่ง มีความสุข เป็นการแสดงให้เห็นว่า ได้ให้ความสำคัญกับชีวิตที่เป็นคนดีมาเป็นอันดับแรก ซึ่งคุณธรรมของคนดีที่สำคัญข้อหนึ่งคือ ความกตัญญูทศเวท ดังที่สมเด็จพระสังฆราช (สา) ทรงประพันธ์ไว้เป็นภาษาบาลีว่า นิमितฺตํ สาธุรูปานํ กตญฺญุตเวทิตา (ความกตัญญูทศเวท เป็นเครื่องหมายแห่งคนดี) ความกตัญญูทศเวทเป็นจุดแข็งของสถาบันครอบครัวไทยมานาน ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามทั้งหลายของคนไทยล้วนแต่มีความกตัญญูทศเวทเป็นที่ตั้งสำคัญและเป็นไปเพื่อรักษาและส่งเสริมให้คุณธรรมข้อนี้ให้คงมีอยู่ในโลกอย่างแน่นแฟ้น พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) (2536, น.2) ไม่ว่าจะเป็ฯพิธีไหว้ครู เพื่อให้ศิษย์ได้รำลึกถึงพระคุณของครูที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ตน พิธีบวชเพื่อให้ลูกชายได้มีโอกาสดทดแทนพระคุณพ่อแม่ให้ได้เห็นชายผ้าเหลืองเพื่อนำไปสู่สรวงสวรรค์ พิธีรดน้ำดำหัวในวันสงกรานต์ เพื่อเป็นการรำลึกถึงบุญคุณของผู้อาวุโส ผู้สูงอายุที่ได้อบรมเลี้ยงดูเรามา ซึ่งสุพัตรา สุภาพ (2545, น.37) ไสว มาลาทอง (2542, น.1-2) และพนัส หันนาคินทร์ (2546, ออนไลน์) ยังได้กล่าวสอดคล้องกันว่า ความกตัญญูทศเวทเป็นสิ่งที่ควรยกย่องเป็นสิ่งแรกที่ประเทศชาติต้องการและมีความจำเป็นต้องปลูกฝังให้ถึงพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน คือ ความกตัญญูทศเวท ดังนั้นจึงควรปลูกฝังคุณธรรมข้อนี้ในทุกสถาบันตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับชาติ เด็กวัยรุ่นควรได้รับการอบรมเพื่อให้เกิดคุณสมบัติ คือความกตัญญูทศเวท (พระธรรมญาณมุนี, 2514, น.23) ซึ่งความกตัญญูทศเวทนี้ ถ้าขาดหายไปจากโลกเมื่อใด โลกจะมีปัญหามากขึ้น จะมีความทุกข์มีความเดือดร้อน

สายสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย กับหลานจะขาดหายไปเพราะไม่มีคุณธรรมข้อนี้เป็น เครื่องคุ้มครองจิตใจความดีงามก็จะหายไปด้วย (พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญานันทภิกขุ) 2536, น. 5)

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต, 2551, น. 67) กล่าวว่า ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของ คนดี เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ผู้ที่มีความกตัญญูรู้คุณ ย่อมนำตัวเองไปสู่หนทางแห่งความสุข ทั้ง ความกตัญญูรู้คุณต่อพ่อแม่ ผู้ให้กำเนิด ความกตัญญู หมายถึง ความตระหนักรู้ในคุณของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อตนเองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม กตเวทีก คือ การตอบแทนคุณความเป็นผู้ สนองคุณท่าน ความกตัญญูเป็นหลักธรรมสำคัญประการหนึ่ง ความกตัญญูเป็นมงคลอันสูงสุด สัตบุรุษเมื่อเกิดในตระกูล เชื่อว่าเกิดเพื่อประโยชน์ เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุขแห่งคนหมู่มาก

นักเรียนขาดความกตัญญูกตเวทิต่อพ่อแม่ ไม่เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ และครูอาจารย์ ตลอดจนมีพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น โต้เถียง พุดจาไม่ไพเราะ พุดจาก้าวร้าว ไม่ให้เกียรติ ไม่สนใจ ความรู้สึกของพ่อแม่ ดิดเพื่อน เชื่อเพื่อน จนขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนขาดความ รับผิดชอบต่อการเรียน การงานที่ได้รับมอบหมาย หลีกเลียง การทำงานการช่วยงานทั้งที่บ้านและ ส่วนรวม ตลอดจนขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ขาดความมีน้ำใจ ตลอดจนถึงขาดการแสดงออก ถึงความกตัญญูกตเวทิต่อผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูอาจารย์ ขาดความรับผิดชอบต่อบ้านเรือน ซึ่งถือได้ว่า บุคคลที่กล่าวมานั้น ขาดความกตัญญูกตเวทิต่อตนเองด้วย

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังละเลยคุณธรรมด้านความกตัญญูกตเวทีก เนื่องจากวิถีชีวิตคน ในสังคมสมัยใหม่มุ่งเอาชนะและช่วงชิง เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการและมุ่งแสวงวัตถุเป็น สำคัญ ตามอุดมการณ์ทุนนิยมมากกว่าคุณค่านิยมมากกว่าคุณค่าทางจิตใจ ความเอื้ออาทร การพึ่งพา อาศัยกัน การกตัญญูกตเวทีกู้คุณต่อผู้มีพระคุณที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมจึงถูกวัฒนธรรมใหม่กดทับ ทำให้สังคมเกิดความวุ่นวาย ไม่ว่าจะเป็นการที่ลูกขาดความกตัญญูกตเวทิต่อพ่อแม่ ลูกศิษย์ไม่ยำ เกรงครู ศาสนิกชนไม่สนใจในคำสอน ผู้น้อยไม่เคารพผู้ใหญ่ ผู้คนไม่เห็นคุณค่าของธรรมชาติทำให้ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ (สำลี รักสุทธี. 2546, น. 118) คนขาดจิตใจที่มีคุณธรรมเพราะไม่เชื่อไม่เห็นว่าเป็น หลักกฎแห่งกรรมว่าเป็นจริง (พระนวกะ สุรวังโส. 2546, ออนไลน์) ซึ่งปัญหาทั้งหลายทั้งปวงเกิด จากความไม่รู้บุญคุณ ไม่มีความกตัญญูกตเวทีกู้คุณต่อผู้มีพระคุณนั่นเอง เป็นผลให้สถาบันครอบครัว แตกสลาย คนชราถูกทอดทิ้งเป็นจำนวนมากกลายเป็นภาระของสังคม (ณัฐกฤต ฉิววิรุฬห์. 2546, ออนไลน์)

ในปัจจุบัน โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก เป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมในโครงการโรงเรียน วิถีพุทธ ที่ได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาเป็นแนวทางในการสอน เพื่อให้นักเรียนได้ ฝึกฝนนิสัยให้ใฝ่รู้คู่คุณธรรม ให้มีความกตัญญูกตเวทีกู้บุญคุณต่อผู้มีพระคุณ และจากการได้ วิเคราะห์หลักสูตรสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อปี พ.ศ. 2550 ของโรงเรียน พบว่านักเรียนมีความต้องการการอบรมสั่งสอนด้านความกตัญญูกตเวทีกู้

เป็นจำนวนมาก เนื่องจากเห็นความสำคัญของความกตัญญูทวดเวทในสังคมไทย ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าคนไทยในปัจจุบันมีความกตัญญูทวดเวทที่มากน้อยแค่ไหน โดยผู้วิจัยเป็นครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียน ได้สอนเรื่องของศาสนามีความกตัญญูทวดเวทที่เป็นต้น ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาจึงเป็นเหตุให้เลือกที่จะศึกษาความกตัญญูทวดเวทในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน และคิดวิเคราะห์ ได้ดีกว่าชั้นอื่นที่จะศึกษาเกี่ยวกับความกตัญญูทวดเวทของนักเรียนในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองและสัมพันธภาพภายในครอบครัว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปลูกฝังและพัฒนาความกตัญญูทวดเวทให้แก่นักเรียนรู้จักการตอบแทนผู้มีพระคุณ โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาความกตัญญูทวดเวทที่เกิดขึ้นได้

จากข้อมูลดังกล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทวดเวท เป็นแนวทางใหม่ในการปลูกฝังและพัฒนาความกตัญญูทวดเวทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทวดเวท ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยนำมาพัฒนาต่อไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

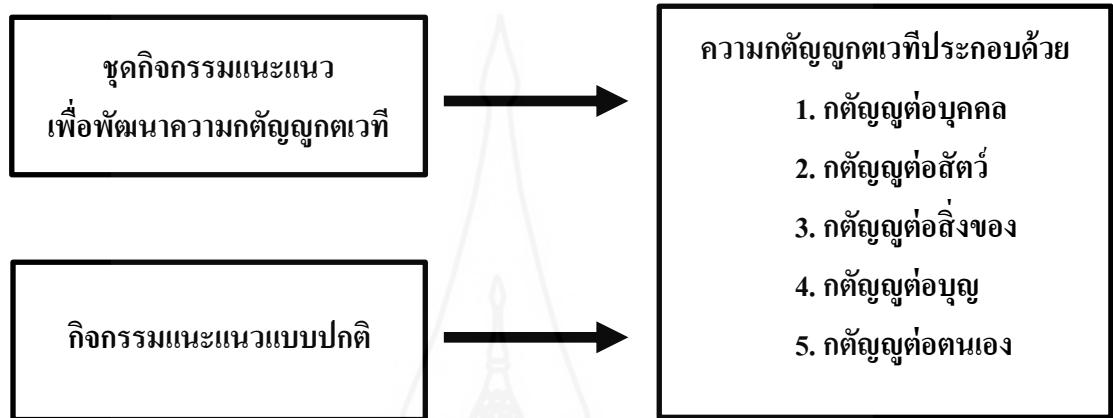
2.1 เพื่อเปรียบเทียบความกตัญญูทวดเวทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทวดเวท

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความกตัญญูทวดเวทของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทวดเวทกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูทเวทีของนักเรียน ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมุติฐานการวิจัย

4.1 ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที นักเรียนกลุ่มทดลองมีความกตัญญูทเวทีสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

4.2 ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที มีความกตัญญูทเวทีสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

5.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2559 โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่มกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน

6. ตัวแปรที่ศึกษา

6.1 ตัวแปรอิสระ

6.1.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวท

6.1.2 แบบวัดความกตัญญูทเวท

6.1.3 กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

6.2 ตัวแปรตาม

6.2.1 ความกตัญญูทเวท

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 ชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 13 กิจกรรม ได้แก่ 1) ปฐมนิเทศ 2) ลูกคือดวงใจของพ่อแม่ 3) เย็นยอดกตัญญู 4) กำน้อย แม่ มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวัน 5) บันทึกเล่มที่ 15 6) รางวัลให้ครู 7) ศิษย์หัวคือ 8) โคด้ายยอดกตัญญู 9) โรงเรียนมีบุญคุณแก่นักเรียน 10) เพื่อนเอ๋ย สายไปหรือเปล่า 11) การให้ คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่ 12) การควบคุมตนเอง และ 13) ปัจฉินิเทศ

7.2 ความกตัญญูทเวท หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในบุญคุณและการแสดงพฤติกรรม การตอบแทนพระคุณต่อบุคคลหรือสถาบันที่ทำประโยชน์หรือความดีต่อตน โดยการตอบแทนนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของ อาจเป็นการกระทำหรือคำพูดก็ได้ แต่จะต้องอยู่บนหลักพื้นฐานของความ ถูกต้องดีงาม มิได้หวังผลประโยชน์ตอบแทน โดยสิ่งที่ควรกตัญญูทเวท แบ่งเป็น 5 ประการ ดังนี้ คือ

7.2.1 กตัญญูทเวทต่อบุคคล คือ ใครก็ตามที่เคยมีพระคุณต่อเรา ไม่ว่าจะมาก น้อยเพียงไร จะต้องกตัญญูรู้คุณท่าน ติดตามระลึกถึงเสมอด้วยความซาบซึ้งพยายามหาโอกาสตอบแทนคุณท่านให้ได้ โดยเฉพาะพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสงฆ์ พ่อแม่ ครู ุบัชฌาย์อาจารย์ พระมหากษัตริย์หรือผู้ปกครองที่ทรงทศพิธราชธรรม จะต้องตามระลึกนึกถึงพระคุณของท่านให้ จงหนัก ให้ปฏิบัติตัวให้เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ เป็นพลเมืองที่ดีของ ประเทศชาติ และเป็นพุทธมามกะสมชื่อ

7.2.2 กตัญญูทเวทต่อสัตว์ คือ สัตว์ที่มีคุณต่อเรา เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย ที่ใช้งาน จะต้องใช้ด้วยความกรุณาปราณี ไม่เข่นข่มมันจนเหลือเกิน

7.2.3 กตัญญูทเวทต่อสิ่งของ คือ ของสิ่งใดก็ตามที่มีคุณต่อเรา เช่น หนังสือ ธรรมะ หนังสือเรียน สถานศึกษา วัด ต้นไม้ ป่าไม้ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการหาเลี้ยงชีพ ฯลฯ

7.2.4 กตัญญูกตเวทีต่อบุญ คือ รู้ว่าคนเราเกิดมามีอายุยืนยาว ร่างกายแข็งแรง ผิวพรรณดี สติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความสุขความเจริญ มีความก้าวหน้า มีทรัพย์สมบัติมาก ก็เนื่องมาจากผลของบุญ จะไปสวรรค์หรือกระทั่งไปพระนิพพาน ได้ก็ด้วยบุญ กล่าวได้ว่า ทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยบุญ ทั้งบุญเก่าที่ได้สะสมมาดีแล้ว และบุญใหม่ที่เพียรสร้างขึ้นประกอบกัน จึงมีความรู้คุณของบุญ มีความอ่อนน้อมในตัว ไม่ดูถูกบุญ ตามระลึกถึงบุญเก่าให้จิตใจชุ่มชื่น และไม่ประมาทในการสร้างบุญใหม่ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

7.2.5 กตัญญูกตเวทีต่อตนเอง คือ รู้ว่าร่างกายของเรานี้เป็นอุปกรณ์สำคัญที่เราจะได้อาศัยใช้ในการทำความดี ใช้ในการสร้างบุญกุศลนานาประการเพื่อความ สุข ความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเองต่อไป จึงทะนุถนอมดูแลร่างกายรักษาสุขภาพให้ดี ไม่ทำลายด้วยการกินเหล้าเสพสิ่งเสพติด

7.3 กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ หมายถึง กิจกรรมแนะแนวที่จัดตามแนวทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ทำให้เกิดความก้าวหน้าในทางวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาความกตัญญูกตเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

8.2 นำไปแก้ปัญหาให้กับนักเรียนที่มีปัญหาการขาดความกตัญญูกตเวที

8.3 สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมของนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกัน เพื่อให้ นักเรียนมีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น

8.4 ทำให้เกิดเทคนิคใหม่ในการพัฒนานักเรียนด้านความกตัญญูกตเวทีต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาความกตัญญูทเวทีของนักเรียน ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูทเวที
  - 1.1 ความหมายของความกตัญญูทเวที
  - 1.2 ประเภทของสิ่งที่ควรกตัญญูทเวที
  - 1.3 ความสำคัญของความกตัญญูทเวที
  - 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูทเวที
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว
  - 2.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว
  - 2.2 ความสำคัญของกิจกรรมแนะแนว
  - 2.3 องค์ประกอบของกิจกรรมแนะแนว
  - 2.4 ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว
  - 2.5 งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนว

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูทเวที

1.1 ความหมายของความกตัญญูทเวที

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (2526, น.82) ได้มีพระบรมราโชวาทแก่คณะกรรมการวันกตัญญูทเวที ความว่า “ความกตัญญูทเวที คือสภาพจิตที่รับรู้ความดีและยินดีที่จะกระทำความดีโดยศรัทธามั่นใจ คนมีกตัญญูจึงไม่ลบหลู่ทำลายความดีและไม่ลบหลู่ผู้ที่ทำความดีมาก่อน หากเพียรพยายามรักษาความดี ทั้งปวงไว้ให้เป็นพื้นฐานในความประพฤติปฏิบัติทุกอย่างของตนเอง เมื่อเต็มใจและจงใจกระทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยความดีดังนี้ ก็ย่อมมีแต่ความเจริญ มั่นคงและรุ่งเรืองก้าวหน้ายิ่งขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าความกตัญญูทเวทีเป็นคุณสมบัติอันสำคัญยิ่งสำหรับ นักพัฒนาและผู้ปรารถนาความเจริญก้าวหน้าทุกคน”

พระเทพเวที (2533, น.2-3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กตัญญูกตเวทิตา หมายถึง ผู้รู้
อุปการะที่ท่านทำแล้วและตอบแทน แยกออกเป็น 2 คือ กตัญญู รู้คุณท่าน กตเวทิตา ตอบแทนหรือ
สนองคุณท่านความกตัญญูกตเวทิตาว่าโดยขอบเขตแยกได้เป็น 2 ระดับ คือ กตัญญูกตเวทิตาต่อบุคคลผู้มี
คุณความดีหรืออุปการะเป็นส่วนตัวและกตัญญูกตเวทิตาต่อบุคคลที่ได้บำเพ็ญคุณประโยชน์ หรือคุณ
ความดีเกื้อกูลแก่ส่วนรวม

พระธรรมโกศาจารย์ (2536, น.2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า กตัญญูตา หมายถึง
ความรู้และยอมรับรู้ในบุญคุณของผู้อื่นที่มีอยู่เหนือตน กตเวทิตา หมายถึง การพยายามทำตอบแทน
บุญคุณนั้นๆ กตัญญูกตเวทิตา หมายถึง ความรู้บุญคุณท่านและทำตอบแทนให้ปรากฏ เป็นธรรม
ประคองโลกให้เป็นอยู่ได้และอยู่ด้วยความสงบสุข

อานวย จันเงิน (2537, น.53) อ้างอิงจาก พระพุทธวรญาณ (2532, น.203) ได้ให้
ความหมายไว้ว่า ความกตัญญู คือ ความรู้อุปการะที่คนอื่นทำแล้ว กตเวทิตา คือ การตอบแทนอุปการะ
นั้น คำว่าอุปการะ หมายถึง การช่วยเหลือด้วยบริสุทธิ์ใจ คือตั้งใจช่วยจริงๆ มิได้มุ่งผลตอบแทน
ประการใด จัดเป็น “ความดีที่สูงที่สุด” ของคนทั้งหลายเพราะทำให้คนและสังคมอยู่ได้ด้วยดี

ไสว มาลาทอง (2542, น.79) กล่าวว่า ลูกที่ดีย่อมมีความกตัญญูกตเวทิตาต่อพ่อแม่
ของตน ศิษย์ที่ดีย่อมมีความกตัญญูกตเวทิตารู้คุณ ครูอาจารย์ และทำการตอบแทนด้วยความเคารพ
ประชาชนพลเมืองที่ดีย่อมมีความกตัญญูกตเวทิตาต่อพระมหากษัตริย์ที่ปกครองประเทศชาติโดย
ธรรม เพื่อให้เกิดความสงบสุขต่อประสพนิกรทั่วไป พุทธบริษัททั้ง 4 ที่ดีย่อมจะต้องมีความกตัญญู
กตเวทิตาต่อพระพุทธเจ้าผู้ทรงพระมหากรุณาธิคุณในการสั่งสอนให้พุทธบริษัท รู้จักบาป บุญ คุณ
โทษ ประโยชน์ และสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ สิ่งที่ดีควรทำและไม่ควรทำ ให้รู้จักผิดชอบ-ชั่วดี สามารถ
ทำตนให้พ้นจากความทุกข์ยากลำบากได้

สรุปความกตัญญูกตเวทิตา คือ การรู้ระลึกสำนึกในคุณ ด้วยแสดงความเคารพ นับถือ
เชื่อฟัง และช่วยเหลือในกิจการงานต่างๆ การกระทำเช่นนี้ ย่อมนำมาซึ่งความสุข ความเจริญ และ
เป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและหน้าที่การงาน ความกตัญญูกตเวทิตาเป็นเครื่องหมายของคนดี ควรที่นักเรียน
ได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีในเรื่องของความกตัญญูกตเวทิตาต่อผู้มีพระคุณถือเป็นเรื่องที่ดี เป็น
การสร้างภูมิคุ้มกันให้สังคม การเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยอบรมและส่งเสริม
พฤติกรรมของนักเรียนให้มีคุณลักษณะของการเป็นคนมีความกตัญญูกตเวทิตา

1.2 ประเภทของสิ่งที่ควรกตัญญูกตเวที

พระสมชาย ฐานวุฑโฒ (2543, น.222-226) ได้แบ่งสิ่งที่ควรกตัญญูกตเวที คือ ทุกสิ่งที่มีคุณแก่เราเป็น 5 ประการ ดังนี้

1) กตัญญูกตเวทีต่อบุคคล คือ ใครก็ตามที่เคยมีพระคุณต่อเรา ไม่ว่าจะมากน้อยเพียงไร จะต้องกตัญญูกตเวทีรู้คุณท่านติดตามระลึกถึงเสมอด้วยความซาบซึ้งพยายามหาโอกาสตอบแทนคุณท่านให้ได้ โดยเฉพาะพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสงฆ์ พ่อแม่ ครู อุปัชฌาย์อาจารย์ พระมหากษัตริย์ หรือผู้ปกครองที่ทรงทศพิธราชธรรม จะต้องตามระลึกนึกถึงพระคุณของท่านให้จงหนักให้ปฏิบัติตัวให้เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ และเป็นพุทธมามกะสมชื่อ

2) กตัญญูกตเวทีต่อสัตว์ คือ สัตว์ที่คุ้นต่อเรา เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย ที่ใช้งานจะต้องใช้ด้วยความกรุณาปราณี ไม่เฉียนตีมันจนเหลือเกิน อย่าใช้งานหนักจนเป็นการทรมาน ขณะเดียวกันต้องเลี้ยงดูให้อาหารอย่าให้ออดอยาก ให้ได้กิน ใด้นอน ใด้พักผ่อนตามเวลา ตัวอย่างในเรื่องกตัญญูกตเวทีต่อสัตว์นี้มีอยู่ว่า ในสมัยก่อนพุทธกาล วันหนึ่งพระเจ้ากรุงราชคฤห์เสด็จประพาสอุทยานและได้บรรทมหลับในอุทยานนั้น ขณะนั้นมีงูเห่าตัวหนึ่งเลื้อยเข้ามาและกำลังจะฉกกัดพระองค์ เสด็จมีกระแตตัวหนึ่งเห็นเข้าแล้วร้องขึ้น พระองค์จึงสะดุ้งตื่นและไล่งูให้พ้นไป ทรงระลึกถึงคุณของกระแตว่าเป็นผู้ช่วยชีวิตพระองค์ไว้ จึงรับสั่งให้พระราชทานเหยื่อแก่กระแตในอุทยานนั้นทุกวัน และห้ามไม่ให้ใครทำอันตรายแก่กระแตในอุทยานนั้น คนทั้งหลายจึงเรียกอุทยานนั้นว่า เวฬุกลันทกนิวาปสถาน แปลว่า ป่าไผ่อันเป็นที่พระราชทานเหยื่อแก่กระแต ซึ่งต่อมาคือเวฬุวันมหาวิหาร วัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนานั่นเอง

3) กตัญญูกตเวทีต่อสิ่งของ คือ ของสิ่งใดก็ตามที่มีคุณต่อเรา เช่น หนังสือธรรมะ หนังสือเรียน สถานศึกษา วัด ต้นไม้ ป่าไม้ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการหาเลี้ยงชีพ ฯลฯ จะต้องปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นให้ดี ไม่ลบหลู่ดูแคลน ไม่ทำลาย ตัวอย่างเช่น ไม้คานที่ใช้หาบของขาย เมื่อเจ้าของตั้งตัวได้ ร่ำรวยขึ้นก็ไม่ทิ้ง ยังคิดถึงคุณของไม้คานอยู่ ถือเป็นของคู่ชีวิตช่วยเหลือคนสร้างฐานะมา จึงเลี่ยมทองเก็บไว้เป็นที่ระลึก ไว้เป็นเครื่องเตือนใจ อย่างนี้ก็มี กล่าวไว้ในเดมิยชาดกว่า “อย่าว่าถึงคนที่เราได้พึ่งพาอาศัยกันเลย แม้แต่ต้นไม้ที่ได้อาศัยร่มเงาก็หาควรจะหักกิ่งริดก้านรานใบของมันไม่ ผู้ใดพำนักอาศัยนั่งนอนใต้อาสนะของต้นไม้ใดแล้ว ยังขึ้นหักกิ่งริดก้านรานใบ เต็ดยอด ขุกราก ถากเปลือก ผู้นั้นชื่อว่าทำร้ายมิตร เป็นคนชั่วช้าเลวทราม จะมีแต่อัปมงคลเป็นเบื้องหน้า”

4) กตัญญูกตเวทีต่อบุญ คือ รู้ว่าคนเราเกิดมามีอายุยืนยาว ร่างกายแข็งแรง ผิวพรรณดี สติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความสุขความเจริญ มีความก้าวหน้า มีทรัพย์สมบัติมาก ก็เนื่องมาจากผลของบุญ จะไปสวรรค์กระทั่งไปนิพพานได้ก็ด้วยบุญ กล่าวได้ว่า ทุกอย่างสำเร็จได้ด้วยบุญ ทั้งบุญเก่าที่ได้สั่งสมมาดีแล้วและบุญใหม่ที่เพียรสร้างขึ้นประกอบกัน จึงมีความรู้คุณของ

บุญ มีความอ่อนน้อมในตัว ไม่ดูถูกบุญ ตามระลึกถึงบุญเก่าให้จิตใจชุ่มชื่น และไม่ประมาทในการสร้างบุญใหม่ให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

5) กตัญญูกตเวทิต่อตนเอง คือ รู้ว่าร่างกายของเรานี้เป็นอุปกรณ์สำคัญที่เราจะใช้อาศัยในการทำความดี ใช้ในการสร้างบุญกุศลนานาประการ เพื่อความสุข ความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเอง จึงทะนุถนอมดูแลร่างกาย รักษาสุขภาพให้ดี ไม่ทำลายด้วยการกินเหล้า เสพสิ่งเสพติด เที่ยวเตร่ดึกๆ ดื่นๆ และไม่นำร่างกายนี้ไปประกอบความชั่ว เช่น ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ เจ้าชู้ เป็นต้น อันเป็นการทำลายตนเอง

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) (2536, น.2-12) ได้กล่าวถึงสิ่งที่มีบุญคุณ ดังนี้

1) พ่อแม่ เพราะทุกคนไม่ได้เกิดจากโพรงไม้ แต่เกิดมาจากโพรงเล็กๆ ในครรภ์แม่ด้วยความร่วมมือของพ่อ และเจริญเติบโตขึ้นมาบนความเสียสละของพ่อแม่ อีกทั้งพ่อแม่ยังเป็นเครื่องให้ชีวิต ให้วิชาความรู้ ให้การอบรมอุปนิสัยที่ดี ดังนั้นเราควรตอบแทนโดยการดูแลเอาใจใส่ ท่านให้มีความสุขกายแก่ท่านตามสมควรแก่ฐานะ

2) ครูอาจารย์ เพราะท่านได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้เรา และยังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของศิษย์ให้ละเหวห่างจากการทำในสิ่งที่ไม่ควรทำได้ทุกคราวที่ระลึกถึงว่าครูอาจารย์ได้เคยขอร้องและพร่ำสอนเราอย่างไร ว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ

3) สัตว์พาหนะ ได้แก่ วัว ควาย มีบุญคุณต่อเรา ถ้าเรารู้จักตอบแทนแม้กระทั่ง วัวควายแล้ว เราก็คงจะไม่เบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเอง ทำให้บ้านเมืองมีแต่ความสุข

4) สิ่งแวดล้อม ได้แก่ ป่าไม้ ทุ่งนา ห้วยหนอง คลอง ลำธาร ถนน และสิ่งสาธารณะ ถ้ามีความสำนึกในบุญคุณของสิ่งเหล่านี้ เราจะไม่ทำลายและยังช่วยรักษาอีกด้วย ทำให้สภาพแวดล้อมของเราคงอยู่ตลอดไป

5) ศัตรูและอุปสรรคต่างๆ เนื่องจากศัตรูทำให้คนเรากตัญญูกตเวทิตี มีความฉลาดและก้าวหน้า เพราะช่วยทำให้เรามีคุณธรรมสูงขึ้น มีความอดทนอดกลั้น และเสียสละ หรือผู้อิฆาริชยาาก็จะทำให้เราเป็นคนหนักแน่นมั่นคงและมีความเมตตากรุณา หรืออุปสรรคทั้งหลาย ก็ทำให้เรามีปัญญาเข้าใจโลกถูกต้องตามที่จริงทำให้เราอยู่บนโลกต่อไปด้วยความสุข เพราะถ้าเราไม่รู้จักรับบุญคุณของศัตรูและอุปสรรคต่างๆ แล้วเราอาจต้องล่มจมเพราะมัวแต่ริษยาตอบ เออะอะโว้ยวาย ทำอะไรผิดพลาดไปหมด แต่ถ้าเรารู้คุณของสิ่งเหล่านี้แล้ว โลกย่อมเกิดความสงบสุข เพราะทำให้เรากลายเป็นมนุษย์ที่ดี เป็นคนใจกว้าง ให้อภัย ทำให้เกิดสิ่งดีเกิดขึ้นกับเรา

อำนาจ จันเงิน (2537, น. 150-151) อ้างอิงจาก พระพุทธวรญาณ.สัมภวณฺ (2533) ได้กล่าวถึงผู้ที่ต้องแสดงความกตัญญูทเวที ดังนี้

- 1) พ่อแม่ โดยมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูทเวที คือ
  - (1) ท่านเลี้ยงเรามาแล้วเลี้ยงท่านตอบ
  - (2) ทำการงานหรือธุรกิจของท่าน
  - (3) ดำรงวงศ์ตระกูลให้มั่นคง โดยการพยายามทำตนให้เป็นอภิชาตบุตร
  - (4) ประพฤติตนให้เป็นคนควรรับทรัพย์มรดก และปกครองรักษาทรัพย์มรดกไว้ให้ดี
  - (5) เมื่อท่านล่วงลับไปแล้วทำบุญอุทิศไปให้
- 2) ครู อาจารย์ โดยมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูทเวที คือ
  - (1) แสดงความเคารพต่อท่านตามธรรมเนียมและประเพณีนิยม
  - (2) เอาใจใส่ในธุรกิจของท่านคอยรับใช้อยู่ในที่ใกล้ชิดเสมอ
  - (3) เชื่อฟังคำสั่งสอนของท่าน
  - (4) อุบัติฐากบำรุงท่าน
  - (5) เรียนศิลปวิทยาด้วยความเคารพ
- 3) ผู้ปกครอง ผู้บังคับบัญชา โดยมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูทเวที คือ
  - (1) แสดงความอ่อนน้อมต่อท่าน
  - (2) มีความจงรักภักดีในท่าน
  - (3) มีความเชื่อมั่นในท่านและเดินตามแนวทางของท่าน
  - (4) ไม่ยกตนเสมอท่าน
- 4) สถานที่มีพระคุณ (บ้านเกิด/โรงเรียนที่เคยเรียน/วัดที่เลขบวช) โดยมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูทเวที คือ ต้องระลึกถึงบ้านเกิด โรงเรียนที่เคยเรียน และวัดที่เลขบวชเรียนด้วยความสนใจเป็นประจำและหาโอกาสจะสนองคุณ โดยการอุปถัมภ์บำรุงให้เจริญตามกำลังความสามารถให้จงได้
- 5) สถานที่มีพระคุณ (ชาติ/ศาสนา/พระมหากษัตริย์) โดยมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความกตัญญูทเวทีคือ รักชาติ ศาสนา และรักพระมหากษัตริย์โดยเลื่อมใส ผูกพันเพื่อความอยู่รอดของชาติ เพื่อความอยู่รอดของศาสนา และเพื่อความมั่นคงของราชบัลลังก์

สมภพ ชีวรัฐพัฒน์ (2542, น.168-199) ได้แบ่งสิ่งที่ควรกตัญญูกตเวทีเป็น 6 ประการ ดังนี้

1) กตัญญูกตเวทีต่อบุคคล ได้แก่ พระพุทธเจ้า พ่อแม่ ครูอาจารย์ และบุคคลอื่นๆ ที่มีพระคุณต่อเรา ไม่ว่าจะมากหรือน้อยต้องติดตามระลึกถึงพระคุณด้วยความซาบซึ้งและหาโอกาสตอบแทนพระคุณ

2) กตัญญูกตเวทีต่อสัตว์ สัตว์ที่มีพระคุณต่อเรา เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย ใช้เป็นสัตว์พาหนะใช้แรงงาน ต้องกระทำต่อสัตว์ด้วยความเมตตาปราณี ไม่ทรมานปล่อยให้หิวอดอาหารอดน้ำ เลี้ยงดูอย่างดีให้พักผ่อน ไม่ใช้งานตรากตรำจนเกินไป ไม่ควรฆ่าสัตว์ที่เคยมีพระคุณต่อเรา

3) กตัญญูกตเวทีต่อสิ่งของ เช่น รถยนต์ หนังสือแบบเรียน บ้าน วัด ต้นไม้ ฯลฯ ต้องปฏิบัติต่อสิ่งของเหล่านั้นด้วยความเคารพ ไม่ดูถูกดูแคลน ไม่ทำลาย ถนอมใช้ด้วยความประหยัด

4) กตัญญูกตเวทีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สถาบันทั้งสามมีความสำคัญต่อความอยู่รอดของคนในชาติ ความเป็นเอกราช ปกครองให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข มีแผ่นดินถิ่นที่อยู่อาศัย เพราะอำนาจบารมีของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ดังนั้นควรแสดงความเคารพ รู้คุณค่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตอบแทนพระคุณด้วยการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี รู้จักเสียสละผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ฯลฯ

5) กตัญญูกตเวทีต่อตนเอง รู้จักคุณค่าของร่างกาย ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญในการปฏิบัติธรรม เพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรมและบรรลุนิพพานสูงขึ้น ใช้ประโยชน์ร่างกายนี้ สะสมความดี ละทิ้ง ความชั่ว คนที่เกิดมาเป็นมนุษย์มีวาสนาเป็นผู้มีโชคเพราะไม่มีสัตว์ประเภทใดที่สามารถปฏิบัติธรรมประพฤติพรหมจรรย์ได้ดีเท่ากับมนุษย์

6) กตัญญูกตเวทีต่อธรรม อันได้แก่ รู้คุณค่าของปรมัตถธรรม สภาวะธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม หลักคำสอนของพระพุทธเจ้า การตอบแทนพระคุณของสภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ให้น้ำสะอาด ให้อากาศบริสุทธิ์ ไม่ควรทิ้งของเสียขยะลงสู่แหล่งน้ำ อนุรักษ์ป่าธรรมชาติ และทดแทนพระคุณของพระพุทธเจ้าโดยการประพฤติกุศลกรรมตลอดชีวิต เป็นต้น

บุคคลและสิ่งที่ควรแสดงความกตัญญูกตเวที (มงคลข้อที่ 25 ความกตัญญู 2546:ออนไจน์) ได้แก่

1) พระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนามีพระคุณยิ่งใหญ่ต่อชาวพุทธ ชาวพุทธ จะต้องทำความเข้าใจในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ให้รู้คุณค่าของพระศาสนา ประพฤติปฏิบัติ ตามแนวพระพุทธธรรม ไม่ทำลายลบล้างและลบหลู่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ โดยเฉพาะชาวพุทธ ควรทำหน้าที่ชาวพุทธให้ครบ 5 ข้อ ได้แก่

(1) เรียนพระธรรม พระวินัย

- (2) ปฏิบัติดีตามพระธรรมวินัย
- (3) สืบสอนพระธรรมวินัยให้ผู้อื่น
- (4) อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา
- (5) ป้องกันภัยของพระพุทธศาสนา

2) ประเทศชาติ ประเทศชาติของเราเป็นรูปเทศ เหมาะที่จะทำให้ชีวิตเจริญก้าวหน้าในด้าน เช่น ไม่มีสงคราม ไม่มีการก่อการร้าย ไม่มีวุ่นวายรุนแรง อุดมสมบูรณ์ด้วยอาหารและทรัพยากรธรรมชาติ มีพระพุทธศาสนาจรโลงใจให้มีเมตตาสามัคคี มีอิสระเสรีภาพ จึงควรปฏิบัติ ดังนี้

- (1) เราต้องช่วยกันรักษาประเทศชาติวัฒนธรรมไทย
- (2) เสียสละเพื่อประโยชน์ของชาติและประชาชน
- (3) ป้องกันภัยให้ชาติ
- (4) รักษากฎหมาย
- (5) เสียภาษี
- (6) เลือกคนดีมีความสามารถมาปกครองชาติไทย
- (7) ประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดีเสริมศักดิ์ศรีแก่ชาติ

3) ประเทศชาติ บรรพบุรุษชาติไทยที่เตรียมปัจจัยแห่งความสุขไว้ให้เราพร้อมคือ อดีตพระมหากษัตริย์และพระมหากษัตริย์ปัจจุบัน จึงควรปฏิบัติ ดังนี้

- (1) ต้องบูชาสักการะรำลึกถึงพระมหากษัตริย์
- (2) เราต้องปฏิบัติตามรอยพระยุคลบาท
- (3) เราต้องหวงแหนรักษาสมบัติของบรรพบุรุษ
- (4) เราต้องรักษาพระพุทธศาสนาที่พระองค์ทรงเคารพ
- (5) เราต้องไม่ขายชาติไทยแก่คนต่างชาติ
- (6) เราต้องไม่ทำลายสาธารณสมบัติของชาติ
- (7) เราต้องกล้าหาญรักษาชาติศาสนาเช่นเดียวกับพระองค์

4) พ่อแม่ ครู อาจารย์ มีพระคุณอย่างยิ่งใหญ่ เพราะท่านให้ชีวิตร่างกายให้ดวงตา ดวงปัญญาแก่เรา เราต้องทำหน้าที่ของลูกและศิษย์ที่ดี โดยการแสดงคารวะนับถือเทิดทูน เชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำสอนของท่าน ช่วยทำกิจของท่าน ดูแลเลี้ยงท่านตอบแทน ทำให้ท่านเป็นสุขกายใจ ไม่แสดงอาการรังเกียจหรือก้าวร้าว รักษาชื่อเสียงเกียรติยศของท่าน โดยเป็นลูกที่ดี เป็นศิษย์ที่ดี ตลอดไป ไม่ให้ใครนินทาว่า "ไอ้ลูกพ่อแม่ไม่ได้สั่งสอน" "ไอ้ลูกศิษย์นอกครู"

5) ผู้หวังดี ผู้มีน้ำใจ ผู้ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์สาธารณะแก่ส่วนรวม ผู้เป็นคนดี มีสุจริตธรรม นำสังคมให้สงบเรียบร้อยน่าอยู่ เป็นบุคคลที่ควรได้รับการสวดดี ไม่ควรมองข้าม แม้ท่านเหล่านั้นจะไม่ใกล้ชิดกับเรา เราไม่รู้จักเป็นการส่วนตัว ทั้งนี้ก็เพราะว่าคนดีเป็นศรีของชาติ ศาสนา คนดีมีปัญญาทำให้ส่วนรวมมีหน้าตามีตา มีชื่อเสียง มีความสงบสุข เรามีความสงบสุขได้ ก็เพราะสังคมของเราเต็มไปด้วยคนดีมีธรรม เพราะฉะนั้นเราต้องกตัญญูกตเวทิต่อท่าน มีกิจการใดพอจะช่วยเหลือกันได้เราต้องช่วยเหลือท่าน และไม่ลบหลู่คนดี

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สิ่งที่ควรแสดงความกตัญญูกตเวทิต์ 5 ประเภท คือ กตัญญูกตเวทิต์ต่อบุคคล กตัญญูกตเวทิต์ต่อสัตว์ กตัญญูกตเวทิต์ต่อสิ่งของ กตัญญูกตเวทิต์ต่อบุญ และกตัญญูกตเวทิต์ต่อตนเอง แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาความกตัญญูกตเวทิต์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยศึกษาสิ่งที่ควรแสดงความกตัญญูกตเวทิต์ เนื่องจากผู้วิจัยจะทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนสามารถนึกภาพหรือเห็นภาพได้ชัดเจนว่าจะได้รับประโยชน์จากนักเรียนสามารถคาดการณ์พฤติกรรมหรือมีการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน

1.3 ความสำคัญของความกตัญญูกตเวทิต์

พระพยอม กัลยาโณ(2529, น. 3, 85) ได้กล่าวว่า ผู้ที่แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทิต์ที่ย่อมได้รับผลดีโดยเฉพาะถึงแม้จะไม่ได้ผลเป็นเงินเป็นทอง เป็นขั้นเป็นขั้น เป็นยศศักดิ์อันครุฐาน แต่ก็ทำให้ได้นิสัยดี เป็นต้น เพราะเราทำดีเพื่อให้นิสัยดี และเป็นคนรักดี แล้วก็จะรักดีตลอดไป เป็นคนดีตลอดไป เพราะฉะนั้นคนเราลงเริ่มมีความกตัญญูกตเวทิต์คุณธรรมอื่นๆ ย่อมจะตามมา เช่น ลูกที่มีความกตัญญูกตเวทิต์ต่อพ่อแม่ก็จะมีความอดทนในการเล่าเรียนในการช่วยกิจการของพ่อแม่ พ่อแม่ใช้อะไรก็จะอดทนทำให้ได้ ดังนั้นคุณธรรมแห่งความอดทนก็จะเกิดตามาอีก

อำนวย จันเงิน (2537, น. 159) อ้างอิงจาก พระธรรมญาณมุนี (2528, น. 543) กล่าวว่า การขาดความกตัญญูกตเวทิต์มีโทษมหันต์ คือ “ขาดความกตัญญูกตเวทิต์แล้วดูเหมือนจะขาดไปทุกประการ กวีไทยโบราณ คือท่านสุนทรภู่ จึงได้กล่าวความจริงที่ควรรู้ควรคิดไว้ว่า ทธลักษณ์อกกตัญญูตาเขา เทพเจ้าก็จะแข่งทุกแห่งหนและคนที่ขาดความกตัญญูกตเวทิต์ที่แท้จริงท่านเปรียบเทียบเสมือนไม้ผุ ซึ่งใช้ทำอะไรก็เอาไม่ได้มีลักษณะเป็นกาฝากสังคมตลอดเวลา”

ไสว มาลาทอง (2542, น. 80-81) กล่าวว่าสังคมใดไร้ความกตัญญูกตเวทิต์ ลูกๆ ไม่รู้คุณพ่อแม่ ประชาชนทั่วไปไม่รู้บุญคุณของผู้มีพระคุณ ไม่มีความเคารพบูชา กล่าวร้ายและทำลายผู้มีพระคุณทางศาสนา สังคมนั้นย่อมจะเกิดความเสื่อมโทรมทางจิตใจ ไร้ที่ยึดเหนี่ยวอันดีงาม ดังนั้นในการพัฒนาสังคมจึงควรพัฒนาคนในสังคมให้มีความกตัญญูกตเวทิต์ให้เกิดมีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพดีด้วยเมื่อคนเรามีความกตัญญูกตเวทิต์รู้บุญคุณและตอบแทนคุณท่านเราจะมีความเจริญก้าวหน้าไม่มีตกต่ำสังคมไทยเราจะไม่เป็นสังคมพิการ ผู้ที่เป็นบุพการีมีอุปการะต่อเรามาก่อนเมื่อเห็นว่าเป็นบุพการีช่วยเหลือผู้อื่นแล้วยังได้รับผลดีตอบแทนต่างๆ เป็นการตอบแทน ก็อยากจะช่วย

คนอื่น ๆ ต่อไป โลกก็จะไม่สิ้นบุพการีมีน้ำใจ เมื่อยังมีความกตัญญูทเวทิกที่มีบุพการีสืบสายคนดีไม่สิ้นสุด ระบบการสร้างบุญ สร้างคุณก็จะยังคงอยู่คู่โลกให้เห็นทั่วกันว่าธรรมะยังไม่ตาย คนดียังไม่สูญหาย เหล่านี้คืออานิสงส์ของความกตัญญูทเวทิก

สรุปได้ว่า ความกตัญญูทเวทิก หมายถึง การรู้สึกสำนึกในคุณ ด้วยแสดงความรัก นับถือ เชื้อพียง และช่วยเหลือในกิจการงานต่างๆ การกระทำเช่นนี้ ย่อมนำมาซึ่งความสุข ความเจริญ และเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตและหน้าที่การงาน ความกตัญญูเป็นเครื่องหมายของคนดี การที่เยาวชนไทย ได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีในเรื่องของความกตัญญูทเวทิกต่อผู้มีพระคุณถือเป็นเรื่องที่ดี เป็นการสร้าง ภูมิคุ้มกันให้สังคม การเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยอบรมและส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนให้มีคุณลักษณะของการเป็นคนมีความกตัญญูทเวทิก ที่มีผลต่อตนเองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูทเวทิก

พรพิมล หาญกล้า (2537) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความกตัญญูทเวทิก ของนักเรียนประถมชั้นปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 15 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยการใช้นุ่นเชิดมือ กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบโดยการใช้วิดีโอทัศน์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความกตัญญูทเวทิกสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มีความกตัญญูทเวทิกไม่แตกต่างกัน

ศศิธร บันลือสินธุ์ (2530) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้ตัวแบบที่มี ต่อคุณธรรมด้านความกตัญญูทเวทิกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม มีคุณธรรมด้านความกตัญญูทเวทิกสูงขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณธรรมด้านความกตัญญูทเวทิกสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จิราพร เกศพิชญวัฒนา (2549, น. 60) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ค่านิยมความกตัญญูทเวทิกและการดูแลพ่อแม่ที่เจ็บป่วยสูงอายุ ทั้งในทางร่างกาย จิตใจ และความเชื่อถือเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านวัฒนธรรมในเรื่องของความกตัญญูทเวทิก” สรุปได้ว่า ความกตัญญูทเวทิกเป็นค่านิยมที่ครอบครัวสังคมไทยให้การยอมรับ และเป็นสิ่งที่จรรโลง ให้เกิดการตอบแทนบุญคุณ โดยการให้การดูแลหรือทดแทนพระคุณบุพการีด้วยวิธีต่างๆ ความกตัญญูทเวทิกที่เกี่ยวข้องกับการดูแลพ่อแม่สูงอายุในครอบครัวประกอบด้วยลักษณะประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ บุญคุณของพ่อแม่ หมายถึง สิ่งที่เกิดประโยชน์ ก่อให้เกิดผลในทางที่ดีที่พ่อแม่ได้ทำให้แก่ลูก ความกตัญญูทเวทิก เป็นความรู้สึกถึงบุญคุณ การรับรู้ ถึงพระคุณที่พ่อแม่มีให้แก่ลูก ทเวทิก เป็นการตอบแทนบุญคุณที่บุตรพึงกระทำ หรือทำเพื่อตอบสนองแก่พ่อแม่ ผลของการวิจัยพบว่า การดูแลพ่อแม่สูงอายุที่เจ็บป่วยในครอบครัว จำแนกลักษณะการดูแลได้เป็น 3 ด้าน คือ การดูแลทางกาย (Physical Caregiving)

การดูแลทางจิตใจ (Psychological caregiving) และการดูแลด้านสิ่งยึดเหนี่ยวความเชื่อทางจิตใจ (Spiritual Caregiving) การดูแลทางกายจะเน้นด้านการดูแลด้านกิจวัตรประจำวันทั่วๆ ไปที่พ่อแม่ไม่สามารถปฏิบัติเองได้ เช่น การรับประทานอาหาร อาบน้ำ ขับถ่าย เคลื่อนไหว สวมเสื้อผ้า นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการดูแลในลักษณะที่ซับซ้อน ในกรณีที่พ่อแม่เจ็บป่วยหรืออยู่ในอาการหนัก เช่นการให้อาหารทางสายยาง การดูดเสมหะจากท่อหายใจที่เจาะเปิดที่หลอดลมการพลิกตะแคงตัว เป็นต้น การดูแลทางจิตใจจะเป็นลักษณะ การพูดคุย การอยู่ด้วยตลอดเวลาทำให้รู้สึกอบอุ่น ใกล้ชิด ตลอดจนการใช้อารมณ์ขันพูดคุยกับพ่อแม่ ทั้งนี้เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งจากผู้ดูแลและผู้ได้รับการดูแล (พ่อแม่) สำหรับการดูแลด้านสิ่งยึดเหนี่ยวทางความเชื่อทางจิตใจได้แก่ การทำบุญ สวดมนต์ ไหว้พระหรือ การประกอบกิจกรรมทางศาสนา หรือความเชื่อโดยหวังว่าสิ่งที่บุตร (ผู้ดูแล) ทำนี้จะส่งผลให้อาการแม่ดีขึ้น นอกจากนี้พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการดูแลจำแนกเป็น 2 ด้านใหญ่ๆ คือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม อันได้แก่ ฐานะความเป็นอยู่การเงินของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลลูกกับพ่อแม่ การช่วยเหลือสนับสนุนจากบุคคลอื่นในครอบครัว สัมพันธภาพภายในครอบครัวระหว่างพี่น้อง สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อการดูแล อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยทางด้านสังคมวัฒนธรรมอันได้แก่ ค่านิยมความเชื่อเรื่องการทดแทนบุญคุณพ่อแม่ ซึ่งกำหนดถึงหน้าที่รับผิดชอบที่บุตรหลานที่ดีพึงมีต่อบุพการีหรือผู้มีพระคุณพบว่าหาก ผู้ดูแลมีปัญหา ด้านเศรษฐกิจสังคมจะส่งผลกระทบต่อความรู้สึกในการดูแล ผลจากการเป็นผู้ดูแลพ่อแม่ สูงอายุที่เจ็บป่วยจะแสดงออกมาได้ในลักษณะต่าง ๆ 3 ลักษณะ คือ ผู้ดูแลที่ศึกษาในงานวิจัยนี้จะมีความรู้สึกทั้งเชิงบวกและลบ ในการเป็นผู้ดูแล เนื่องจากความรับผิดชอบและบทบาทของการเป็นผู้ดูแลซึ่งเป็นภาระงานที่หนัก ต้องทุ่มเทเสียสละพลังงานทั้งกายและใจที่สูงมาก ผู้ดูแลเหล่านี้จึงอาจมีความรู้สึกเหนื่อยล้า เครียด รู้สึกว่าตนเองต้องมีภาระรับผิดชอบ มีความรู้สึกขัดแย้งในใจกับพี่น้อง (ในกรณีที่พี่น้องไม่ให้ความช่วยเหลือ) สุขภาพตนเองทรุดโทรม ในทางตรงกันข้ามการเป็นผู้ดูแลทำให้เกิดความรู้สึกเชิงบวกแก่ผู้ดูแลเช่นกัน เช่น มีความรู้สึกเป็นสุข รู้สึกได้บุญ ได้รับการยกย่อง คำชมจากผู้อื่น ประสบกับสิ่งที่ดีในชีวิต เป็นต้น ขณะเดียวกันพบว่า ผู้ดูแลบางคนได้แสดงความรู้สึกถึงความไม่แน่ใจว่า สิ่งที่ทำตนทำเป็นสิ่งที่ถูกหรือผิด เป็นบุญหรือบาป เพราะบางครั้งรู้สึกว่า การดูแลที่ตนทำให้พ่อแม่ นั้นอาจจะพูดหรือทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม แต่ก็พยายามทำในสิ่งที่ดี คือ ได้ดูแลพ่อแม่ตามที่ตนจะทำได้ ลูกที่เป็นผู้ดูแลจากการศึกษาครั้งนี้โดยรวมแล้วยังเห็นว่าความกตัญญูกตเวทีเป็นสิ่งที่จำเป็นในสังคมไทยที่ลูกพึงกระทำต่อพ่อแม่

สมสุดา ผู้พัฒนา และจุฬารัตน์ วัฒนะ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู การไปวัด การรักษาศีล 5 และการนั่งสมาธิ ต่อความกตัญญูกตเวที” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีความกตัญญูกตเวที โดยเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความกตัญญูกตเวที เมื่อจำแนกปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู การไปวัด การรักษาศีล 5 และการนั่ง

สมาธิ ประชากรในการศึกษาคั้งนี้คือ ชายไทยซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวน 1,985 คน การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่าการไปวัดสมาธิ การรักษาศีล 5 เป็นประจำ และการนั่งสมาธิเป็นประจำ ทำให้มีความกตัญญูทวดที่ต่อพ่อแม่

ฉลวยศรี มีใจเย็น (2526) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การทดลองใช้การแสดงบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อทดลองการใช้การแสดงบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน ได้ทำการทดลองโดยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน ให้กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ ส่วนกลุ่มควบคุม เรียนรู้จากการสอนตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ มีการพัฒนาจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดที่แตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดของนักเรียนที่เรียน โดยวิธีแสดงบทบาทสมมติสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ

สุชีรา บุญทัน (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยบางประการของครอบครัวที่สัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดขอนแก่น” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการด้านครอบครัว 3 ด้าน คือ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู อาชีพผู้ปกครอง และประเภทของครอบครัวกับจริยธรรมด้านความกตัญญูทวด รวมทั้งเพื่อสร้างสมการพยากรณ์จริยธรรมด้านความกตัญญูทวดในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 859 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบวัดจริยธรรมด้านความกตัญญูทวด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางครอบครัวที่สัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และอาชีพของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประเภทครอบครัวมีความสัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญูทวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งปัจจัยทางครอบครัว 3 ด้านคือ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดู อาชีพของผู้ปกครอง และประเภทของครอบครัว สามารถพยากรณ์จริยธรรมด้านความกตัญญูทวดได้ทั้งหมด โดยปัจจัยด้านลักษณะการอบรมเลี้ยงดูสามารถพยากรณ์จริยธรรมด้านความกตัญญูทวดได้ดีที่สุด

อนุพันธ์ อภิษยานุภาพ (2548) ได้ศึกษาการนำหลักธรรมเรื่องความกตัญญูไปใช้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนธัญวิทยา ความกตัญญูทวดที่คือความรู้คุณค่าผู้อื่นได้กระทำไว้แล้วกระทำตอบแทน จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนโรงเรียนธัญ

วิทยา มีการนำหลักกรรมเรื่อง ความกตัญญูทศวิถีไปประยุกต์ใช้กับพ่อแม่และครูอาจารย์ทั้ง 3 วัน และ 2 วัน มากกว่า 1 วัน หรือไม่ปฏิบัติโดยรวมทั้งมีการปฏิบัติต่อสัตว์ สิ่งของ ต่อบุญและต่อตนเอง มากกว่าไม่ปฏิบัติและนักเรียนมีความรู้เรื่องกตัญญูทศวิถีในทุกข้อ ดังนั้นกิจกรรมแนะแนวจึงมีความสำคัญทั้งต่อผู้ให้และผู้รับบริการ

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว

2.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว

บุญเอื้อ ควรหาเวช (2529) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้น เพื่อใช้ในการสอนประกอบด้วย คู่มือครู โดยมีรายละเอียด คำชี้แจง วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ อุปกรณ์และการประเมิน ชุดกิจกรรมแนะแนวเป็นชุดการสอน คือเป็น นวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งเข้ามามีบทบาทต่อการเรียนการสอนในปัจจุบัน ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นรูปแบบของสื่อความหมายระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย คำแนะนำให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุพฤติกรรมตามเป้าหมาย การรวบรวมเนื้อหา ที่จะนำมาสร้างนั้น ได้มาจากขอบข่ายความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้นักเรียนได้ เรียนรู้และเนื้อหาจะถูกจัดเรียงที่สื่อความหมายให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามเป้าหมาย ชุดกิจกรรมแนะแนวเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสอนนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้และพัฒนาทั้ง ทางด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม ซึ่งประกอบด้วยวิธีการต่างๆ เช่นการอภิปราย การรายงาน เป็นกลุ่มและรายบุคคล การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง เป็นต้น และมีการ ใช้สื่อประกอบ เช่น แผนภูมิแผ่นภาพ วิดีทัศน์ แผ่นโปสเตอร์ เป็นต้น

จากความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมแนะ แนวหมายถึง มวลประสบการณ์หรือเครื่องมือที่จัดให้ผู้รับบริการแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติ และค้นพบศักยภาพของตนเองจนบรรลุเป้าหมายตามขอบข่ายของงานแนะแนว จากกรอบความคิด ในเรื่องชุดการสอนและกิจกรรมแนะแนวดังกล่าว คณาจารย์และนักศึกษาระดับมหาบัณฑิตแขนง การแนะแนว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2545 ได้ร่วมกันกำหนดและให้ ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมแนะแนวหลายๆกิจกรรมที่นำมารวมกัน อย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนว

2.2 ความสำคัญของชุดกิจกรรมแนะแนว

ชุดกิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนา สร้างเสริม ป้องกันและแก้ปัญหาให้กับทุกกลุ่มคนทั้งเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ในขอบข่ายด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม โดยมีรูปแบบและเทคนิคหลากหลาย อาจเป็นกิจกรรมแนะแนวโดยตรงหรือผสมผสาน ในการเรียน การสอน การฝึกอบรม ประชุมสัมมนา ทั้งรายบุคคลและกลุ่ม ดังที่ สมร ทองดี และปราณี รามสูตร (2545:8-10) กล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมแนะแนว หากกระทำได้เหมาะสม จะส่งผลดีต่อผู้รับบริการ ในการแก้ปัญหา เช่น การทะเลาะวิวาท พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ปัญหายาเสพติด การขาดความ มีระเบียบวินัย ขาดคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ ซึ่งหากบุคคลเหล่านี้ ได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม โดยใช้กระบวนการทางการแนะแนว ก็น่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะแก้ปัญหาได้ ซึ่งจะส่งผลดีต่อผู้เกี่ยวข้อง ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และนอกจากช่วยให้ผู้รับบริการ ได้พัฒนาตนเองแล้วยังสามารถสร้างคุณประโยชน์แก่สังคมได้ ช่วยให้อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สังคมปัจจุบันปรารถนาให้เกิดขึ้น ดังนั้นกิจกรรมแนะแนวจึงมีความสำคัญทั้งต่อ ผู้ให้และผู้รับบริการ ดังนั้น ความมุ่งหมายในการจัดบริการแนะแนว จึงควรเน้นทั้งด้านการป้องกัน ปัญหาการแก้ปัญหาและการส่งเสริมพัฒนาการแก่บุคคล ดังที่ ทองเรียน อมรัชกุล และคนอื่นๆ (2528:54-55), พรหมธิดา แสนคำเครือ (2528:10) และ พนม ลีมาอารีย์ (2533:6) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการแนะแนว มีใจความสรุปได้ดังนี้

- 1) เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเองในทุกด้านรู้จักพัฒนาตนเองนำ ความรู้ความสามารถหรือศักยภาพมาใช้ให้เป็นประโยชน์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา อันจะทำให้เกิดความสุขใจองอกงามในทุกด้าน ได้แก่ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
- 2) เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาเพื่อจะได้รู้จักวิธีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมได้อย่างมีความสุข
- 3) เพื่อช่วยให้ครูได้เข้าใจนักเรียนแต่ละคนซึ่งเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ
- 4) เพื่อช่วยให้ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ได้เข้าใจในตัวเด็กทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์ สังคมสติปัญญาความสามารถและปัญหาต่าง ๆ เพื่อหาทางส่งเสริมช่วยเหลือเด็กให้พ้นภัยจากปัญหาต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุปจุดมุ่งหมายสูงสุดการแนะแนว คือการทำให้บุคคลพัฒนาตัวเองอย่างดีที่สุดทั้งทางด้านร่างกายสติ ปัญญา อารมณ์สังคมและจิตใจ และช่วยให้บุคคลช่วยเหลือตนเองได้ในทุกเรื่อง เรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการ (2551:20) กำหนดแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวมีความสำคัญหลายประการด้วยกัน ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

- 1) ช่วยให้ผู้จัดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนวให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน
- 2) ช่วยให้ผู้จัดกิจกรรมแนะแนวมีแนวทางการดำเนินกิจกรรมแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ช่วยให้ผู้สามารถกำหนดเนื้อหา กิจกรรมแนะแนวที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างมีขั้นตอน
- 4) ช่วยให้ผู้จัดกิจกรรมแนะแนวสามารถทบทวนข้อบกพร่องของการจัดกิจกรรมได้
- 5) ช่วยส่งเสริมให้ผู้จัดกิจกรรมแนะแนวพิจารณาแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ
- 6) ช่วยให้ผู้จัดกิจกรรมแนะแนวมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมมากขึ้น
- 7) เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมแนะแนว

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความสำคัญของกิจกรรมแนะแนว เป็นการมุ่งเน้นให้ผู้รับบริการ และผู้ให้บริการมีแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนในทุกด้าน ทุกวัย ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของสังคม และประเทศชาติ

2.3 องค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนว

2.3.1 การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว

มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างชุดการแนะแนวไว้ดังต่อไปนี้ ขั้นตอนการสร้างชุดการแนะแนว ธีระ ชัยยุทธขรรยง (อ้างถึงในชลธิชา จันมณีย์ 2554, น.93) ได้กล่าวถึงการสร้างชุดการแนะแนวไว้ ดังนี้

- 1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
- 2) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับชุดการแนะแนวจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) สร้างโปรแกรมการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
- 4) นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อให้สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน เนื้อหา อุปกรณ์ และการประเมินผล

5) นำไปแกรมที่สร้างไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องและโปรแกรมการสอน โดยใช้ชุดการแนะแนวตลอดจนเวลาที่ใช้

6) ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการสอน โดยใช้ชุดแนะแนว เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

2.3.2 ชุดกิจกรรมแนะแนว

สมร ทองดีและปราณี รามสูต (2545, น.306) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมแนะแนวในคาบการเรียนมีลักษณะเช่นเดียวกับการสอนในรายวิชาอื่นๆ ประกอบด้วยคู่มือครู แบบฝึกปฏิบัติ สำหรับนักเรียน สื่อ แบบทดสอบหรือแบบประเมิน นอกจากนี้ยังมีข้อสรุปจากการเข้าร่วมสัมมนาเข้ม ของคณาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาแขนงการแนะแนว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา 2545 ได้กำหนดว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย

1) คู่มือผู้ให้บริการ ซึ่งมีคำชี้แจงการเตรียมการของผู้ให้บริการแนะแนว แผนการจัดการจัดกิจกรรมต่างๆ

2) คู่มือผู้รับบริการ ซึ่งมีใบงาน ใบความรู้ และแบบทดสอบก่อน-หลัง

3) สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม

จากที่กล่าวข้างต้น สรุปองค์ประกอบของชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วยเอกสารสำคัญ 1) คู่มือผู้ให้บริการ ซึ่งมีคำชี้แจงการเตรียมการของผู้ให้บริการ แผนการจัดการจัดกิจกรรมต่างๆ และ 2) กิจกรรมของผู้รับบริการ ซึ่งมีใบงาน ใบความรู้ แบบทดสอบก่อน-หลัง และสื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม

2.4 ลักษณะของการจัดกิจกรรมแนะแนว

กระทรวงศึกษาธิการ (อ้างถึงใน ชลธิชา จันมณี 2554, น.85) กล่าวว่ากิจกรรมแนะแนวควรมีลักษณะ ดังนี้

1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นพบความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา การงานอาชีพ ชีวิตและสังคมเพื่อใช้ในการวางแผนการเรียน การศึกษาต่ออาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

2) เสริมสร้างทักษะต่างๆ ให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

3) เสริมสร้างค่านิยมที่ดี วินัย คุณธรรมและจริยธรรม

4) เพิ่มพูนประสบการณ์ เพื่อเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในวิชาการต่างๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีนิสัยรักการทำงานและสามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง

5) จัดกลุ่มผู้เรียน เพื่อทำกิจกรรมหรือครูเป็นผู้ริเริ่ม เป็นที่ปรึกษาโดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการผู้เรียน เพื่อทำกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ และแก้ปัญหาผู้เรียนได้

6) จัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

7) เป็นกิจกรรมที่ไม่เน้นเนื้อหาวิชาการ แต่เน้นการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และบูรณาการให้สอดคล้องกับชีวิตจริง

8) วัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรม โดยมีการประเมินผลจากเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาของผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ในการผ่านช่วงชั้น

9) สรุปการประเมินผลการพัฒนาการของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และนำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวนั้น ต้องมีการศึกษาค้นคว้าว่าต้องการจัดด้วยวัตถุประสงค์ใดจึงสร้างตามวัตถุประสงค์นั้น โดยคำนึงถึงขอบข่ายของงานแต่ละด้าน และกลุ่มเป้าหมายว่าอยู่ในวัยใด กิจกรรมที่สร้างต้องเหมาะสมกับความสนใจของบุคคลในวัยนั้นๆ นั้นหมายถึงผู้สร้างต้องศึกษาค้นคว้าความต้องการของผู้รับบริการก่อนจะดำเนินการสร้างตามขั้นตอน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับชุดกิจกรรมแนะแนว

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนว พอจะกล่าวได้ ดังนี้

อารีพรรณ อะทะวงษา (2553:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต มีพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้ใช้กิจกรรมแนะแนวอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมคนต่างกัน เมื่อได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต มีพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตไม่แตกต่างกัน เมื่อได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต มีพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตไม่แตกต่างกัน

กัลยา ถนอมถิน (2553:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมการควบคุมตนเองด้านการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการควบคุมตนเองด้านการเรียนภาษาอังกฤษ โดยรวมและรายด้านการยับยั้งการกระทำที่ไม่เหมาะสมในการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านความอดทนเมื่อเผชิญความยากลำบากในการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางสถิติที่ระดับ .01 3) ประสิทธิภาพของ

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมการควบคุมตนเองด้านการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 69.92/93.75

ชลธิชา จันมณี (2554:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา 3D ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์วิทยพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ยะลา พบว่า 1) นักศึกษามีการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามนโยบายสถานศึกษา 3D สูงขึ้นภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามนโยบายสถานศึกษา 3D เป็นเวลา 1 เดือน นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรรณรา พงษ์สิน (2553:บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธิดาแม่พระจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ นักเรียนกลุ่มทดลองมีจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ นักเรียนกลุ่มทดลองมีจิตสำนึกสาธารณะสูงขึ้นกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ข้อสนเทศเพื่อการแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ในระยะติดตามผล นักเรียนกลุ่มทดลองยังคงมีจิตสำนึกสาธารณะคงทน โดยระดับของจิตสำนึกสาธารณะเมื่อสิ้นสุดการทดลองกับในระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

ศิริรัตน์ แสนยากุล (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระแม่มารีสาธุประดิษฐ์ กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมกลุ่มมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมกลุ่มมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญลักษณ์ อึ้งชัยพงษ์ (2536:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า 1) นักเรียนมีมาให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงขึ้นหลังจากใช้ชุดการแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกรือวัลย์ พนมหิรัญ (2551:บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น ปรากฏว่า 1) นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนวัยรุ่นตอนต้นที่มีความพร้อมทางจิตต่างกันมีพฤติกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

จิรารัตน์ เรียวแรง (2554:บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชลประทานวิทยา จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ภายหลังจากทดลองนักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีพฤติกรรมการควบคุมตนเองในชั้นเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ภายหลังจากทดลองนักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีพฤติกรรมการควบคุมตนเองในชั้นเรียนสูงขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มยุรี วิสูตราศัย (2547:บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดชากหมาก ที่มีคะแนนการตระหนักรู้ในตนเองต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลอง 6 คน และกลุ่มควบคุม 6 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อตระหนักรู้ในตนเอง 12 ครั้ง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมใช้วิธีปกติในกิจกรรมแนะแนวที่โรงเรียนจัดไว้ การเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่ม และหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated Measures Analysis of Variance : One Between-Subjects Variance and One Within-Subjects Variance) และทดสอบความแตกต่าง ด้วยวิธีทดสอบรายคู่ แบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Procedure) ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลอง กับระยะของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเองในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวมีการตระหนักรู้ในตนเอง ในระยะหลังการทดลอง กับระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการนำชุดกิจกรรมแนะแนวไปใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหานักเรียนจากหลายกลุ่มตัวอย่าง ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับการวิจัยในครั้งนี้ แสดงว่าชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้เกิดขึ้นได้จริง ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคิดใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวทีของนักเรียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศวิถีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประเภทและแบบของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สูตรที่ใช้การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ประเภทและแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมวัดตัวแปรตามก่อนและหลังทดลอง (Randomized Control Group Pretest-Posttest Design)

ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มทดลอง RE	O_1	X_1	O_2
กลุ่มควบคุม RC	O_3	X_2	O_4

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assignment)
E	แทน	กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
C	แทน	กลุ่มควบคุม (Control Group)
X_1	แทน	การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศวิถี

X ₂	แทน	การใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ
O ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test) ของกลุ่มทดลอง
O ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) ของกลุ่มทดลอง
O ₃	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test) ของกลุ่มทดลอง
O ₄	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) ของกลุ่มทดลอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2559 โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่มกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาความกตัญญูทเวที ที่เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูทเวที และแนวทางการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนว

3.1.3 สร้างชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที ซึ่งในแผนกิจกรรมแต่ละแผนประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) ประเภทของกิจกรรม 3) วัตถุประสงค์ 4) ขนาดของกลุ่ม 5) ระยะเวลา 6) แนวคิด 7) จุดมุ่งหมาย 8) สื่อประกอบกิจกรรม 9) การดำเนินกิจกรรม 10) ขั้นตอนกิจกรรม 11) ขั้นสรุป 12) การประเมินผล และ 13) ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

3.1.4 เสนอชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา

(ภาคผนวก) ตรวจสอบความสอดคล้องของจุดมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ กิจกรรม เนื้อหา วิธีดำเนินการ และการประเมินผลด้วยวิธีการ IOC (Item Objective Congruency) แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.1.5 นำชุดกิจกรรมแนะแนวที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง

3.2 แบบวัดความกตัญญูทเวที

ในการสร้างแบบวัดความกตัญญูทเวที ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความกตัญญูทเวที เพื่อใช้พัฒนาความกตัญญูทเวทีที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.2.2 นำเนื้อหาการประเมินผลในชุดกิจกรรมแนะแนวของทุกชุดมาสร้างเป็นแบบวัดความกตัญญูทเวที ลักษณะของแบบวัดความกตัญญูทเวที ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตรประมาณค่า

ตัวอย่างแบบวัดความกตัญญูทเวที

1	นักเรียนเตรียมอาหารให้พ่อแม่รับประทาน				
	เป็นประจำ	บ่อยๆ	นานๆ ครั้ง	น้อยมาก	ไม่เคยเลย
2	นักเรียนชอบสร้างความเดือดร้อนให้แก่พ่อแม่				
	เป็นประจำ	บ่อยๆ	นานๆ ครั้ง	น้อยมาก	ไม่เคยเลย
3	นักเรียนมีความกตัญญูต่อพ่อแม่				
	เป็นประจำ	บ่อยๆ	นานๆ ครั้ง	น้อยมาก	ไม่เคยเลย

แบบวัดดังกล่าวมีข้อคำถามจำนวน 40 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) แบบกำหนดคำตอบเป็นข้อความ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	เป็นประจำ
4	หมายถึง	บ่อยๆ
3	หมายถึง	นานๆ ครั้ง
2	หมายถึง	น้อยมาก
1	หมายถึง	ไม่เคยเลย

เกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนเกี่ยวกับความกตัญญูทเวทีของนักเรียน
โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก ใช้เกณฑ์การประเมินของเบสท์ (Best 1981:179-184) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง นักเรียนมีความกตัญญูทเวทีในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง นักเรียนมีความกตัญญูทเวทีในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง นักเรียนมีความกตัญญูทเวทีในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง นักเรียนมีความกตัญญูทเวทีในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง นักเรียนมีความกตัญญูทเวทีในระดับมากที่สุด

3.2.3 ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ (ภาคผนวก) ตรวจสอบว่า ข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ ด้วยวิธีการ IOC (Item Objective Congruency) แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.2.4 นำแบบวัดความกตัญญูทเวทีไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัด ราชบุรี 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อ (Item Analysis) คือ ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้เทคนิคการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (t-test) 25% กลุ่มสูงกลุ่มต่ำ ได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.51–5.23 และพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้จำนวน 40 ข้อ

3.2.5 หาค่าความเที่ยงของแบบวัดความกตัญญูทเวที (Reliability) แต่ละข้อโดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) โดยวิธีการของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

3.3 กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ หมายถึง กิจกรรมแนะแนวที่จัดตามแนวทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมกิจกรรมแนะแนวมาใช้เป็นกิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1. ขั้นตอนการทดลอง

ขั้นที่ 1 ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย โดยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบวัดความกตัญญูทเวทีไปให้นักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เพื่อวัดความกตัญญูทเวทีคะแนนที่ได้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

4.2 ขั้นตอนการทดลอง

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวทีกับกลุ่มทดลอง และใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติกับกลุ่มควบคุม สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 13 กิจกรรม เริ่มเดือนสิงหาคม-กันยายน 2559 รวม 4 สัปดาห์

ขั้นที่ 2 ทำแบบวัดความกตัญญูกตเวที หลังการทดลอง (Post-test) โดยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดความกตัญญูกตเวที หลังการทดลอง 1 สัปดาห์

ขั้นที่ 3 นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความกตัญญูกตเวที ไปวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการทดสอบค่าที

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 แบบวัดความกตัญญูกตเวที หาค่าความตรงโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ต่อจากนั้นนำแบบวัดความกตัญญูกตเวที ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อค่าความเที่ยง ค่าอำนาจจำแนก ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.26 ถึง 0.67 มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .90

5.2 เครื่องมือที่เป็นชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวที มีค่าความตรงโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ด้านเนื้อหาและด้าน โครงสร้างของชุดกิจกรรมแนะแนว จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่า (IOC) เท่ากับ 1.0

5.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.3.1 นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความกตัญญูกตเวทีของกลุ่มทดลองโดยการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

5.3.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความกตัญญูกตเวทีของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test Independent)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความถี่ของเหตุการณ์ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ใช้การทดลองค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ $df = n - 1$

เมื่อกำหนดให้

D แทนค่า ความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของแต่ละคน

N แทนค่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

6.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความถี่ของเหตุการณ์หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้การทดสอบค่าที่แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test independent)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{S_p^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$S_p^2 = \frac{[(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2]}{(n_1 + n_2 - 2)}$$

เมื่อกำหนดให้

x_1 เป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง

x_2 เป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม

n_1 เป็นขนาดของกลุ่มทดลอง

n_2 เป็นขนาดของกลุ่มควบคุม

S_1^2 เป็นความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง

S_2^2 เป็นความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

7. สูตรที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

7.1 หาค่าความเที่ยง ของแบบวัดความกตัญญูกตเวทีโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ Cronbach (พิตร ทองขึ้น 2544:225)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum \sigma_1^2}{\sigma_1^2} \right]$$

เมื่อกำหนดให้

α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum \sigma_1^2$ = เป็นความแปรปรวนทั้งฉบับ

σ_1^2 = เป็นความแปรปรวนเป็นรายข้อ

7.2 หาค่าอำนาจจำแนก ของแบบวัดความกตัญญูกตเวทีโดยใช้สูตร t-test (ล้วน สายยศ 2524:187)

$$t = \frac{\bar{x}_H - \bar{x}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อกำหนดให้

t = ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด

$\bar{x}_H$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง

$\bar{x}_L$ = คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ

S_H^2 = ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง

S_L^2 = ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ

n = จำนวนผู้ตอบแบบวัดในแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อเปรียบเทียบความกตัญญูทเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที

1.2 เพื่อเปรียบเทียบความกตัญญูทเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวทีกับกลุ่มควบคุม

2. การเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็นตารางที่ 4.1–4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบความกตัญญูทเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบความกตัญญูทเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบความกตัญญูทเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที และกลุ่มควบคุมหลังจากการใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาค่าที่ (t-Distribution)

df แทน ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ

* แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบความกตัญญูกตเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวที

ความกตัญญูกตเวที	n	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	30	3.82	.25	0.06
กลุ่มควบคุม	30	3.81	.29	

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความกตัญญูกตเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวที พบว่านักเรียนนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมีความกตัญญูกตเวทีไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบความกตัญญูกตเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวที

ความกตัญญูกตเวที ในภาพรวมของกลุ่มทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนการทดลอง	30	3.82	.25	3.79 *
หลังการทดลอง	30	4.28	.52	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความกตัญญูกตเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง พบว่า ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวที นักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยความกตัญญูกตเวทีเท่ากับ 3.82 (S.D.= .25) และภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวที นักเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยความกตัญญูกตเวทีเท่ากับ 4.28 (S.D.= .52) สรุปได้ว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความกตัญญูกตเวทีสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวที อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบความกตัญญูกตเวทิตะของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการใช้ชุดกิจกรรม
 แนวโน้มเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวทิตะ และกลุ่มควบคุมหลังจากใช้กิจกรรมแนว
 แบบปกติ

ความกตัญญูกตเวทิตะ ในภาพรวม	n	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	30	4.28	.52	1.96 *
กลุ่มควบคุม	30	4.05	.39	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความกตัญญูกตเวทิตะของนักเรียนกลุ่ม
 ทดลอง และนักเรียนกลุ่มควบคุม พบว่า ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนวโน้มนำเพื่อพัฒนาความกตัญญู
 กตเวทิตะ นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยความกตัญญูกตเวทิตะ เท่ากับ 4.28 (S.D.= .52) ส่วน
 นักเรียนกลุ่มควบคุม ภายหลังจากใช้กิจกรรมแนวโน้มนำแบบปกติ มีค่าคะแนนเฉลี่ยความกตัญญู
 กตเวทิตะ เท่ากับ 4.05 (S.D.=.39) สรุปได้ว่าความกตัญญูกตเวทิตะของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม
 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีความกตัญญูกตเวทิตะสูง
 กว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวทีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย มีดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบความกตัญญูทเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความกตัญญูทเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวทีกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 ภายหลังจากใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที นักเรียนกลุ่มทดลองมีความกตัญญูทเวทีสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

1.2.2 ภายหลังจากทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที มีความกตัญญูทเวทีสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลองมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยมีวิธีดำเนินการทดลอง ดังนี้

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

2) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2559 โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ทดลองในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวที จำนวน 13 กิจกรรม ได้แก่ (1) ปฐมนิเทศ (2) ลูกคือดวงใจของพ่อแม่ (3) เย็นยอดกตัญญู (4) คำน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม (5) บันทึกเล่มที่ 15 (6) รางวัลให้ครู (7) ศิษย์หัวดี (8) โคด้ายอดกตัญญู (9) โรงเรียนมีบุญคุณแก่นักเรียน (10) เพื่อนเอ๋ย สายไปหรือเปล่า (11) การให้คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่ (12) การควบคุมตนเอง และ(13) ปัจฉินิเทศ

2) เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความกตัญญูทศเวที เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีจำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีความอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.26 ถึง 0.67 มีความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .90

3) กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ หมายถึง กิจกรรมแนะแนวที่จัดตามแนวทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขั้นก่อนการทดลอง

ขั้นที่ 1 ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย โดยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ขั้นที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบวัดความกตัญญูทศเวที ไปให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อวัดความกตัญญูทศเวที คะแนนที่ได้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

2) ขั้นดำเนินการทดลอง

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวทีกับกลุ่มทดลอง และใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติกับกลุ่มควบคุม สัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 13 กิจกรรม เริ่มเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน 2559 รวม 4 สัปดาห์

ขั้นที่ 2 ทำแบบวัดความกตัญญูทศเวที หลังการทดลอง (Post-test) โดยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทำแบบวัดความกตัญญูทศเวที หลังการทดลอง 1 สัปดาห์

ขั้นที่ 3 นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดความกตัญญูทศเวที ไปวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการทดสอบค่าที

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) แบบวัดความกตัญญูทเวที หาค่าความตรงโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ต่อจากนั้นนำแบบวัดความกตัญญูทเวที ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อค่าความเที่ยง ค่าอำนาจจำแนก ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.26 ถึง 0.67 มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .90

2) เครื่องมือที่เป็นชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที มีค่าความตรงโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ด้านเนื้อหาและด้านโครงสร้างของชุดกิจกรรมแนะแนว จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่า (IOC) เท่ากับ 1.0

3) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

(1) นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(2) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความกตัญญูทเวทีของกลุ่มทดลองโดยการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Dependent)

(3) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความกตัญญูทเวทีของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการทดสอบค่าทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test Independent)

2. อภิปรายผล

2.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

2.1.1 เปรียบเทียบผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที มีคะแนนเฉลี่ยความกตัญญูทเวที สูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.2 เปรียบเทียบผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวทีของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวทีกับกลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที มีคะแนนเฉลี่ยความกตัญญูทเวที สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศวิถีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี สามารถนำประเด็นมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

2.2.1 ภายหลังจากทดลอง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศวิถี มีความกตัญญูทศวิถีสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศวิถี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้การวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศวิถี นักเรียนมีความกตัญญูทศวิถี สูงขึ้นได้ เพราะชุดกิจกรรมแนะแนวที่นำมาใช้เป็นชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีระบบ รูปแบบ ขั้นตอน ชัดเจน โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบการเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (ERGA) สมร ทองดี และปราณี รามสูต (อ้างถึงในชลธิชา จันมณี 2545:88) กล่าวว่า ขั้นตอนของกิจกรรมแนะแนวที่จัดในชั้นเรียนควรประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ขั้นดำเนินกิจกรรม ขั้นสรุปและขั้นประเมินผล กิจกรรมเพื่อมุ่งให้ผู้บริการนำผลการเรียนรู้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ โดยใช้แนวคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) และการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (Group Process Learning) ซึ่งนักการศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะเสริมสร้างผู้รับบริการทั้งกระบวนการคิดและการปฏิบัตินำไปสู่การปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรม ซึ่งผู้ให้ต้องกระตุ้นให้ผู้รับบริการได้เป็น “ผู้ร่วมทำกิจกรรม” ไม่ใช่ “ผู้สังเกตการณ์” และต้องจัดกิจกรรมให้ผู้รับบริการมีอารมณ์ร่วมสนุกสนานมีชีวิตชีวาโดยอาจใช้ เกม เพลง นิทาน ข่าว กรณีศึกษา ฯลฯ เป็นสื่อ นำทางในการจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีแนวทางการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) ผู้รับบริการอาจเล่นเกมบทบาทสมมติ ทำงาน ทำกิจกรรม สถานการณ์จำลอง ฟัง/อ่านกรณีศึกษา ค้นคว้า เล่าอดีต เล่าเรื่องแบ่งปันประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ หรือจุดมุ่งหมายของกิจกรรม ขั้นที่ 2 สะท้อนกลับการเรียนรู้ (Reflecting) ผู้รับบริการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกวิเคราะห์ พิจารณาหาเหตุผลจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ขั้นที่ 1 เพื่อหาคำตอบว่าเกิดอะไรขึ้นจากขั้นที่ 1 นั้น หรือเขาตีความว่าสิ่งนั้นอย่างไร ขั้นที่ 3 สรุปสาระชีวิต (Generalizing) ผู้รับบริการสร้างองค์ความรู้ หรือสรุปสาระการเรียนรู้จากกรณีศึกษาสะท้อนกลับการเรียนรู้จากทฤษฎีและแนวคิดเพิ่มเติมต่อไปอีกเพื่อความสมบูรณ์ของสาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิต ขั้นที่ 4 คิดแนะนำไปปฏิบัติ (Applying) ผู้รับบริการทดลองประยุกต์ใช้สาระการเรียนรู้สู่ชีวิตโดยอาจทดลองแก้ปัญหาสถานการณ์จำลอง สร้างคำขวัญ วางแผนพัฒนาตนเอง จูงใจตนเองในการปฏิบัติตามแผนซึ่งขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมจากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4 อาจมีความ

ต่อเนื่องคาบเกี่ยวกับจนแยกไม่ออกหรือบางครั้งมีการสลับขั้นตอน เช่น อาจจัดกิจกรรมนำเสนอสาระการเรียนรู้หรือองค์ความรู้ก่อนจากนั้นเป็นขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แล้วเป็นกิจกรรมสะท้อนกลับการเรียนรู้ สูดท้ายเป็นกิจกรรมได้ทดลองประสบการณ์และประยุกต์ใช้ ซึ่งขั้นตอนนี้จะอยู่เป็นขั้นสุดท้ายของกิจกรรมเสมอและเมื่อถึงขั้นคิดและนำไปปฏิบัติก็อาจกลับเข้าสู่การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นวงจรต่อไปใหม่เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ให้มั่นคงขึ้นนำไปสู่การปฏิบัติได้ดีขึ้น และเรียนรู้สิ่งใหม่ที่ต่อเนื่องต่อไปอีกสอดคล้องกับงานวิจัยของซึ่งอัมพร ชนะทอง (2546) ได้พบว่า นักเรียนมีความก้าวหน้าในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความมีน้ำใจสูงขึ้นหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2.2 นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวที มีคะแนนเฉลี่ยความกตัญญูทศเวทีสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ การวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวทีในกลุ่มทดลองทำให้นักเรียนมีความกตัญญูทศเวที สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติ ทั้งนี้เป็นเพราะชุดกิจกรรมแนะแนว เป็นชุดกิจกรรมที่ดีมีคุณภาพโดยการนำวิธีการที่เป็นระบบ นักเรียนได้ปฏิบัติและร่วมกิจกรรมอย่างมีขั้นตอนตามลำดับ ครอบคลุมเนื้อหาและขั้นตอนตามแผนที่ได้กำหนด โดยการมุ่งจัดประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน และนักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบทำให้มีแรงจูงใจ นักเรียนเห็นคุณค่า ประโยชน์ที่ได้รับและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมที่จัด มีความพอใจ สนุกและมีความสุขกับการร่วมกิจกรรม นักเรียนได้ร่วมคิดวิเคราะห์ แยกแยะ แสดงความคิดเห็น ปฏิบัติจริง สามารถเปรียบเทียบพฤติกรรมกระทำ การแสดงออกและการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสม นักเรียนมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ทดลอง ได้ศึกษาจากบุคคลตัวอย่างและบุคคลต้นแบบ และสามารถนำคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ แนวปฏิบัติที่ดีและถูกต้อง ไปบูรณาการและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความกตัญญูทศเวทีสูงขึ้นซึ่งแตกต่างกับการใช้กิจกรรมแนะแนวแบบปกติที่ผู้วิจัยได้อธิบายข้อความรู้และให้นักเรียนได้ศึกษาจากใบความรู้ และใบงาน เป็นกิจกรรมที่ครูได้จัดเตรียมให้นักเรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์แยกแยะตามวิจารณ์ญาณ โดยไม่ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และมีการปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนระหว่างครูและเพื่อนนักเรียนด้วยกันเป็นส่วนน้อย ลักษณะการเป็นส่วนบุคคล ไม่ได้เปลี่ยนอิริยาบถ จึงทำให้นักเรียนมีความคิดที่จำกัดไม่ได้แสดงความคิดเห็นและแสดงออก ทำให้บรรยากาศในการร่วมกิจกรรมของกลุ่มควบคุมมีความน่าสนใจน้อยกว่ากลุ่มทดลอง ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ฤทธิ์ วงษ์สุดตา (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลของการให้การปรึกษากลุ่มร่วมกับการฝึกเจริญสติเพื่อพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเก็ง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้การปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับการฝึกเจริญสติมีคะแนนความซื่อสัตย์สุจริตหลังการทดลองสูงกว่านักเรียนควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

3.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญู กตเวทิตี ถือเป็นทางเลือกหนึ่งที่ครู อาจารย์ หรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนสามารถนำมาใช้ปลูกฝังเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวทิตีของนักเรียน โดยอาจนำไปประยุกต์ใช้หรือสอดแทรกในรายวิชาต่างๆ ในคาบทักษะชีวิตและคาบกิจกรรมโฮมรูม

3.1.2 ครูรายวิชาทั่วไปหรือผู้สนใจ ที่จะนำชุดกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ต้องศึกษากระบวนการให้ดี หากใช้กับนักเรียนชั้นอื่นต้องปรับรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนชั้นนั้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาเพื่อพัฒนาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญู กตเวทิตี สำหรับใช้กับนักเรียนในระดับอื่นๆรวมทั้งสถานศึกษาประเภทอื่นๆ

3.2.2 ควรทำการวิจัยและเปรียบเทียบผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวทิตีของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามตัวแปรอื่นๆ ด้วย เช่น เพศ อายุ สถานภาพพ่อแม่ เศรษฐกิจ

3.2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญู กตเวทิตีของนักเรียนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวโน้มของนักเรียนเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวทิตี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร:กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัลยา ถนอมถื่น (2553). *การศึกษาและพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมการควบคุมตนเองด้านการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เครือวัลย์ พนมhirัญ (2551). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- จิราพร เกศพิชญาวัฒนา และคณะ. (2549). *พดผลล้ง: กรณีศึกษาจากผู้สูงอายุที่ไ้ได้รับการยอมรับในสังคม*. สืบค้น 19 มีนาคม 2555, จาก <http://info.thaihealth.or.th/library/11742>
- จิรารัตน์ เรี่ยวแรง (2554) *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1* *โรงเรียนชลประทาน จังหวัดนนทบุรี*. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 1 26 สิงหาคม 2554:O-SS 016
- ฉลวยศรี มีใจเย็น. (2526). *การทดลองใช้การแสดงบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความกตัญญูแก่เวทีของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- ชลธิชา จันณณีย์. (2554). *ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาตามนโยบายสถานศึกษา 3D ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ ศูนย์วิทยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ยะลา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ทองเรียน อมรัชกุล. (2528) *หลักการแนะแนวเบื้องต้น*. พิษณุโลก: โครงการตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีระชัย ชัยยุทธธรรมง. (2533). *ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างประเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* *โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา จังหวัดลพบุรี*. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.

- ณรงค์ฤทธิ์ วงษ์สุดตา. (2553). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มร่วมกับการฝึกเจริญสติเพื่อพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแก้ง อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ณัฐกฤต ดิฐวิรุฬห์. (2546). ความกตัญญูวัฒนธรรมที่สูญสลายไปกับความทันสมัยของสังคมไทย. สืบค้น 19 มีนาคม 2555, จาก <http://www.phrathai.net/new/soc45110901>.
- ณัฐวีร์ นงนุช. (2552). ผลของกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- บุญลักษณ์ อึ้งชัยพงษ์ (2536). ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านพรานกระต่าย อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. (2529). นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนม ลิมอารีย์ (2533). การแนะแนวเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์.
- พรพิมล หาญกล้า. (2537). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความกตัญญูกตเวทีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชวินิต กรุงเทพมหานคร. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- พรหมธิดา แสนคำเครือ. (2528). การแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. พิษณุโลก.
- พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญา นันทภิกขุ). (2536). กตัญญูกตเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- พระเทพเวที (ประยูร ชาญโต). (2533). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระนวกะ สุรวังโส. (2546). “ธรรมะ” ทัศนะของคนในยุคดิจิทัลคนหนึ่ง. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.thainet/watcholpratan/nvg016.htm>. 25 พฤศจิกายน 2546
- พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2536). กตัญญูกตเวทีเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของโลก. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2547) พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- พระธรรมญาณมุนี. (2514). *คนดีของพระธรรมญาณมุนี*. ลพบุรี: หัดถโกศลการพิมพ์. พระบรม
 ราโชวาทพระราชทานแก่คณะกรรมการวันกัตัญญกตเวทีสภาสังคมสงเคราะห์แห่ง
 ประเทศไทย วันที่ 8 เมษายน พ.ศ.2526
- พระพยอม กัลยาโณ. (2529). ปุ๋ยมนุษย์. นนทบุรี: วัดสวนแก้ว. (2540, กรกฎาคม-สิงหาคม). “พระ
 พยอมชี้ทางธรรม,” *วารสารทางพุทธศาสนา*.
- พระสมชาย ฐานวุฑโฒ. (2533). *มงคลชีวิตฉบับธรรมดา* “เล่ม 2”. กรุงเทพฯ: นิวไวด์เด็กการ
 พิมพ์.
- พนัส หันนาคินทร์. (2546). *ค่านิยม 16 ประการ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา:
http://human.rirc.ac.th/boybook/lesson8_1.htm. 5 พฤศจิกายน 2546.
- มยุรี วิตุตราศัย. (2547). *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการตระหนักรู้ ในตนเองของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
 มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วรรณรา พงษ์สิน (2550). *ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรม
 นิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*
โรงเรียนบ้านบักคอง จังหวัดศรีสะเกษ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศศิธร บันลือสินธุ์. (2530). *ผลของการใช้ตัวแบบที่มีต่อคุณธรรมด้านความกตัญญูกตเวทีของ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์. (ปริญญา
 นิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต).* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 กรุงเทพฯ.
- ศิริรัตน์ แสนยากุล (2546). *ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาแรงจูงใจ
 ใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระแม่มาลีสาธิตประดิษฐ์
 กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).*
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี
- สมร ทองดี และปราณี रामสูตร (2545). *แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว หน่วยที่ 9 หน้า
 1-66 ใน ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว.*
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สมร ทองดี. (2555). *แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว หน่วยที่ 9 ใน ประมวลสาระชุด
 วิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา.*
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- สมภพ ชีวรัฐพัฒน์. (2542). *มงคลธรรมกับคุณภาพชีวิต (มงคล 38)*. (เอกสารประกอบการสอน).
กรุงเทพฯ: นานาส์สิ่งพิมพ์.
- สมสุดา ผู้พัฒนา และจุฬารัตน์ วัฒนะ. (2543). *อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูการไปวัด การรักษาศีล 5 และการนั่งสมาธิ ต่อความกตัญญูกตเวที* (รายงานผลการวิจัย) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สำลี รักสุทธี (2546) *คู่มือการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ใหม่ของ กค.* กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.
- สุชีรา บุญทัน. (2541). *ปัจจัยบางประการของครอบครัวที่สัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญูกตเวทีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดขอนแก่น* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม
- สุพัตรา สุภาพ. (2545). *สังคมวิทยา*. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมเด็จพระสังฆราช. (สา ปุสฺสเทวมหาเถร). (2542). *พุทธศาสนสุภาษิต* (เล่ม 1). พิมพ์ครั้งที่ 33. มหามกุฏราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ไสว มาลาทอง. (2542). *คู่มือการศึกษาจริยธรรมสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหารนักปกครองและประชาชนทั่วไป*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- อนุพันธ์ อภิขยานุภาพ. (2548). *การนำหลักธรรมเรื่องความกตัญญูกตเวทีไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนธัญวิทยา (ตงม้น) ตำบลรังสิต อำเภोधัญบุรี จังหวัดปทุมธานี*. กรุงเทพฯ: สภาวิจัยแห่งชาติ.
- อารีพรรณ อะทะวงษา (2553) *ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงรายจังหวัดเชียงราย* (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- อำนวยการ จันเงิน. (2537). *การศึกษาเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวทีตามแนวคิดของพระพุทธชาวมุณี (ทองย้อย กิตติทิน โน)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อัมพร ชนะทอง. (2546). *การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนว โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านความมีน้ำใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดพลับพลา จังหวัดจันทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชื่อ นายวิชัย อุดมกุศลศรี
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก สพป. ราชบุรี เขต 2
 วุฒิการศึกษา บริหารการศึกษา (ศษ.ม) มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ประสบการณ์ ด้านการบริหารสถานศึกษา 16 ปี
2. ชื่อ นางสาวจรูรดา จรุงชัยคนากิจ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก สพป. ราชบุรี เขต 2
 วุฒิการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา (ศษ.ม) มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ประสบการณ์ ด้านการสอน 23 ปี
3. ชื่อ นางสาวอรวรรณ คำยอด
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก สพป. ราชบุรี เขต 2
 วุฒิการศึกษา บริหารการศึกษา (ศษ.ม) มหาวิทยาลัยศิลปากร
 ประสบการณ์ ด้านการสอน 10 ปี
4. ชื่อ นางสาวนิภารัตน์ จันทร์ทอง
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลดำเนินสะดวก สพป. ราชบุรี เขต 2
 วุฒิการศึกษา บริหารการศึกษา (ศษ.ม) มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
 ประสบการณ์ ด้านการสอน 4 ปี
5. ชื่อ นายจินดา มาลัยหอม
 สถานที่ทำงาน บริษัท ไทยซัมมิท โอโตพาร์ท อินดัสตรี จำกัด อำเภอบางพลี
 จังหวัดสมุทรปราการ
 วุฒิการศึกษา การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (ศษ.ม)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ประสบการณ์ ตำแหน่งปัจจุบันรักษาการผู้จัดการทั่วไปฝ่ายสนับสนุน
 บริหารทรัพยากรมนุษย์ ความชำนาญด้านการแนะแนว และการ
 ปรึกษาเชิงจิตวิทยาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร

ภาคผนวก ข

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูคุณทเวที

คู่มือการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

คำชี้แจง

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศวิถีตามแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นการนำเอาคุณธรรมความกตัญญูทศวิถี มาบูรณาการกับการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน การดำเนินกิจกรรมจะประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ ขั้นสะท้อนกลับการรับรู้ ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีแนวทางในการดำเนินกิจกรรมดังนี้

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) นักเรียนจะได้เล่นเกม บทบาทสมมุติ ทำกิจกรรม สถานการณ์จำลอง ฟัง/อ่านกรณีศึกษา ค้นคว้า เล่าอดีต เล่าเรื่อง แบ่งปันประสบการณ์ ที่เกี่ยวกับ ความกตัญญูทศวิถี

2. ขั้นสะท้อนกลับการรับรู้ (Reflecting) นักเรียนจะได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก วิเคราะห์ พิจารณาเหตุผลจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในขั้นที่ 1 เพื่อหาคำตอบว่าเกิดอะไรขึ้น จากขั้นที่ 1 หรือตีความสิ่งนั้นว่าอย่างไร

3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) นักเรียนสร้างองค์ความรู้หรือสรุปสาระการเรียนรู้ จากการอธิบายสะท้อนกลับการรับรู้ อาจศึกษาทฤษฎีแนวคิดเพิ่มเติม เพื่อความสมบูรณ์ของ สาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิต

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) นักเรียนจะทดลองประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต โดยอาจทดลองแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลอง วางแผนในการพัฒนาตน วิธีการ จูงใจตนเองให้ปฏิบัติตามแบบ

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศวิถีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 12 กิจกรรม ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 13 ครั้ง แต่ละกิจกรรมจะใช้เวลา 50 นาที แผนการจัดกิจกรรม แต่ละแผนประกอบด้วย แนวคิด จุดมุ่งหมาย สื่อประกอบกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และการประเมินสำหรับสื่อประกอบกิจกรรมทุกกิจกรรมจะมีใบงานและบางกิจกรรมจะมีเอกสารความรู้เพิ่มเติมหรือกรณีตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วย

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที

กิจกรรมที่/ เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	องค์ประกอบที่พัฒนา
กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ	- นักเรียนทราบจุดประสงค์และข้อตกลงของการเข้าร่วมกิจกรรม - นักเรียนทราบความหมายของความกตัญญูทเวที - นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของความกตัญญูทเวที - นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกกลุ่ม	มีความกตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยให้นักเรียนเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติเพื่อมีความสุขความเจริญในการดำเนินชีวิต
กิจกรรมที่ 2 ลูกคือดวงใจของพ่อแม่	- เพื่อให้นักเรียนรู้จักความกตัญญูทเวที - เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเมื่อนักเรียนความกตัญญูทเวที - เพื่อให้นักเรียนมีความกตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่	มีความกตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยให้นักเรียนเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติเพื่อมีความสุขความเจริญในการดำเนินชีวิต
กิจกรรมที่ 3 ยื่นขอ กตัญญู	- เพื่อให้นักเรียนรู้จักความกตัญญูทเวที - เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเมื่อลูกมีความกตัญญูทเวที - เพื่อให้มีลูกตอบแทนความกตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่	มีความกตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยให้นักเรียนเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติเพื่อมีความสุขความเจริญในการดำเนินชีวิต

กิจกรรมที่/ เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	องค์ประกอบที่พัฒนา
กิจกรรมที่ 4 คำน้อย แม่ มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มี วันลืม	1. เพื่อให้ นักเรียน รู้จัก ความกตัญญู กตเวทิต 2. เพื่อให้ นักเรียน ตระหนักถึง ผลที่จะ เกิดขึ้น ตามมา เมื่อ ลูก มีความกตัญญู กตเวทิต 3. เพื่อให้ มี ลูก ตอบแทน ความกตัญญู กตเวทิต ต่อ พ่อแม่	มีความกตัญญู กตเวทิต ต่อ พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครอง โดย ให้ นักเรียน เป็น แนวทาง ประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ มีความสุข ความเจริญ ใน การ ดำเนิน ชีวิต
กิจกรรมที่ 5 บันทึกเล่มที่ 15	1. ให้ นักเรียน ระลึก ถึง บุญคุณ ของ พ่อแม่ 2. ให้ นักเรียน เห็น ความ สำคัญ ของ กตัญญู กตเวทิต 3. ให้ นักเรียน มีความกตัญญู กตเวทิต ต่อ พ่อแม่	มีความกตัญญู กตเวทิต ต่อ พ่อแม่ หรือ ผู้ปกครอง โดย ให้ นักเรียน เป็น แนวทาง ประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ มีความสุข ความเจริญ ในการ ดำเนิน ชีวิต
กิจกรรมที่ 6 รางวัลให้ครู	1. เพื่อให้ นักเรียน มีความกตัญญู กตเวทิต ต่อ ครู อาจารย์ 2. เพื่อให้ นักเรียน ตอบแทน ความกตัญญู กตเวทิต ต่อ ครู อาจารย์	มีความกตัญญู กตเวทิต ต่อ ครู อาจารย์ หรือ ผู้ปกครอง โดย ให้ นักเรียน เป็น แนวทาง ประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ มีความสุข ความเจริญ ในการ ดำเนิน ชีวิต
กิจกรรมที่ 7 ศิษย์หัวดี	1. เพื่อให้ นักเรียน รู้จัก บุญคุณ ของ ครู อาจารย์ 2. เพื่อให้ นักเรียน เห็น โทษ ของ การ ไม่ เชื่อฟัง คำสั่งสอน ของ ครู อาจารย์	มีความกตัญญู กตเวทิต ต่อ ครู อาจารย์ และ โทษ ของ การ ไม่ เชื่อฟัง ครู อาจารย์ โดย ให้ นักเรียน เป็น แนวทาง ประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ มี ความสุข ความเจริญ ในการ ดำเนิน ชีวิต
กิจกรรมที่ 8 โคคำยอด กตัญญู	1. เพื่อให้ นักเรียน มีความกตัญญู กตเวทิต ต่อ สัตว์ 2. เพื่อให้ นักเรียน เห็น คุณความดี ของ สัตว์ ในการ แสดง ความกตัญญู กตเวทิต	มีความกตัญญู กตเวทิต ต่อ สัตว์ โดย ให้ นักเรียน เป็น แนวทาง ประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ มีความสุข ความเจริญ ในการ ดำเนิน ชีวิต

กิจกรรมที่/ เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	องค์ประกอบที่พัฒนา
กิจกรรมที่ 9 โรงเรียนมี บุญคุณแก่ นักเรียน	1. เพื่อให้ นักเรียน รู้จักตอบแทนบุญคุณ สถาบันที่ให้ความรู้วิชาการต่าง ๆ 2. เพื่อให้ นักเรียน ตระหนักถึงการทำความ ดีต่อสถานศึกษา 3. เพื่อให้ นักเรียน รู้จักร่วมกันทำ กิจกรรม	เพื่อให้ นักเรียน มีความกตัญญู กตเวทิต่อ สถาบัน โรงเรียน ที่ให้ วิชาความรู้ ให้ นักเรียน เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ มีความสุข ความเจริญ ในการดำเนินชีวิต
กิจกรรมที่ 10 เพื่อนเอ๋ย สายไปหรือ เปล่า	1. เพื่อให้ นักเรียน มีความกตัญญู กตเวทิต่อ ในบุญ 2. เพื่อให้ นักเรียน ตระหนักถึงบุญบาป ผลกรรมที่ทำแล้วต้อง ได้รับผลของ กรรมนั้น เพื่อ ป้องกันตนเอง และ ประพฤติดนในทางที่ถูกต้อง	เพื่อให้ นักเรียน เห็นความกตัญญู กตเวทิต่อ บุญ เชื่อผลของกรรมดีกรรมชั่ว ที่ทำแล้ว ให้ผล แก่ผู้กระทำ โดยไม่ช้าก็เร็ว ที่จะ ให้ ผลตอบสนองแก่ผู้กระทำ
กิจกรรมที่ 11 การให้... คือการ สื่อสารที่ ยิ่งใหญ่	1. เพื่อให้ นักเรียน รู้จักความกตัญญู กตเวทิต่อในบุญ 2. เพื่อให้ นักเรียน ตระหนักถึงผลที่จะ เกิดขึ้นตามมาเมื่อนักเรียนความกตัญญู ต่อบุคคลอื่น 3. เพื่อให้ มีความกตัญญู กตเวทิต่อบุคคล ที่มีพระคุณต่อเรา	เพื่อให้ นักเรียน เห็นความกตัญญู กตเวทิต่อ บุญ เชื่อผลของกรรมดีกรรมชั่ว ที่ทำแล้ว ให้ผล แก่ผู้กระทำ ให้ตอบแทนช่วยเหลือแก่คนที่มี พระคุณแก่เรา ตอนที่เราทุกข์ยาก เพื่อให้ นักเรียนเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ มี ความสุขความเจริญ ในการดำเนินชีวิต
กิจกรรมที่ 12 การควบคุม ตนเอง	1. เพื่อให้ นักเรียน รู้จักและเข้าใจ ความหมายของการกตัญญู กตเวทิต่อ ตนเอง 2. เพื่อให้ นักเรียน มี การกตัญญู กตเวทิต่อ ตนเอง ในแนวทางที่ถูกต้อง และเกิด ประโยชน์ 3. เพื่อให้ นักเรียน มีความกตัญญู กตเวทิต่อ พ่อแม่ และตนเอง ที่ถูกต้อง	เพื่อให้ นักเรียน มีความกตัญญู กตเวทิต่อ ตนเอง โดยไม่ประพฤติดิถีศีลธรรม ผิด กฎหมายบ้านเมือง ละอายใจ ในการทำความชั่ว สิ่งที่ไม่ดีต่างๆ เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ มีความสุขความเจริญ ในการดำเนินชีวิต

กิจกรรมที่/ เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	องค์ประกอบที่พัฒนา
กิจกรรมที่ 13 ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียนแสดงความรู้สึกละ ความคิดเห็นที่มีต่อการร่วมกิจกรรม เพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ เกี่ยวกับความกตัญญูทเวที ไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที

กิจกรรมที่ 1

ชื่อกิจกรรม	ปฐมนิเทศ
ประเภทของกิจกรรม	พัฒนาแนวคิดเรื่องกตัญญูทเวที
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 100 นาที

แนวคิด

1. การทราบจุดประสงค์ของการร่วมกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น
2. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม จำเป็นต้องมีกฎกติกาให้สมาชิกถือปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การจัดกิจกรรมดำเนินไปได้อย่างราบรื่น บรรลุเป้าหมายของกิจกรรม

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนทราบจุดประสงค์และข้อตกลงของการเข้าร่วมกิจกรรม
2. นักเรียนทราบความหมายของความกตัญญูทเวที
3. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของความกตัญญูทเวที
4. นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิก

กลุ่ม

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เอกสารความรู้ที่ 1.1 แนวทางที่ควรปฏิบัติในการร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที
2. เอกสารความรู้ที่ 1.2 เรื่อง ความกตัญญูทเวที
3. ใบงานที่ 1.1 กิจกรรมปฐมนิเทศ บันทึกแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
4. ใบงานที่ 1.2 กิจกรรมปฐมนิเทศ บันทึกสรุปความคิดเห็นของกลุ่ม
5. แบบวัดความกตัญญูทเวที

การดำเนินกิจกรรม

ชั้นนำ (40 นาที)

- ครูกล่าวความรู้สึกยินดีและชื่นชมที่นักเรียนตระหนักในการใฝ่เรียนรู้ เพื่อใ้รู้และเข้าใจใน重要性ของความกตัญญูทเวที ซึ่งเป็นคุณธรรมจริยธรรมอันพึงปฏิบัติของคนในสังคมไทย เพื่อให้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งครูกล่าวขอบคุณนักเรียน ที่ให้

ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 10 ครั้ง หวังว่านักเรียนจะได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนต่อไป (10 นาที)

- ครูแจกแบบวัดความกตัญญูกตเวที (Per-test) ให้นักเรียนทำ (30 นาที) โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร เปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอข้ออื่นๆ เพิ่มเติมได้อีกด้วย (10 นาที)

ชั้นกิจกรรม

1. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครูสนทนาสอบถามนักเรียนและให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในประเด็นต่อไปนี้

- นักเรียนเคยรู้จักคำว่าความกตัญญูกตเวที หรือไม่ หมายถึงอะไร
- นักเรียนทราบผลดีของการกตัญญูกตเวที การปฏิบัติตัวอยู่ในศีลธรรมการใช้ปัญญาคิดไตร่ตรองในสิ่งที่ทำหรือไม่

2. ชั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูสนทนากับนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

- ผลดีของการมีความกตัญญูกตเวที
- ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการมีความกตัญญูกตเวที
- เมื่อทุกคนมีศีลธรรมประเทศชาติจะเป็นอย่างไร

3. ชั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

ให้นักเรียนทำกิจกรรมในใบงานที่ 1.1, 1.2 ตามประเด็นต่อไปนี้

- ความกตัญญูกตเวที คืออะไร
- กตัญญู คืออะไร
- กตเวที คืออะไร
- นักเรียนคิดว่าความกตัญญูกตเวที จำเป็นที่สุดหรือไม่ ในชีวิตประจำวัน

ของนักเรียน บอกเหตุผลประกอบ

4. ชั้นคิด และนำไปใช้

ครูสนทนากับนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

- เมื่อนักเรียนมีความกตัญญูกตเวที ย่อมเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร
- นักเรียนคิดว่าจะมีอุปสรรคหรือสาเหตุอะไรบ้าง ที่อาจจะทำให้นักเรียนไม่มีความกตัญญูกตเวที
- ถ้าคนในประเทศชาติขาดศีลธรรม ไม่มีความกตัญญูกตเวทีจะเป็นอย่างไร

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ของความกตัญญูทเวที โดยใช้เอกสารความรู้ที่ 1.2 และให้นักเรียนนำไปศึกษาเพิ่มเติมที่บ้าน

การประเมินผล

1. สังเกตการณ์ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. ประเมินผลเปรียบเทียบการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคนในใบงานที่ 1.1

และการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มในใบงานที่ 1.2

ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

มนุษย์เราถ้ามีความกตัญญูทเวทีต่อผู้มีพระคุณย่อมทำให้ชีวิตมีความสุข สงบสังคมและประเทศชาติ จะมีแต่ความเจริญ

ใบงานที่ 1.1

กิจกรรมปฐมนิเทศ

บันทึกแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

กิจกรรมที่ 1. ให้นักเรียนทุกคนแสดงความคิดเห็นของตนเอง พร้อมทั้งบันทึกในใบงานในประเด็นต่อไปนี้ (ใช้เวลา 5 นาที)

1. กตัญญู หมายถึงอะไร

.....
 .....

2. กตเวทิตี คืออะไร

.....
 .....

3. นักเรียนคิดว่าความกตัญญูกตเวทิตี จำเป็นที่สุดหรือไม่ในชีวิตประจำวันของนักเรียน บอกเหตุผลประกอบ

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

กิจกรรมที่ 2 (ใช้เวลา 20 นาที)

2.1 แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน แต่ละกลุ่มให้มีทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย เข้ากลุ่มแล้วให้เลือกประธาน และเลขานุการกลุ่ม เพื่อจดบันทึกความเห็นกลุ่ม

2.2 ประธานกลุ่มดำเนินการประชุม โดยให้ทุกคนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นตามประเด็นในกิจกรรมที่ 1 ที่นักเรียนแต่ละคนคิดมาแล้ว ทั้ง 3 ประเด็น

2.3 เลขากลุ่มบันทึกความเห็นของทุกคนในกลุ่มลงในใบงานที่ 1.2 บันทึกสรุปความเห็นของกลุ่ม

2.4 ประธานสรุปความเห็นของกลุ่มในแต่ละประเด็น

ใบงานที่ 1.2

กิจกรรมปฐมนิเทศ

บันทึกสรุปความคิดเห็นของ กลุ่มที่.....

คำชี้แจง เลขานุการกลุ่ม บันทึกความเห็นของทุกคนในกลุ่ม ในประเด็นต่อไปนี้

1. กตัญญู หมายถึงอะไร

.....
.....

สรุป

.....

2. กตเวที คืออะไร

.....
.....

สรุป

.....

3. นักเรียนคิดว่าความกตัญญูกตเวที มีสำคัญที่สุดหรือไม่ในชีวิตประจำวันของนักเรียน
บอกเหตุผลประกอบ

.....
.....

4. นักเรียนคิดว่าความกตัญญูกตเวทีของนักเรียน ควรทำต่อบุคคลใดบ้างจงบอกมา

.....
.....
.....

เอกสารความรู้ที่ 1.1
กิจกรรมปฐมนิเทศ
แนวทางที่ควรปฏิบัติ
ในการร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวที

แนวทางที่ควรปฏิบัติในการร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวที

ควรปฏิบัติดังนี้

(เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นด้วยว่าเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ใครมีข้อเสนออื่นๆ ให้นำเสนอเพิ่มเติมด้วย)

1. ตรงต่อเวลา
2. ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม
3. ร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์
4. ไม่แสดงความคิดเห็นในขณะที่เพื่อนยังพูดไม่จบ
5. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
6. แสดงความมีน้ำใจต่อสมาชิกในกลุ่ม
7. ไม่นำเรื่องราวของเพื่อนที่พูดคุยกันในกลุ่ม ไปพูดต่อที่อื่น
8. ฟังเพื่อนพูดอย่างตั้งใจเอาใจใส่
9. แสดงความชื่นชมเมื่อเพื่อนทำดี
10. หลีกเลี่ยงการทำให้เพื่อนเสียหน้าหรือเสียใจ
11. ถ้าไม่มีอะไรจะแสดงความคิดเห็นก็ให้บอกผ่าน
12. ต้องให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน
13. นักเรียนเสนอเพิ่มเติม ฯลฯ .....
14. ....
15. ....

เอกสารความรู้ที่ 1.2
กิจกรรมปฐมนิเทศ
เรื่อง ความกตัญญูกตเวทิต

กตัญญูกตเวทิต

คำว่า “กตัญญูกตเวทิต” มาจากคำ 2 คำ คือ “กตัญญู” ซึ่งหมายถึง “ผู้รู้อุปการะที่คนอื่นกระทำแก่ตน” และคำว่า “กตเวทิต” ซึ่งหมายถึง “การสนองทดแทนคุณและความยกย่องนับถือต่อผู้มีพระคุณ” ดังนี้

กตัญญูกตเวทิต

กตัญญู แปลว่า ผู้รู้อุปการะที่คนอื่นกระทำแก่ตน หมายถึง คนที่รู้จักคุณคนหรือได้รับอุปการะช่วยเหลือจากท่านผู้ใด ก็ซาบซึ้งในพระคุณของท่านผู้นั้นและจำจำพระคุณของท่านผู้นั้นและจดจำพระคุณของท่านผู้นั้น

กตเวทิต แปลว่า ผู้ประกาศบุญคุณที่ท่านมีแก่ตน ให้ปรากฏแก่คนอื่น

ประกาศคุณ แปลว่า การสนองทดแทนคุณและความยกย่องนับถือต่อผู้มีพระคุณ

คนกตัญญูกตเวทิต คือ คนรู้จักคุณและสนองคุณ เป็นคนมีจิตใจสูง ตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ ได้รับยกย่องว่าเป็นคนดี ความกตัญญูกตเวทิตเป็นเหตุให้เกิดความรักใคร่ เอ็นดู มีความไว้วางใจและความสรรเสริญ นำมาซึ่งความสุขความเจริญ

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวท

กิจกรรมที่ 2

ชื่อกิจกรรม	ลูกคือดวงใจของพ่อแม่
ประเภทของกิจกรรม	พัฒนา จิตสำนึกให้เป็นผู้มีความกตัญญูทเวท
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	50 นาที

แนวคิด

ความกตัญญูทเวท นั้นเป็นพื้นฐานของความดีในสังคมไทย คือ การระลึกนึกถึงบุญคุณของพ่อแม่และการตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ การเชื่อฟังพ่อแม่ของนักเรียนดังกล่าว นอกจากจะเป็นการป้องกันตนเอง ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ หมดสิ้นอนาคตแล้ว ยังเป็นการแสดงความกตัญญูทเวทต่อพ่อแม่ผู้มีพระคุณอีกทางหนึ่งด้วย คือ ไม่ทำให้ผู้มีพระคุณต้องเดือดเนื้อ ร้อนใจ เสียใจในการกระทำของเรา รวมทั้งนักเรียนที่ไม่กตัญญูทเวทต่อพ่อแม่ ยังถูกสังคมประณามอีกว่า เป็นลูกอกตัญญู ไม่รู้บุญคุณของพ่อแม่ ด้วยการทำให้พ่อแม่ต้องทุกข์ทรมานใจ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักความกตัญญูทเวท
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเมื่อนักเรียนความกตัญญู
3. เพื่อให้นักเรียนมีความกตัญญูทเวทต่อพ่อแม่

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เอกสารความรู้ที่ 2.1 “ลูก.....คือดวงใจของพ่อแม่”
2. ใบงานที่ 2.1 นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง
3. ใบงานที่ 2.2 นักเรียนแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม กลุ่มที่.....

การดำเนินกิจกรรม

ชั้นนำ

- ครูแจกเอกสารความรู้ 2.1 เรื่อง “ลูก.....คือดวงใจของพ่อแม่” ให้นักเรียนทุกคน
- ครูให้นักเรียนหญิงคนหนึ่งออกมาเล่า “ลูก.....คือดวงใจของพ่อแม่” โดยครูเตรียมนักเรียนหญิงที่จะออกมาเล่าหน้าชั้นให้อ่านเรื่องนี้ล่วงหน้ามาก่อน 4-5 เที้ยว เวลาอ่านให้พูดเป็นคำพูดเหมือนกำลังเล่าให้เพื่อนฟัง (ไม่ใช่อ่านให้เพื่อนฟัง)

ขั้นกิจกรรม

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครูแจกใบงานที่ 2.1 ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นในใบงาน (ใช้เวลา 5 นาที)

จากเรื่อง “ลูก.....คือดวงใจของพ่อแม่” ครูถามให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- ใครเคยควิตักทัศน์ซุดนี้บ้าง
- นักเรียนที่ควิตักทัศน์เรื่องนี้แล้วรู้สึกอย่างไร
- นักเรียนที่ได้รับชมเรื่องนี้แล้ว รู้สึกอย่างไร
- เพราะเหตุใดจึงเกิดเหตุการณ์เช่นนี้
- ความรู้สึกของพ่อเป็นอย่างไรเมื่อทราบเรื่องที่เกิดขึ้นกับลูก
- นักเรียนจะทำอย่างไรถ้าเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน
- นักเรียนคิดว่าการกระทำของลูกดีหรือไม่เพราะอะไร

แบ่งนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน โดยการนับ 1-6 เรียงลำดับ ใครนับ 1 อยู่กลุ่ม 1 นับ 2 อยู่กลุ่ม 2 นับ 3 อยู่กลุ่ม 3 นับ 4 อยู่กลุ่ม 4 นับ 5 อยู่กลุ่ม 5 นับ 6 อยู่กลุ่ม 6 ให้แต่ละกลุ่มรวมกลุ่มในที่ที่เหมาะสม รวมกลุ่มแล้วเลือกประธานและเลขานุการ กลุ่ม ประธานดำเนินการอภิปรายตามประเด็นในใบงานที่ 2.1

ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันพิจารณาว่า การกระทำของลูกนั้นว่าเป็นอย่างไร นักเรียนเคยรู้เห็นเหตุการณ์เช่นนี้หรือไม่ และคิดอย่างไร ผลกระทบที่ตามมาจะเป็นอย่างไร โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแสดงความรู้สึกกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม พร้อมทั้งเลขานุการ กลุ่ม บันทึกลงในใบงานที่ 2.2 ด้วยเลขานุการ กลุ่มทุกกลุ่ม รายงานผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มหน้าชั้น

2. ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูนำอภิปรายทั้งชั้น พยายามให้นักเรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นใน 3 ประเด็นต่อไปนี้

-ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามเอกสารความรู้ที่ 1.2 เรื่องความกตัญญูกตเวที

-จากเรื่อง “ลูก..คือดวงใจของพ่อแม่” นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ลูกทำผิดอย่างไร และทางออกที่ดีนักเรียนควรทำอย่างไร

3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

นักเรียนร่วมกันอภิปรายโดยครูช่วยเสริมในบางประเด็นที่นักเรียนยังไม่ชัดเจนในประเด็นต่อไปนี้

- นักเรียนจะนำแนวคิดจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในครั้งนี้ไป
ควบคุม

ความประพฤติดของตนเองได้หรือไม่ อย่างไร

- จากคำกล่าวที่ว่า “เอาเลือดของแม่ไป” ในเรื่อง “ลูก.....คือดวงใจของพ่อแม่” นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ครูสนทนากับนักเรียน ให้นักเรียนทุกคนแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- ถ้าเกิดเหตุการณ์ดังเช่น “ลูก..คือดวงใจของพ่อแม่” กับนักเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร ถ้านักเรียนคือลูก
- ในกรณีของลูกๆ ควรทำอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นลูกที่มีความกตัญญู
กตเวทีต่อพ่อแม่

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทุกคนอภิปรายช่วยกันสรุปวิธีการตอบแทนพระคุณของพ่อแม่โดยมีความกตัญญูกตเวที และอยู่ในระเบียบวินัยของครอบครัวและของโรงเรียนได้อย่างไร โดยครูช่วยเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

การประเมินผล

1. สังเกตการณ์ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. ประเมินผลเปรียบเทียบจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน และจากใบงานที่ 2.1 และใบงานที่ 2.2

ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

นักเรียนเมื่อมีความประพฤติดั้งอยู่ในความกตัญญูกตเวที แล้วย่อมจะไม่ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองเดือดร้อน ย่อมเป็นที่รักของพ่อแม่ ผู้พบเห็นและยังเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อแม่อีกด้วย

เอกสารความรู้ 2.1

“ลูก.....คือดวงใจของพ่อแม่”

ครอบครัวนี้ ประกอบด้วย พ่อ และลูก เริ่มตั้งแต่ลูกได้คลอดออกมาจากท้องของแม่ พ่อ ดีใจ ภูมิใจมาก เปรียบเสมือนได้ของขวัญอันล้ำค่าเข้ามาในชีวิตของพ่อและถือว่าเป็นสิ่งมหัศจรรย์ สำหรับพ่อเป็นอย่างมาก พ่อคอยเลี้ยงดู พูมพักลูกเป็นอย่างดี ถึงแม่แม่นั้นคงได้ทิ้งครอบครัวไป เพราะความอับอายของพ่อที่เป็นใบ้ แต่พ่อนั้นไม่ย่อท้ออดทนเลี้ยงดูลูก จนกระทั่งลูกเติบโตเข้า โรงเรียน พ่อคอยไปรับไปส่งทุกวัน อย่างมีความสุข และเป็นทีที่ภาคภูมิใจในตนเองและครอบครัว

แต่แล้ววันหนึ่ง เพื่อนนักเรียนหญิงคนหนึ่ง ได้อ่านป้ายที่เขียนว่า “ลูกไอ้ใบ้” มาคิดที่หลัง ของลูกคนใบ้ ทำให้ลูกคนนี้อับอายและไม่พอใจเกิดการตบตีกันขึ้นในโรงเรียน เพื่อนในชั้นเรียน นั้น ได้พยายามแกล้งลูกของคนใบ้นี้อยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นการเขียนกระดานดำว่า “ลูกไอ้ใบ้” ทำให้ ลูกของที่พ่อเป็นใบ้เกิดความอับอาย ไม่อยากเรียนหนังสือในโรงเรียนแห่งนี้ เมื่อกลับไปถึงบ้าน ได้ไปต่อว่าพ่อว่าที่ลูกถูกเพื่อนล้อเลียน ลูกถูกเช่นนี้เป็นเพราะความผิดของพ่อ พ่อเสียใจเป็นอย่างมากที่ลูกพูดอย่างนี้

พ่อแสดงความรู้สึกให้ลูกได้รู้ว่า พ่อขอโทษที่พ่อเกิดมาเป็นใบ้ แต่พ่อก็รักลูกมากที่สุด จะพยายามทำให้ลูกนั้นมีความสุข ลูกนั้นไม่ฟังพ่ออธิบายได้ปิดประตูห้องแล้วใช้มีดกรีดข้อมือ เพื่อที่จะฆ่าตัวตาย ไม่อยากมีชีวิตอยู่เพราะอับอายเพื่อนใน โรงเรียน พ่อมาเคาะประตูเพื่อเปิดไปคุย กับลูก แต่ไม่มีเสียงตอบ พ่อได้ฟังประตูเข้าไปแล้วเห็นลูกเลือดไหลที่ข้อมือไม่หยุด จึงได้รับนำส่ง โรงพยาบาลทันที พ่อได้พยายามพูดขอรื่องหมอและพยาบาลว่าให้ช่วยชีวิตลูกของผมไว้แล้วบอก หมอและพยาบาลว่า “ขอให้เอาทรัพย์สินต่างๆมีบ้าน ข้าวของ สุดทำยเอาเลือดของผมไป”

เมื่อลูกฟื้นขึ้นมาเห็นพ่อมานอนเฝ้าอยู่ทำให้ลูกสำนึกผิดได้ ในสิ่งที่ตัวเองได้ทำลงไป

(เรียบเรียงจากบทโฆษณา ภาพยนตร์ประกอบเพลงของศิลปิน ธนพล)

ใบงานที่ 2.1

กิจกรรม ลูกคือดวงใจของพ่อแม่ นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดลงในใบงานต่อไปนี้ (5 นาที)

1. นักเรียนได้รับชมวิดีโอ “ลูก..คือดวงใจของพ่อแม่” แล้วนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ในฐานะที่เป็นพ่อแม่
.....
.....
2. นักเรียนได้รับชมวิดีโอ “ลูก..คือดวงใจของพ่อแม่” แล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ในฐานะที่เป็นลูก
.....
.....
3. นักเรียนคิดว่า การกระทำของลูกผิดหรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
4. ถ้านักเรียนหญิงเป็นลูก และนักเรียนชายเป็นพ่อของลูกในเรื่อง “ลูก.....คือดวงใจของพ่อแม่” นักเรียนควรทำอย่างไร เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้
.....
.....
5. จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนคิดว่าลูกมีความกตัญญูต่อกตเวทิต่อพ่อแม่หรือไม่ เพราะเหตุใด และในกรณีนี้ถ้านักเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นลูกที่มีความกตัญญูต่อกตเวทิต่อพ่อแม่
.....
.....

ใบงานที่ 2.1

กิจกรรม ลูกคือดวงใจของพ่อแม่

นักเรียนแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดลงในใบงานต่อไปนี้ (20 นาที)

1. นักเรียนได้รับชมวิดีโอ “ลูก.....คือดวงใจของพ่อแม่” แล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ในฐานะที่เป็นพ่อแม่
.....
.....
2. นักเรียนได้รับชมวิดีโอ “ลูก.....คือดวงใจของพ่อแม่” แล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ในฐานะที่เป็นลูก
.....
.....
3. นักเรียนคิดว่า การกระทำของลูกผิดหรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
4. ถ้านักเรียนหญิงเป็นลูก และนักเรียนชายเป็นพ่อในเรื่อง “ลูก..คือดวงใจของพ่อแม่” นักเรียนจะ
ทำอย่างไร เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้
.....
.....
5. จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนคิดว่าลูกมีความกตัญญูต่อกตเวทีต่อพ่อแม่หรือไม่ เพราะเหตุใด
และในกรณีนี้ถ้าเป็นนักเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นลูกที่มีความกตัญญู
กตเวทีต่อพ่อแม่
.....
.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที

กิจกรรมที่ 3

ชื่อกิจกรรม	เขียนยอดกตัญญู
ประเภทของกิจกรรม	พัฒนาความกตัญญูทเวที
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	50 นาที

แนวคิด

ความกตัญญูทเวที นั้นเป็นพื้นฐานของความดีในสังคมไทย คือ การระลึกนึกถึงบุญคุณของพ่อแม่และการตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ การเชื่อฟังพ่อแม่ของลูก นอกจากจะเป็นการป้องกันตนเองแล้วยังเป็นแบบอย่างให้คนรุ่นหลังได้การแสดงความกตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่ผู้มีพระคุณอีกทางหนึ่งด้วย คือ ไม่ทำให้ผู้มีพระคุณต้องเดือดเนื้อ ร้อนใจ เสียใจในการกระทำของเรา รวมทั้งลูกที่ไม่กตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่ ยังถูกสังคมประณามอีกว่า เป็นลูกอกตัญญู ไม่รู้บุญคุณของพ่อแม่ ด้วยการทำให้พ่อแม่ต้องทุกข์ทรมานใจ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักความกตัญญูทเวที
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเมื่อลูกมีความกตัญญูทเวที
3. เพื่อให้ลูกตอบแทนความกตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่

สื่อประกอบกิจกรรม

1. หนังสือเรื่อง “เขียนยอดกตัญญู”
2. ใบงานที่ 3.1 บันทึกสรุปการแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม
3. ใบงานที่ 3.2 ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและบันทึกลงในใบงานตามประเด็นต่อไป

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

- ครูแจกหนังสือ เรื่อง “เขียนยอดกตัญญู” ให้นักเรียนทุกคน
- ครูสนทนากับนักเรียน โดยตั้งคำถามว่า เมื่อนักเรียนมีพี่น้องคนใดคนหนึ่ง

ครอบครัวเกิดเป็นคนพิการขึ้นมา นักเรียนจะอย่างไร และจะปฏิบัติต่อพี่น้องที่พิการนั้นอย่างไร ที่จะทำให้มีกำลังใจต่อสู้ในการมีชีวิตในอยู่โลกนี้ดังเรื่อง“เย็นยอดคตัญญู” ดังที่ครูจะให้นักเรียนอ่านต่อไปนี้

ขั้นกิจกรรม

1. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครูสนทนาสอบถามนักเรียนและให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม ดำเนินการตามกระบวนการอภิปรายกลุ่ม เลือกประธานฯ เลขานุการฯ กลุ่มประธานกลุ่มนำอภิปรายให้สมาชิกกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตามประเด็นในใบงานที่ 3.1 ดังต่อไปนี้

- 1.1 การที่เย็นเกิดมามีร่างกายพิการ เป็นความผิดของเย็นหรือไม่
- 1.2 การที่พ่อของเย็น เต๊ะ ทูตติเย็นเพราะอะไร ถ้านักเรียนเป็นเย็นจะทำอย่างไร
- 1.3 การที่เย็นไม่ท้อแท้ ไม่มาตัวตาย ต่อสู้ชีวิต นักเรียนคิดว่าเย็นทำถูกต้องไหม
- 1.4 การที่เย็นทำความดีจนชนะใจพ่อแม่ได้นั้นนักเรียนคิดว่าเย็นเป็นคนเช่นไร
- 1.5 การที่เย็นมีผู้คนที่ช่วยยกย่องสรรเสริญคุณความดี เพราะเหตุใด

2. ชั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนศึกษาหนังสือเรื่อง “เย็นยอดคตัญญู” แล้วตอบคำถามในใบงานที่ 3.2 โดยครูแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนตามใบงานที่ 3.2 มาแลกเปลี่ยนกันในกลุ่มตามประเด็นดังนี้

- 2.1 ครอบครัวนี้มีพี่น้องกี่คน มีฐานะอย่างไร
- 2.2 เย็นเป็นลูกคนที่เท่าไร มีร่างกายอย่างไร
- 2.3 เย็นเกือบตายเมื่อตอนยังเป็นเด็กเป็นโรคอะไร ใครช่วยเย็นไว้ โดยใช้อะไรทำยา
- 2.4 หลวงพ่อพูดกับเย็นว่าอย่างไร
- 2.5 เย็นเรียนหนังสือได้ที่เท่าไร เมื่อไปบอกพ่อ พ่อดีใจไหม
- 2.6 พี่ชายทั้งสองของเย็นเข้าทำงานที่กรุงเทพฯ ตอนเย็นอายุเท่าไร พี่ชายทั้งสองส่งเงินให้พ่อแม่บ้างไหม
- 2.7 เย็นใช้อะไรสวมขาในการเดิน เย็นไปทำงานครั้งแรกที่ไหน เขารับเข้าทำงานไหม

2.8 เมื่อเย็นได้เงินค่าจ้างทั้งหมดแล้วมอบเงินให้แก่ใคร พ่อแม่ดีใจไหม

2.9 พ่อแม่ของเย็นแอบร้องไห้อยู่เสมอ เพราะอะไร พ่อของเย็นป่วยเป็น

โรคอะไร

2.10 ประโยคสุดท้ายที่พ่อของเย็นพูดกับเย็นคือ

3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

ครูให้นักเรียนช่วยสรุปประโยคที่ได้รับจากการอ่านเรื่อง "เย็นยอดกตัญญู" โดยครูช่วยเสริมเพิ่มเติมส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ครูสนทนากับนักเรียน ให้นักเรียนทุกคนแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

4.1 นักเรียนคิดว่าพี่ชายทั้งสองของเย็นเป็นคนเช่นไร

4.2 จำปี่น้องสาวของเย็น เป็นคนเช่นไร ควรเอาเป็นแบบอย่างหรือไม่

4.3 ถ้าในสังคมเรามีคนเช่นเย็นอยู่มากๆ นักเรียนคิดว่าดีหรือไม่

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทุกคนอภิปรายช่วยกันสรุปวิธีการตอบแทนพระคุณของพ่อแม่โดยมีความกตัญญูทวาทิ ได้อย่างไร โดยครูช่วยเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

การประเมินผล

3. สังเกตการณ์ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน

4. ประเมินผลเปรียบเทียบจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน และจากใบงานที่ 3.1 และใบงานที่ 3.2

ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

นักเรียนเมื่อมีความกตัญญูทวาทิ แล้วย่อมจะไม่ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองเดือดร้อน ย่อมเป็นที่รักของพ่อแม่ ผู้พบเห็นและยังเป็นการแสดงความกตัญญูทวาทิต่อพ่อแม่อีกด้วย

เอกสารความรู้ 3.1

เรื่องยื่นขอคคตัญญู

ครอบครัวหนึ่งในชนบทมีอาชีพทำนาพ่อแม่มีลูก 4 คนเป็นชาย 3 หญิง 1 ลูก 3 คนนั้นปกติมีลูกชายอยู่คนหนึ่งร่างกายพิการแขนขาชื่อว่าเย็น พ่อเย็นไม่ชอบเย็นเกลียดเย็นมากเป็นที่สุด ที่มีลูกเป็นคนที่พิการทั้งอายุเพื่อนบ้านและเป็นภาระในการเลี้ยงดูหมดจากฤดูทำนาแล้ว ครอบครัวเย็นต้องเข้าไปรับจ้างในเมืองทำการก่อสร้างเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว พ่อของเย็นนั้นเมื่อดื่มสุราเมาแล้ว ถ้าเห็นเย็นก็จะรู้สึกโกรธมากทั้งคู่ บางครั้งก็ขว้างขวดเหล้าหรือสิ่งของบางอย่างใส่เย็นทำให้เย็นเสียใจร้องไห้ออกมา บางครั้งเย็นอยากฆ่าตัวตาย เพื่อให้พ้นทุกข์จากการถูกพ่อคุด่าทำร้ายและอับอายเพื่อนบ้าน แต่ก็ได้ข้อคิดจากหลวงพ่ที่วัดว่าชีวิตของคนเรามีค่าถึงร่างกายจะพิการแต่จิตใจไม่ได้พิการของเรามาได้พิการไปด้วย ให้ยึดมั่นทำดีเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ด้วยการตอบแทนบุญคุณของท่าน

ต่อมาเมื่อพี่ชายของเย็น 2 คนไปทำงานที่กรุงเทพฯ ได้ส่งเงินมาให้พ่อแม่ พ่อภูมิใจในลูกชายทั้ง 2 มาก พี่ชายทั้ง 2 ของเย็นส่งเงินมาให้พ่อแม่แค่ 2 เดือนเท่านั้นแล้วก็ไม่ได้ส่งมาอีกเลยจนทำให้พ่อของเย็นเสียใจมากถึงกับล้มป่วยเดินไม่ได้ภาระทั้งหมดของครอบครัวจึงตกอยู่กับแม่และเย็นและน้องสาว เย็นได้พยายามใช้ไม้ไผ่ ทำเป็นกระบอกสวมขาที่พิการแล้วหัดเดินให้เหมือนคนปกติจนสามารถทำได้ เย็นจึงไปสมัครงานเป็นคนสวนป่าทางเจ้าหน้าที่ได้รับเย็นเข้าทำงานโดยได้ค่าแรงเหมือนคนปกติ เมื่อได้รับเงินค่าจ้างมาแล้วได้ส่งให้พ่อทั้งหมด พ่อของเย็นภูมิใจมาก เมื่อหมดเงินงบประมาณไม่จ้างคนงานสวนแล้วเย็นได้ไปรับจ้างทำงานต่างๆ ในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นค้ายหมู เก็บข้าวโพด เย็นทำได้ทุกอย่าง

จนวาระสุดท้ายของพ่อได้เรียกเย็นให้เข้าใกล้ๆ แล้วบอกว่า ลูกยกโทษให้พ่อด้วยในกระทำต่างๆ ที่ผ่านมายของพ่อก่อนที่พ่อของเย็นจะสิ้นใจ จนทำให้เย็นถึงร้องไห้ออกมาแล้วบอกว่า "ลูกรักพ่อมาก"

ใบงานที่ 3.1

กิจกรรม เย็นยอดกตัญญู

บันทึกสรุปการแสดงความคิดเห็นของ กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม และบันทึกลงใบงานตามประเด็นต่อไปนี้

1. การที่เย็นเกิดมามีร่างกายพิการ เป็นความผิดของเย็นหรือไม่

.....
 .....

2. การที่พ่อของเย็น เต๊ะ ทูบตีเย็นเพราะอะไร ถ้านักเรียนเป็นเย็นจะอย่างไร

.....
 .....

3. การที่เย็นไม่ท้อแท้ ไม่ฆ่าตัวตาย ต่อสู้ชีวิต นักเรียนคิดว่าเย็นทำถูกต้องไหม

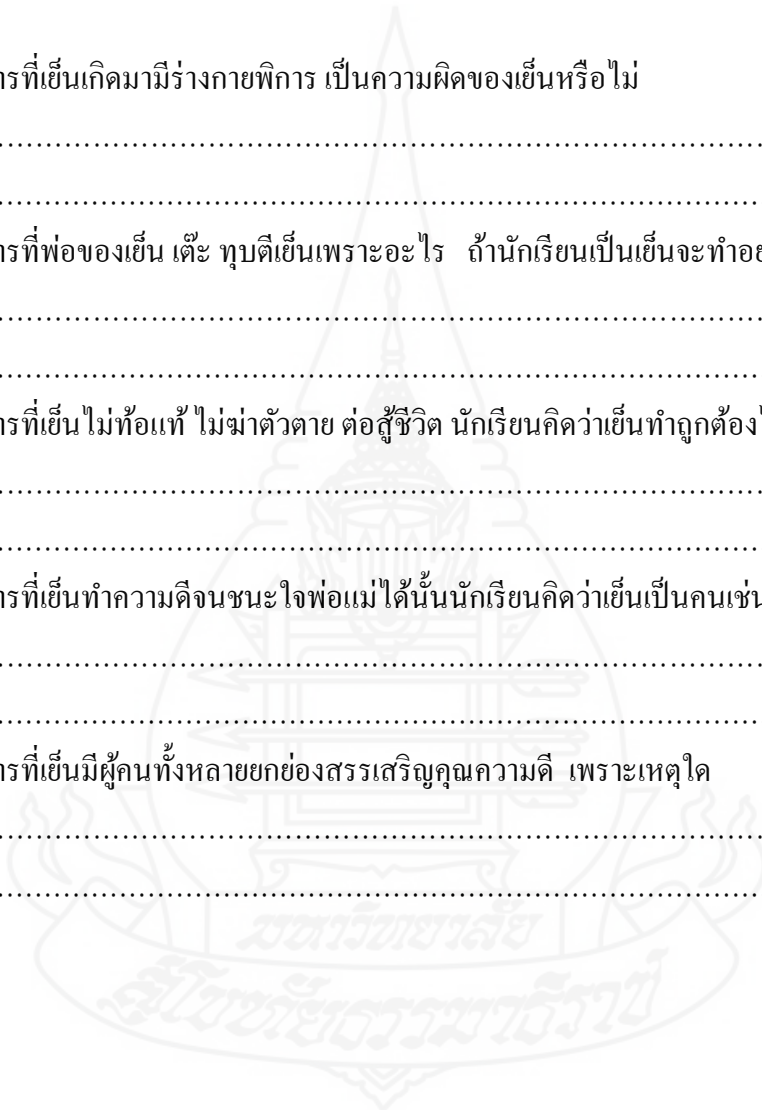
.....
 .....

4. การที่เย็นทำความดีจนชนะใจพ่อแม่ ได้นั้นนักเรียนคิดว่าเย็นเป็นคนเช่นไร

.....
 .....

5. การที่เย็นมีผู้คนที่หลากหลายยกย่องสรรเสริญคุณความดี เพราะเหตุใด

.....
 .....

ใบงานที่ 3.2

กิจกรรม เขียนยอดคดีคุณ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและบันทึกลงในใบงานตามประเด็นต่อไปนี้

1. ครอบครัวนี้มีพี่น้องทั้งหมดกี่คน
.....
2. ครอบครัวนี้มีพี่น้องกี่คน มีฐานะอย่างไร
.....
3. เขียนเป็นลูกคนที่เท่าไร มีร่างกายอย่างไร
.....
4. เขียนเกือบตายเมื่อตอนยังเป็นเด็กเป็นโรคอะไร ใครช่วยเขียนไว้ โดยใช้อะไรทำยา
.....
5. หลวงพ่อพูดกับเขียนว่าอย่างไร
.....
6. เขียนเรียนหนังสือได้ที่เท่าไร เมื่อไปบอกพ่อ พ่อดีใจไหม
.....
7. พี่ชายทั้งสองของเขียนเข้าทำงานที่กรุงเทพฯตอนเขียนอายุเท่าไร พี่ชายทั้งสองส่งเงินให้พ่อแม่ บ้างไหม
.....
8. เขียนใช้อะไรสวมขาในการเดิน เขียนไปทำงานครั้งแรกที่ไหน เขารับเข้าทำงานไหม
.....
9. เมื่อเขียนได้เงินค่าจ้างทั้งหมดแล้วมอบเงินให้แก่ใคร พ่อแม่ดีใจไหม
.....
10. พ่อแม่ของเขียนแอบร้องไห้อยู่เสมอ เพราะอะไร พ่อของเขียนป่วยเป็นโรคอะไร
.....
11. ประโยคสุดท้ายที่พ่อของเขียนพูดกับเขียนคือ
.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที

กิจกรรมที่ 4

ชื่อกิจกรรม	คำน้อย แม่มห้ศจรรย้ ทีโลกไม่มีวันลี้ม
ประเภทของกิจกรรม	พัฒนาความกตัญญูทเวที
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศีกษาปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	50 นาที

แนวคิด

ความกตัญญูทเวที นั้นเป็นพื้นฐานของความดีในสังคมไทย คือ การระลึกนึกถึงบุญคุณของพ่อแม่และการตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ การเชื่อฟังพ่อแม่ของนักเรียนดังกล่าว นอกจากจะเป็นการป้องกันตนเอง ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อ หมดลีนอนาคดแล้วยังเป็นการแสดงความกตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่ผู้มีพระคุณอีกทางหนึ่งด้วย คือ ไม่ทำให้ผู้มีพระคุณต้องเดือดเนื้อ ร้อนใจ เสียใจในการกระทำของเรา รวมทั้งนักเรียนที่ไม่กตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่ ยังถูกสังคมประณามอีกว่า เป็นลูกอกตัญญู ไม่รู้บุญคุณของพ่อแม่ ด้วยการทำให้พ่อแม่ต้องทุกข์ทรมานใจ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักความกตัญญูทเวที
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเมื่อนักเรียนความกตัญญู
3. เพื่อให้มีความกตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่

สื่อประกอบกิจกรรม

4. เอกสารความรู้ที่ 4.1 “คำน้อย แม่มห้ศจรรย้ ทีโลกไม่มีวันลี้ม
5. ใบงานที่ 4.1 นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง
6. ใบงานที่ 4.2 นักเรียนแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

- ครูแจกเอกสารความรู้ 4.1 เรื่อง “คำน้อย แม่มห้ศจรรย้ ทีโลกไม่มีวันลี้ม” ให้นักเรียนทุกคน
- ครูให้นักเรียนหญิงคนหนึ่งออกมาเล่า “คำน้อย แม่มห้ศจรรย้ ทีโลกไม่มีวันลี้ม”

โดยครูเตรียมนักเรียนหญิงที่จะออกมาเล่าหน้าชั้นให้อ่านเรื่องนี้ล่วงหน้ามาก่อน 4-5 เที้ยว เวลาอ่านให้พูดเป็นคำพูดเหมือนกำลังเล่าให้เพื่อนฟัง (ไม่ใช่อ่านให้เพื่อนฟัง)

ขั้นกิจกรรม

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครูแจกใบงานที่ 4.1 ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นในใบงาน (ใช้เวลา 5 นาที)

จากเรื่อง “ค่าน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม” ครูถามให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- ใครเคยควิตทัศนชุดนี้บ้าง
- นักเรียนที่ควิตทัศนเรื่องนี้แล้วรู้สึกอย่างไร
- นักเรียนคิดว่าค่าน้อยเป็นคนอย่างไร
- การกระทำของลูกเลี้ยงทั้ง 2 นั้นดีหรือไม่เพราะเหตุใด
- ความรู้สึกของค่าน้อยเป็นอย่างไรเมื่อทราบเรื่องที่เกิดขึ้นกับสามี
- นักเรียนจะทำอย่างไรถ้าเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน
- นักเรียนคิดว่าการกระทำของลูกค่าน้อยดีหรือไม่เพราะอะไร

แบ่งนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน โดยการนับ 1-6 เรียงลำดับ ไครนับ 1 อยู่กลุ่ม 1 นับ 2 อยู่กลุ่ม 2 นับ 3 อยู่กลุ่ม 3 นับ 4 อยู่กลุ่ม 4 นับ 5 อยู่กลุ่ม 5 นับ 6 อยู่กลุ่ม 6 ให้แต่ละกลุ่มรวมกลุ่มในที่ที่เหมาะสม รวมกลุ่มแล้วเลือกประธานและเลขานุการ กลุ่ม ประธานดำเนินการอภิปรายตามประเด็นในใบงานที่ 4.1

ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันพิจารณาว่า การกระทำของลูกนั้นว่าเป็นอย่างไร นักเรียนเคยรู้เห็นเหตุการณ์เช่นนี้หรือไม่ และคิดอย่างไร ผลกระทบที่ตามมาจะเป็นอย่างไร โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแสดงความรู้สึกกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม พร้อมทั้งเลขานุการ กลุ่ม บันทึกลงในใบงานที่ 4.2 ด้วย เลขานุการทุกกลุ่ม รายงานผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มหน้าชั้น

2. ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูนำอภิปรายทั้งชั้น พยายามให้นักเรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ใน 3 ประเด็นต่อไปนี้

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามเอกสารความรู้ที่ 1.2 เรื่องความกตัญญูกตเวที

จากเรื่อง “ค่าน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม” นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ลูกทำผิดอย่างไร และทางออกที่ดีนักเรียนควรทำอย่างไร

3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

นักเรียนร่วมกันอภิปรายโดยครูช่วยเสริมในบางประเด็นที่นักเรียนยังไม่ชัดเจนในประเด็นต่อไปนี้

- นักเรียนจะนำแนวคิดจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในครั้งนี้ไปควบคุมความประพฤติของตนเองได้หรือไม่ อย่างไร
- จากคำกล่าวที่ว่า “ลูกขอโทษต่อค่าน้อยที่ไม่ดีต่อค่าน้อยเมื่อในอดีต และขอสัญญาว่าจะเป็นที่ดีของค่าน้อยและจะเลี้ยงดูค่าน้อยตลอดไป”
- ในเรื่อง “ค่าน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม” นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ครูสนทนากับนักเรียน ให้นักเรียนทุกคนแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- ถ้าเกิดเหตุการณ์ดังเช่น “ค่าน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม” กับนักเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร ถ้านักเรียนคือลูก
- ในกรณีของลูกๆ ควรทำอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นลูกที่มีความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อแม่

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทุกคนอภิปรายช่วยกันสรุปวิธีการตอบแทนพระคุณของพ่อแม่โดยมีความกตัญญูกตเวที ได้อย่างไร โดยครูช่วยเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

การประเมินผล

1. สังเกตการณ์ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. ประเมินผลเปรียบเทียบจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน และจากใบงานที่ 4.1 และใบงานที่ 4.2

ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

นักเรียนเมื่อมีความประพฤติดีตั้งอยู่ในความกตัญญูกตเวที แล้วย่อมจะไม่ทำให้พ่อแม่เดือดร้อน ย่อมเป็นที่รักของพ่อแม่ ผู้พบเห็นและยังเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อแม่อีกด้วย อันเป็นเครื่องหมายของคนดีที่หาได้ยากในโลกนี้

เอกสารความรู้ 4.1

“ค่าน้อย แม่หมัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม”

เรื่องค่าน้อย

มีครอบครัวหนึ่งพ่อแม่มีลูกชาย 2 คน ต่อมาพ่อเลิกร้างกับแม่ของลูก แม่ได้เดินทางทางไปอยู่ต่างประเทศ ภาระการเลี้ยงดูลูกจึงตกเป็นภาระของพ่อ ต่อมาพ่อได้แต่งงานกับแม่เลี้ยงคนใหม่ชื่อว่าค่าน้อย พ่อได้นำค่าน้อยมาอยู่บ้านหลังเดียวกันกับลูกทั้ง 2 คน ฝ่ายลูกเลี้ยงทั้ง 2 นั้นไม่ชอบค่าน้อย ด้วยการแสดงความไม่พอใจต่าง ๆ นานาให้กับค่าน้อยๆ ก็ไม่ได้ถือโทษโกรธเคืองลูกเลี้ยงทั้ง 2 ได้พยายามทำดีเรื่อยมาหวังว่าความดีนั้นจะสามารถเอาชนะใจลูกเลี้ยงทั้ง 2 ได้

ต่อมาค่าน้อยได้มีลูก 2 คนกับพ่อของลูกเลี้ยงทั้ง 2 อยู่มาวันหนึ่งพ่อได้ชวนค่าน้อยไปร่วมทำบุญที่ต่างจังหวัด แต่เคราะห์ร้ายรถยนต์ที่นั่งมานั้นได้ประสบอุบัติเหตุตกถนนพลิกคว่ำทำให้พ่อเสียชีวิตในที่เกิดเหตุ ส่วนค่าน้อยและผู้โดยสารคนอื่นๆ ได้ถูกนำตัวส่งโรงพยาบาล แพทย์ได้ทำการตัดขาทั้งสองข้างของค่าน้อยเสีย เพราะไม่สามารถจะใช้งานได้ เพื่อรักษาชีวิตของค่าน้อยไว้ เมื่อค่าน้อยตื่นขึ้นมาทราบความจริงว่าพ่อของลูกเสียชีวิตและตัวเองต้องถูกตัดขากลายเป็นคนพิการ ก็เสียใจร้องไห้โวยวายออกมาอยากจะทำตัวตายไม่อย่างมีชีวิตอยู่ในโลกนี้อีกต่อไป จนลูกเลี้ยงทั้ง 2 คนได้เข้ามาห้ามปรามและให้กำลังใจค่าน้อยพร้อมทั้งกล่าวขอโทษต่อค่าน้อยที่ทำไม่ดีต่อค่าน้อย เมื่อในอดีตและขอสัญญาว่าจะเป็นที่ดีของค่าน้อยและจะเลี้ยงดูค่าน้อยตลอดไป

ต่อมาเมื่อแม่ของลูกชายทั้ง 2 คนที่อยู่ต่างประเทศได้ทราบความจริงที่เกิดขึ้นจึงเดินทางมาที่บ้านของค่าน้อยแล้วบอกว่ามารับลูกทั้ง 2 คนไปอยู่ต่างประเทศด้วยกับตนเอง ปล่อยให้ค่าน้อยได้ผจญชะตากรรมอยู่กับลูกน้อยทั้งคนของตัวเอง ค่าน้อยพยายามดิ้นรนต่อสู้ชีวิตในมีการเป็นอยู่และเลี้ยงดูลูกด้วยการเปิดร้านของชำเล็กๆ น้อยๆ เพื่อประทังชีวิตจนบางครั้งไม่มีเงินเป็นทุนรอนในการค้าขาย ก็ต้องผัดผ่อนกับเจ้าหนี้ที่มาทวงเงินที่ค้างชำระสินค้า บางรายก็ยกให้บางรายก็ผ่อนผันให้ในการชำระหนี้ ค่าน้อยแม้จะพิการก็ต่อสู้เลี้ยงดูลูกทั้ง 2 คน ให้ยึดมั่นอยู่ในคุณความดี จนเป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตให้กับคนทั่วไปได้เห็นและเอาเป็นแบบอย่างต่อไป

ใบงานที่ 4.1

กิจกรรม คำน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม

นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดลงในใบงานต่อไปนี้ (5 นาที)

1. นักเรียนได้รับชมวิดีโอทัศน์ “คำน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม” แล้วนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร
 .....
 .....
2. นักเรียนได้รับชมวิดีโอทัศน์ “คำน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม” แล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรในฐานะที่เป็นลูก
 .....
 .....
3. นักเรียนคิดว่า การกระทำของลูกเลี้ยงทั้ง 2 คนนั้นผิดหรือไม่ เพราะอะไร
 .....
 .....
4. ถ้านักเรียนหญิงเป็นลูก และนักเรียนชายเป็นพ่อของลูกในเรื่อง “คำน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม” นักเรียนควรทำอย่างไร เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้
 .....
 .....
5. จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนคิดว่าลูกมีความกตัญญูตเวทีต่อพ่อแม่หรือไม่ เพราะเหตุใด และในกรณีนี้ถ้าเป็นนักเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นลูกที่มีความกตัญญูตเวทีต่อพ่อแม่
 .....
 .....

ใบงานที่ 4.2

กิจกรรม คำน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม
นักเรียนแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดลงในใบงานต่อไปนี้ (20 นาที)

1. นักเรียนได้รับชมวิดีโอทัศน์ “คำน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม” แล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร
.....
.....
2. นักเรียนได้รับชมวิดีโอทัศน์ “คำน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม” แล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรในฐานะที่เป็นลูก
.....
.....
3. นักเรียนคิดว่า การกระทำของลูกเลี้ยงทั้ง 2 คนนั้นผิดหรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
4. ถ้านักเรียนหญิงเป็นลูก และนักเรียนชายเป็นพ่อในเรื่อง “คำน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม” นักเรียนจะอย่างไร เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้
.....
.....
5. จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนคิดว่าลูกมีความกตัญญูตเวทีต่อพ่อแม่หรือไม่ เพราะเหตุใด และในกรณีนี้ถ้าเป็นนักเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นลูกที่มีความกตัญญูตเวทีต่อพ่อแม่
.....
.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวที

กิจกรรมที่ 5

ชื่อกิจกรรม	บันทึกเล่มที่ 15
ประเภทของกิจกรรม	เพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวที
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	1 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 50 นาที

แนวคิด

ในทางพระพุทธศาสนาผู้ใดตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ผู้นั้นเป็นคนดีหาได้ยากในโลก เพราะพ่อแม่เลี้ยงดูลูกมิได้หวังสิ่งใดตอบแทน นอกจากให้ลูกเป็นคนดีให้การศึกษาแนะนำให้ลูกตั้งอยู่ในศีลธรรม ไม่ประพฤติดอกฎหมายบ้านเมืองตามฐานะที่พ่อแม่แต่ละคนจะทำได้ หวังความเจริญก้าวหน้าในชีวิตของลูก ลูกที่ไม่มีความกตัญญูย่อมมีแต่คนเกลียดชัง ไม่มีคนคบหาสมาคม ไม่มีความสุขในชีวิต

จุดมุ่งหมาย

1. ให้นักเรียนระลึกถึงบุญคุณของพ่อแม่
2. ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของกตัญญูทศเวที
3. ให้นักเรียนมีความกตัญญูทศเวทีต่อพ่อแม่

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เอกสารความรู้ที่ 5.1 เรื่อง “บันทึกเล่มที่ 15”
2. ใบงานที่ 5.1 บันทึกสรุปการแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม
3. ใบงานที่ 5.2 นักเรียนแสดงความคิดเห็นและบันทึกลงในใบงาน

การดำเนินกิจกรรม

ชั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนโดยตั้งคำถามว่า นักเรียนเคยทำผิดต่อผู้ที่มีบุญคุณของนักเรียนมากที่สุดนั้นมีใครบ้าง ให้นักเรียนยกตัวอย่างมา เช่น พ่อแม่ ครู ญาติพี่น้อง และนักเรียนเคยตอบแทนบุญคุณกับใครบ้าง แล้วผลที่ได้รับเป็นอย่างไร

ชั้นกิจกรรม

1. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครูเล่าเรื่อง นักเรียนชื่อวัลลียอคคตัญญู ที่จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ขาดเรียนไปดูแลแม่ที่ป่วยเป็นอัมพาตและยายที่ตาบอด จนสื่อมวลชนมาทำข่าวจนได้รับการช่วยเหลือผู้คนที่ทั้งประเทศ ก็เพราะความกตัญญูที่มีต่อพ่อแม่และผู้มีพระคุณอื่น ให้นักเรียนฟัง ครูแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม เลือกประธาน ๑ เลขาฯกลุ่ม ประธานกลุ่มนำอภิปรายให้สมาชิกกลุ่มตามประเด็นในใบงานที่ 5.1 ดังต่อไปนี้

- 1.1 คำสั่งสอนของแม่ที่ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว อะไรเป็นความชั่ว ความเลื่อม ให้ลูกห่างไกลเข้าไป ลูกเชื่อคำพูดของหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 1.2 การที่แม่ลูกทั้งสองเลิกร้างกับพ่อ เป็นความผิดของแม่หรือไม่ เพราะอะไร
- 1.3 พ่อของลูกได้ให้เงินและสิ่งของแก่ลูกทั้งสอง เพื่ออะไร
- 1.4 แม่ในเรื่องนี้แม้จะมีอาชีพเป็นครูเอกชนเงินเดือนน้อย ก็สามารถเลี้ยงดูลูกทั้งสองได้ ถ้านักเรียนมีแม่แบบนี้ จะภาคภูมิใจไหม เพราะเหตุใด
- 1.5 การที่ลูกชายและ ลูกสาวพูดว่า” แม่ขา หนูรักแม่มากที่สุดแม่ก็เย็นใหม่” นักเรียนคิดว่าลูกทั้งสองกระทำถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร
- 1.6 เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องนี้จบแล้ว นักเรียนจะตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่อย่างไร

2. ชั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนศึกษาหนังสืออ่านประกอบ “บันทึกเล่มที่ 15 “ และตามคำถามในใบงาน 5.2 ในประเด็นต่อไปนี้

- 2.1 ครอบครัวนี้มีกี่สมาชิกกี่คน แม่มีอาชีพอะไร
- 2.2 ลูกชายมีอายุเท่าไร ลูกสาวมีอายุเท่าไร แม่อยู่กับลูกทั้งสอง เพราะเหตุใด
- 2.3 พี่ของแม่เมื่อแม่มีความทุกข์ใจคือ
- 2.4 เพราะเหตุใดลูกสาวจึงแอบไปพบพ่ออยู่เสมอ การกระทำของลูกสาวแม่ดีใจไหม
- 2.5 เพราะเหตุใดวันที่ 12 สิงหาคม นี้แม่ต้องการให้ลูกอยู่บ้าน
- 2.6 เข้ามีควันที่ 12 สิงหาคม ฝนตกมาอย่างหนัก เกิดอะไรขึ้นกับบ้านหลังนี้
- 2.7 เวลา 9 โมงเช้าใครโทรศัพท์มาที่บ้าน เพราะอะไร

2.8 มุลินธิป้อเด็กตั้งนำศพแม่มาส่งตอนตี 5 เพราะถูกรถเก๋งชนสิ่งของตก
เคลื่อนถนน แต่มีสิ่งหนึ่งที่ผู้ตายกอดไว้แน่นคืออะไร หน้าแรกบันทึกว่าอย่างไร

2.9 5 สิงหาคม หลังได้รับเงินเดือนแล้ว แม่เอาเงินไปทำอะไร

2.10 6 สิงหาคม แม่ตื่นแต่เช้าเพื่อทำอะไร 7 สิงหาคม แม่รู้สึกปวดศีรษะคง
เป็นเพราะ

2.11 8 สิงหาคม แม่รู้สึกปวดร้าวใจมากที่สุด เพราะอะไร

2.12 9 สิงหาคม อาจารย์ปรึกษาของลูกโทรศัพท์ไปที่โรงเรียนแม่ เพราะ
อะไร

2.13 เพราะเหตุใดวันที่ 12 สิงหาคม จึงมีความหมายสำหรับแม่มาก

3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

ครูให้นักเรียนช่วยสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านเรื่อง”บันทึกเล่มที่
15” โดยครูช่วยเสริมเพิ่มเติมส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ครู ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามประเด็นต่อไปนี้

- การที่เราไม่มีความกตัญญูคิดตัว นักเรียนคิดว่าคนในสังคมจะยอมรับได้
หรือไม่ เพราะเหตุใด

- ถ้านักเรียนไม่เชื่อฟัง คำสั่งสอนของพ่อแม่กับคนในครอบครัวของ
นักเรียน จะถือว่านักเรียนเป็นคนอกตัญญูไม่รู้บุญคุณต่อผู้มีพระคุณได้หรือไม่ เพราะอะไร และ
นักเรียนควรจะปฏิบัติอย่างไร

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่าความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณต่อตนเอง ชุมชน และผู้มี
พระคุณอย่างไร

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรม
2. ประเมินผลจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

การที่ลูกไม่รู้จักรับบุญคุณของพ่อแม่ ถือว่าลูกคนนั้นเป็นลูกอกตัญญู เพราะทำให้พ่อแม่เสียใจ
และน่าอาย ทำให้ขาดความดีไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

เอกสารความรู้ที่ 5.1

กิจกรรม “ความกตัญญู”

นิทานเรื่อง บันทึกเล่มที่ 15

มีครอบครัวหนึ่งพ่อแม่มีลูก 2 คนชาย 1 หญิง 1 แม่ประกอบอาชีพเป็นครูเอกชนแห่งหนึ่ง ส่วนพ่อนั้นได้เลิกจ้างกับแม่ไปตั้งแต่ลูกทั้ง 2 คนยังเล็กทำให้แม่ต้องรับภาระในการเลี้ยงดูลูกทั้ง 2 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน แม้จะเป็นภาระอันหนักยิ่ง แต่ผู้เป็นแม่ก็ไม่ได้ย่อท้ออดทนเลี้ยงดูทั้ง 2 จนเติบโตถึงจะยากลำบากอย่างไร แม่ก็ไม่เคยบ่นให้ลูกทั้ง 2 ให้ได้ยินจนลูกทั้ง 2 คนเป็นหนุ่มสาว แม่คอยแนะนำสั่งสอนลูกทั้ง 2 ให้เป็นคนดีเชื่อในผลของความดีความชั่ว แต่ลูกทั้ง 2 ไม่ได้สนใจในความหวังดีของแม่กับตะคอกว่าแม่แก่แล้วเป็นคนหัวโบราณไม่ทันสมัย ทำให้แม่เสียใจบ่อยครั้งก็เกิดการทะเลาะกับลูกทั้ง 2 แม่เสียใจมากกับการกระทำของลูกทั้ง 2 จนบางครั้งไม่มีที่พึ่งอื่นก็อาศัยหลักในพระศานามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ให้มีกำลังใจในการมีชีวิตอยู่เพื่อลูกทั้ง 2 ต่อไป

จนเมื่อใกล้จะถึงวันที่ 12 สิงหาคม ของปีนี้ แม่หวังว่าจะได้รับความรัก ความเห็นใจจากลูกทั้ง 2 ผู้เป็นแก้วตาดวงใจ เพื่อเป็นกำลังใจให้กับแม่บ้าง วันนี้แม่ได้ตื่นแต่เช้ามืด เพื่อไปจ่ายตลาดซื้อของ เพื่อนำมาทำอาหารให้ลูกทั้ง 2 ได้รับประทานพร้อมหน้าแม่ลูก ตอนเช้านั้นฝนได้ตกลงมาอย่างหนัก ทำให้บ้านเกิดฝนรั่วตกลงมาสู่พื้นบ้าน ทำให้ลูกสาวเรียกพี่ชายให้มาช่วยกันนำภาชนะมารองน้ำฝนที่พื้นบ้าน ได้ยินเสียงบ่นของลูกทั้ง 2 ว่าแม่หายไปไหนทำไมแม่ไม่มาช่วยกันรองน้ำฝนที่ตกลงมาสู่พื้นบ้านบ้าง

เมื่อฝนหยุดตก ในตอนสายของวันนั้นทางสถาบันจิตเวช ได้โทรศัพท์มาที่บ้าน ลูกสาวได้รับโทรศัพท์แล้วตกใจมาก ได้ไปเคาะประตูเรียกพี่ชายให้ตื่นขึ้นมาแล้วพูดว่า แม่ถูกชนรถยนต์ชนตายแล้วที่หน้าตลาด เมื่อลูกทั้ง 2 ได้ไปที่เกิดเหตุ ทางเจ้าหน้าที่ได้บอกว่าในมือของแม่นั้นกำสมุดบันทึกนี้แน่นไม่ยอมปล่อยมือ เมื่อลูกทั้ง 2 ได้หยิบสมุดบันทึกมาอ่าน ได้เห็นรายละเอียดค่าใช้จ่ายประจำวัน ในการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของแม่ที่ต้องประหยัดประมาณในการใช้จ่ายด้วยความเหนื่อยยาก เพื่อให้ลูกทั้ง 2 มีความสุขถึงจะทุกข์ยากลำบากแค่ไหน แม่ก็ทนได้ เพื่อลูกทั้ง 2

ในวันแม่ 12 สิงหาคม ที่จะถึงนี้ แม่หวังว่าจะได้รับความรักความรู้สึกดีๆ ของลูกที่จะมีให้กับแม่บ้าง ในอดีตแม่ลูกทั้ง 2 จำทำตัวไม่ใช่อะไร แม่นี้ให้อภัยลูกเสมอ แม่หวังว่าจะได้ปรับความเข้าใจกันในวันแม่ 12 สิงหาคมนี้ เมื่อลูกทั้ง 2 ได้อ่านสมุดบันทึกจบแล้ว ลูกทั้ง 2 ได้ร้องให้ออกมาแล้วพูดว่า แม่จำลูกรักแม่มากที่สุดเลย แต่อนิจจา แม่ไม่มีโอกาสได้ยินลูกได้บอกรักแม่อีกแล้ว

ใบงานที่ 5.1

กิจกรรม บันทึกเล่มที่ 15

บันทึกสรุปการแสดงความคิดเห็นของ กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม และบันทึกลงใบงานตามประเด็นต่อไปนี้

1. คำสั่งสอนของแม่ที่ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว อะไรเป็นความชั่ว ความเสื่อม ให้ลูกห่างไกล
เข้าไป ลูกเชื่อคำพูดของแม่หรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....
2. การที่แม่ลูกทั้งสองเลิกร้างกับพ่อ เป็นความคิดของแม่หรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
3. พ่อของลูกได้ให้เงินและสิ่งของแก่ลูกทั้งสอง เพื่ออะไร
.....
.....
4. แม่ในเรื่องนี้แม่จะมีอาชีพเป็นครูเอกชนเงินเดือนน้อย ก็สามารถเลี้ยงดูลูกทั้งสองได้ ถ้า
นักเรียนมีแม่แบบนี้ จะภาคภูมิใจไหม เพราะเหตุใด
.....
.....
5. การที่ลูกชายและ ลูกสาวพูดว่า” แม่ขา หนูรักแม่มากที่สุดแม่ไ้อื่นไหม” นักเรียนคิดว่าลูก
ทั้งสองกระทำถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
6. เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องนี้จบแล้ว นักเรียนจะตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่อย่างไร
.....
.....
.....

ใบงานที่ 5.2

กิจกรรม “บันทึกเล่มที่ 15”

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและบันทึกลงในใบงานตามประเด็นต่อไปนี้

1. ครอบครัวนี้มีกี่สมาชิกกี่คน แม่มีอาชีพอะไร
.....
2. ลูกชายมีอายุเท่าไร ลูกสาวมีอายุเท่าไร แม่อยู่กับลูกทั้งสองเพราะเหตุใด
.....
3. ที่พึ่งของแม่เมื่อแม่มีความทุกข์ใจคือ
.....
4. เพราะเหตุใดลูกสาวจึงแอบไปพบพ่ออยู่เสมอ การกระทำของลูกสาวแม่ดีใจไหม
.....
5. เพราะเหตุใดวันที่ 12 สิงหาคม นี้แม่ต้องการให้ลูกอยู่บ้าน
.....
6. เข้ามีแต่วันที่ 12 สิงหาคม ฝนตกมาอย่างหนัก เกิดอะไรขึ้นกับบ้านหลังนี้
.....
7. เวลา 9 โมงเช้าใครโทรศัพท์มาที่บ้าน เพราะอะไร
.....
8. มุลนิธิป่อเต็กตึ๊งนำศพแม่มาส่งตอนตี 5 เพราะถูกรถเก๋งชนสิ่งของตกเกี่ยถนน แต่มีสิ่ง
หนึ่งที่ผู้ตายกอดไว้แน่นคืออะไร หน้าแรกบันทึกว่าอย่างไร
.....
9. 5 สิงหาคม หลังได้รับเงินเดือนแล้ว แม่เอาเงินไปทำอะไร
.....
10. 6 สิงหาคม แม่ตื่นแต่เช้า เพื่อทำอะไร 7 สิงหาคม แม่รู้สึกปวดศีรษะคงเป็นเพราะ
.....
11. 8 สิงหาคม แม่รู้สึกปวดร้าวใจมากที่สุด เพราะอะไร
.....
12. 9 สิงหาคม อาจารย์ปรึกษาของลูกโทรศัพท์ไปที่โรงเรียนแม่ เพราะอะไร
.....
13. เพราะเหตุใดวันที่ 12 สิงหาคม จึงมีความหมายสำหรับแม่มาก
.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวที

กิจกรรมที่ 6

ชื่อกิจกรรม	รางวัลให้ครู
ประเภทของกิจกรรม	พัฒนาความกตัญญูต่อครูอาจารย์
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	50 นาที

แนวคิด

ครูอาจารย์เป็นผู้มีพระคุณต่อนักเรียน ไม่มากไปกว่าพ่อแม่ผู้ให้กำเนิด เปรียบครูอาจารย์ว่าเป็นพ่อแม่คนที่ 2 บ้าง เปรียบเป็นเช่นเรือจ้างบ้าง เปรียบเป็นผู้ให้แสงสว่างในทางดำเนินชีวิตบ้าง เพราะเป็นอบรมให้วิชาความรู้พร้อมทั้งแนะนำปลูกฝังคุณธรรมความดี ให้แก่นักเรียน โดยไม่ได้หวังรางวัลสิ่งใดตอบแทน ขอให้นักเรียนเป็นคนดีเท่านี้ครูอาจารย์ก็ภูมิใจแล้ว โดยให้ความรักความเมตตาปราณีเหมือนกับลูกของตัวเอง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ นักเรียนมีความกตัญญูทศเวทีต่อครูอาจารย์
2. เพื่อให้ นักเรียนตอบแทนความกตัญญูทศเวทีต่อครูอาจารย์

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เอกสารความรู้ 6.1 “รางวัลให้ครู”
2. ใบงานที่ 6.1 นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง
3. ใบงานที่ 6.2 นักเรียนแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

- ครูสนทนากับนักเรียน โดยตั้งคำถามว่า ที่นักเรียนทุกคนมาโรงเรียน เพื่อเรียนหนังสือนี้ ต้องการสิ่งใดจากครูอาจารย์และนักเรียนได้ตั้งใจเรียนอย่างเต็มที่หรือไม่

เมื่อเข้าห้องเรียน

- ครูแจกเอกสารความรู้ 6.1 เรื่อง “รางวัลให้ครู” ให้กับนักเรียนทุกคน

ชั้นกิจกรรม

1. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

1.1 ครูแจกใบงานที่ 6.1 ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นในใบงานดังต่อไปนี้

1.2 จากเรื่อง “รางวัลให้ครู” ครูถามให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- ใครเคยดูวีดิทัศน์ ชุดนี้บ้าง
- นักเรียนที่ดูวีดิทัศน์เรื่องนี้แล้วรู้สึกอย่างไร
- ความรู้สึกของครูเป็นอย่างไรเมื่อทราบเรื่องที่เกิดกับศิษย์
- นักเรียนจะทำอะไรถ้ามีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดกับตัวนักเรียน
- นักเรียนคิดว่าการกระทำของศิษย์ดีหรือไม่ เพราะอะไร

1.3 แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ให้แต่ละกลุ่มรวมกลุ่มในที่ที่เหมาะสม รวมกลุ่มแล้วเลือกประธานและเลขานุการ ประธานดำเนินการอภิปรายในใบงานที่ 6.1

1.4 ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันพิจารณาว่า การกระทำของศิษย์ผู้หญิงดูดีหรือไม่ หนีโรงเรียนผิดหรือไม่ การที่ศิษย์ผู้ชายชกต่อยกันในโรงเรียนผิดหรือไม่ นักเรียนเคยเห็นเหตุการณ์เช่นนี้หรือไม่และคิดอย่างไร ผลกระทบจะเป็นอย่างไร โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่ม พร้อมทั้งเลขานุการ บันทึกลงในใบงานที่ 6.2 ด้วย

1.5 เลขานุการทุกกลุ่ม รายงานผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

2. ชั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูนำอภิปรายทั้งชั้น พยายามให้นักเรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็นใน 2 ประเด็นต่อไปนี้

2.1 ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ ของคำว่า ครูอาจารย์ มีความหมายอย่างไร

2.2 จากเรื่อง “รางวัลให้ครู” นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อครูอาจารย์

3. ชั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย โดยครูช่วยเสริมเติมเต็มในบางประเด็นที่นักเรียนยังไม่ชัดเจน ในประเด็นต่อไปนี้

3.1 นักเรียนจะนำแนวคิดจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในครั้งนี้ไปใช้ในการศึกษาเล่าเรียนแก่ตนเองได้หรือไม่ อย่างไร

3.2 จากคำที่ว่า “เป็นคนดีให้ได้ นั่นคือรางวัลให้ครู” นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ครูกับนักเรียน ให้นักเรียนทุกคนแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไป

4.1 ถ้าเกิดเหตุการณ์ ดังเช่นศิษย์ผู้หญิงกับเพื่อนชาย แก่นักเรียน นักเรียนจะ ทำอย่างไร

4.2 นักเรียนควรทำอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นศิษย์ที่มีความกตัญญูกตเวทีต่อ ครูอาจารย์

ขั้นสรุป

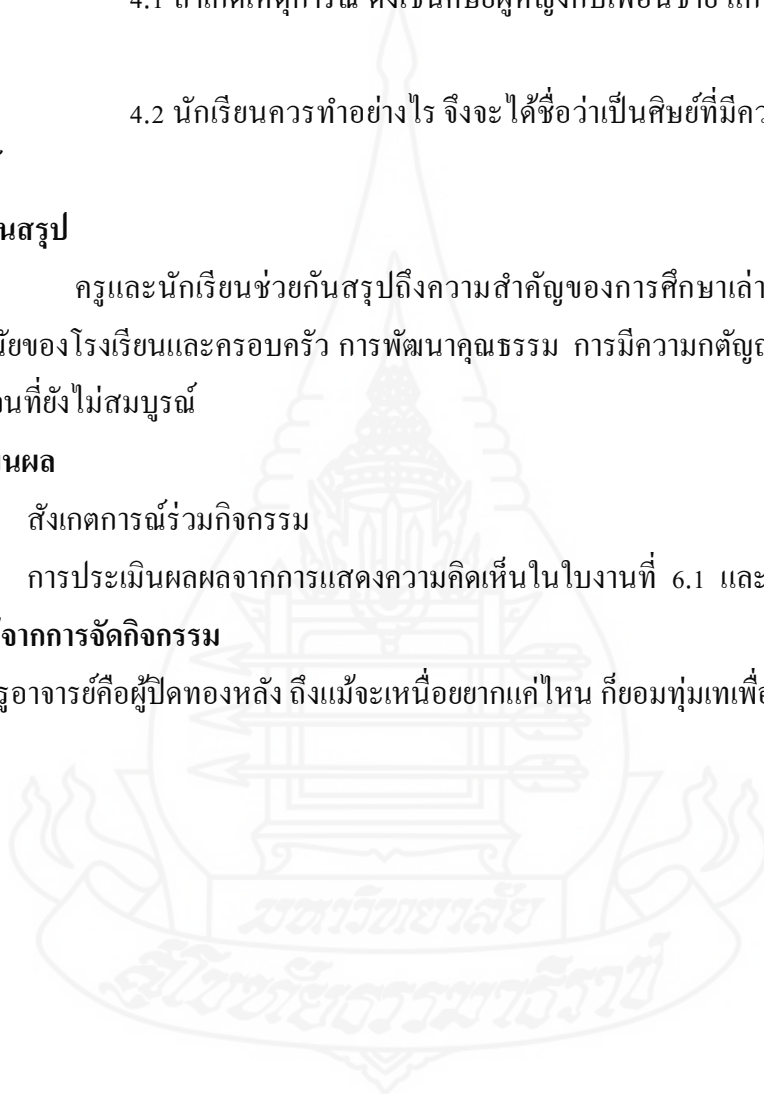
ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียนและการอยู่ใน ระเบียบวินัยของโรงเรียนและครอบครัว การพัฒนาคุณธรรม การมีความกตัญญูกตเวที โดยครูช่วย เพิ่มเติมส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

การประเมินผล

1. สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรม
2. การประเมินผลจากการแสดงความคิดเห็นในใบงานที่ 6.1 และใบงานที่ 6.2

ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

ครูอาจารย์คือผู้ปิดทองหลัง ลึงแม้จะเหนื่อยยากแค่ไหน ก็ยอมทุ่มเทเพื่อศิษย์ให้เป็นคนดี

เอกสารความรู้ที่ 4.1

กิจกรรม รางวัลให้ครู

มีครูคนหนึ่งที่ยอมเสียสละทุ่มเทเพื่อศิษย์ โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบากในเวลาสอนหนังสือ ถ้านักเรียนคนใดไม่สนใจเรียนก็จะลงโทษตามสมควรแก่ความผิด มีครั้งหนึ่งที่นักเรียนชายไม่สนใจเรียนเอาหนังสืออย่างอื่นขึ้นมาอ่านจึงถูกทำโทษ ครั้งหนึ่งตอนพักเที่ยงมีนักเรียนชายคนหนึ่งที่มีฐานะยากจนเสื้อผ้าเก่ารองเท้ายาก ไม่สะดวกทานอาหารครูเห็นเหตุการณ์นั้น ได้มอบอาหารของครูที่นำมาทานตอนเที่ยงให้กับศิษย์คนนั้นพร้อมทั้งซื้อรองเท้าใหม่ให้

ต่อมานักเรียนหญิงคนหนึ่งแอบสูบบุหรี่ที่ห้องน้ำถูครูจับได้นำบุหรี่นั้นขว้างทิ้งไปสร้างไม่พอใจให้นักเรียนหญิงคนนั้น โดยเดินชนครูอย่างตั้งใจและไม่สนใจครูเลยเวลาต่อมา นักเรียนหญิงคนนั้นได้แอบหนีโรงเรียนโดยปีนรั้วโรงเรียน ซึ่งมีเพื่อนชายจอมคอมพิวเตอร์ไซค์รอรับอยู่ ทั้งที่ครูและคนติดตามกำลังวิ่งตามมาอยู่ นักเรียนได้หนีนั่งซ้อนท้ายมอเตอร์ไซค์จนไปถึงบ้านเพื่อนๆ เข้ามาลวนลามนักเรียนหญิง ไม่ยินยอมทำให้เพื่อชายเข้ามาชกต่อยที่ห้องจนนักเรียนหญิงล้มลง ในเวลาเดียวกันที่ครูและคนติดตามได้เข้ามาช่วยนักเรียนหญิงไว้ทันเวลาท่ามกลางกอดครูร้องไห้

ต่อมานักเรียนชายชกต่อยทะเลาะวิวาทกันในโรงเรียนมีนักเรียนไปบอกครูๆ ได้เข้ามาห้ามนักเรียนที่ทะเลาะกันจนนักเรียนคนหนึ่งผลักครูล้มลงจนศีรษะแตกแล้วนักเรียนคนนั้นได้วิ่งหนีไปเมื่อถึงวันไหว้ครูของโรงเรียนนักเรียนได้พร้อมใจทำพานพุ่มดอกไม้สำหรับไหว้ครูด้วยความตั้งใจอย่างดีที่สุด เมื่อถึงเวลาไหว้ครูนักเรียนทำพิธีโดยมีตัวแทนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ครูเคยเหลือไว้เป็นผู้ถือพานพุ่มดอกไม้ นักเรียนมาเกือบครบขาดอยู่นักเรียนชายคนหนึ่งผลักครูล้ม ไม่ได้เข้าร่วมพิธีไหว้ครูในครั้งนี้ ทำให้ครูได้รอคอยเวลาที่นักเรียนนั้นจะมาไหว้ก็หาไม่

เมื่อทำพิธีไหว้ครูเสร็จแล้วครูได้เดินไปที่ระเบียง นักเรียนที่ผลักครูล้มลง ได้ถือดอกไม้เข้ามาแล้วเข้าไปกราบขอขมาครู โดยที่ครูไม่ได้ถือโทษโกรธเคืองแต่ประการใด เมื่อเวลาผ่านไปหลายปีศิษย์ได้จบการศึกษาแล้ว มีหน้าที่การงานที่มั่นคง ศิษย์ 3 คนที่ครูได้ช่วยเหลือไว้ได้กลับมาเยี่ยมเยียนครู ท่ามกลางความปลาบปลื้มใจและดีดัดใจของครูและศิษย์

ใบงานที่ 6.1

กิจกรรม รางวัลให้ครู

นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดลงในใบงานต่อไปนี้ (5 นาที)

1. ครูทำโทษนักเรียนชาย 2 คน เพราะอะไร นักเรียนคิดว่าทำถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด
ถ้าเป็นนักเรียนจะทำแบบนี้หรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
2. นักเรียนหญิงคนหนึ่งแอบสูบบุหรี่ถูกครูจับได้แล้วลงโทษ การกระทำของนักเรียนหญิงนั้นดี
หรือไม่ เพราะเหตุใด ถ้าเป็นนักเรียนจะทำแบบนี้หรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
3. การที่ครูยอมอดอาหารเที่ยงของครูแล้วนำอาหารมามอบให้นักเรียนชายคนหนึ่งในฐานะยากจน
เป็นอาหารกลางวันนักเรียนคิดว่าการกระทำของครูควรได้รับสรรเสริญหรือไม่เพราะเหตุใด
.....
.....
4. นักเรียนชายกำลังชกต่อยกันในโรงเรียน ครูเข้าไปห้ามจนนักเรียนคนหนึ่งผลักครูชนโต๊ะศรีษะ
แตกแล้วหนีไป นักเรียนคิดว่านักเรียนชายคนนั้นทำถูกหรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
5. เมื่อถึงวันไหว้ครูนักเรียนพานพุ่มดอกไม้ นำมาทำความเคารพครูนักเรียนคิดว่าประเพณีไหว้ครู
ควรมีหรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....
6. นักเรียนคิดว่าครูเป็นผู้มีพระคุณต่อนักเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด นักเรียนจะอย่างไร จึงจะ
ได้ชื่อว่าเป็นศิษย์ที่มีความกตัญญูต่อครูอาจารย์
.....
.....

ใบงานที่ 6.2

กิจกรรม รางวัลให้ครู

นักเรียนแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดลงในใบงานต่อไปนี้ (20 นาที)

1. ครูทำโทษนักเรียนชาย 2 คน เพราะอะไร นักเรียนคิดว่าทำถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด
ถ้าเป็นนักเรียนจะทำแบบนี้หรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
2. นักเรียนหญิงคนหนึ่งแอบสูบบุหรี่ถูกครูจับได้แล้วลงโทษ การกระทำของนักเรียนหญิงนั้นดี
หรือไม่เพราะเหตุใด ถ้าเป็นนักเรียนจะทำแบบนี้หรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
3. การที่ครูยอมอดอาหารเที่ยงของครูแล้วนำอาหารมามอบให้นักเรียนชายคนหนึ่งในฐานะยากจน
เป็นอาหารกลางวันนักเรียนคิดว่าการกระทำของครูควรได้รับสรรเสริญหรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....
4. นักเรียนชายกำลังชกต่อยกันในโรงเรียน ครูเข้าไปห้ามจนนักเรียนคนหนึ่งผลัดครุชน โตะศรีษะ
แตกแล้วหนีไป นักเรียนคิดว่านักเรียนชายคนนั้นทำถูกหรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
5. เมื่อถึงวันไหว้ครูนักเรียนพานพุ่มดอกไม้ นำมาทำความเคารพครูนักเรียนคิดว่าประเพณีไหว้ครู
ควรมีหรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....
6. นักเรียนคิดว่าครูเป็นผู้มีพระคุณต่อนักเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด นักเรียนจะอย่างไร จึงจะ
ได้ชื่อว่าเป็นศิษย์ที่มีความกตัญญูต่อครูอาจารย์
.....
.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที

กิจกรรมที่ 7

ชื่อกิจกรรม	ศิษย์หัวดี
ประเภทของกิจกรรม	เพื่อพัฒนาความกตัญญูต่อครูอาจารย์
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	50 นาที

แนวคิด

ครูอาจารย์เปรียบเสมือนแสงประทีปแห่งปัญญา การที่จะทำให้เกิดปัญญาได้ต้องมี การศึกษาเล่าเรียน ฝึกฝน ฝึกปฏิบัติอยู่เป็นประจำทุก ๆ วัน ปัญญามีส่วนทำให้การดำเนินชีวิตของ คนเราไปสู่เป้าหมาย พบกับความสำเร็จ มีสิ่งดีงามเข้ามาสู่ชีวิต และยังเป็นมงคลชีวิตแก่ตนเองและ แก่ผู้มีพระคุณ ตลอดจนผู้ที่ได้พบเห็น ก็เพราะพระคุณของครูอาจารย์เป็นผู้อบรมสั่งสอนให้วิชา ความรู้

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักบุญคุณของครูอาจารย์
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นโทษของการไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เอกสารความรู้ 7.1 นิทานเรื่อง ศิษย์หัวดี
2. ใบงานที่ 7.1 นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง
3. ใบงานที่ 7.2 บันทึกสรุปการแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนว่าการที่นักเรียนเข้ามาศึกษาในโรงเรียนนี้ เพื่อให้ได้รับความรู้ที่จะสามารถนำไปศึกษาต่อเมื่อจบการศึกษาแล้วก็จะสามารถนำวิชาความรู้ที่นำมาทำงานเลี้ยง ชีวิตของครอบครัวตนเองและนำความรู้ที่นำมาพัฒนาประเทศชาติ นับว่าการศึกษานั้นมีความสำคัญ มากสำหรับนักเรียน โดยมีครูเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้

ชั้นกิจกรรม

1. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครูสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้ครู

- 1.1 คำพูดที่ว่า “ครูอาจารย์เป็นพ่อแม่คนที่ 2 ของนักเรียน” นั้นจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 1.2 คำพูดที่ว่า “ศิษย์ที่เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ ในปัจจุบันและอนาคตจะได้ดี” นักเรียนว่าจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2.3 ในปัจจุบันยุคสมัยโลกาภิวัตน์ มีความเจริญก้าวหน้าด้านต่างๆมากมาย นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ตามสื่อต่างๆได้มากมาย โดยไม่ต้องพึ่งพาครูอาจารย์อีกต่อไป นักเรียนมีความคิดเห็นเช่นไร

2. ชั้นสะท้อนกลับการรับรู้

ครูแจกหนังสือ เรื่อง ศิษย์หัวดี ให้นักเรียนศึกษาและให้แสดงความคิดเห็น และบันทึกลงในใบงานที่ 7.1 ในประเด็นต่อไปนี้

- 2.1 ในอดีตกาลนานมาแล้วมีบุตรเศรษฐีคนหนึ่ง มีความรู้ ความสามารถดี อาศัยอยู่ในเมืองอะไร
- 2.2 เมื่อพ่อแม่เสียชีวิตลงบุตรเศรษฐีคิดอย่างไร
- 2.3 บุตรเศรษฐีนำทรัพย์สมบัติทั้งหมดไปทำอะไร
- 2.4 หลังจากนั้นบุตรเศรษฐีได้ออกบวชเป็นอะไร อยู่ที่ไหน
- 2.5 เมื่อสำเร็จงานโลกีย์บรรลุนิဂฺงุญญา 5 สมบัติ 8 แล้วมีผู้เลื่อมใสออกบวช เป็นศิษย์กี่คน
- 2.6 วันหนึ่งมีลูกศิษย์คนหนึ่งได้เห็นลูกงูพิษ เลื้อยมาลูกศิษย์คนนั้นคิดอย่างไร
- 2.7 ศิษย์คนนั้นเอาลูกงูพิษไว้ที่ไหน
- 2.8 ลูกงูพิษมีชื่อว่าอะไร เพราะเหตุใดจึงชื่อนั้น
- 2.9 ต่อมาเรื่องศิษย์เลี้ยงลูกงูพิษไว้ ล่วงรู้ไปถึงใคร
- 2.10 พระอาจารย์บอกศิษย์นั้นว่าอย่างไร
- 2.11 ในที่สุดศิษย์คนนั้นเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด

3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงโทษของศิษย์ที่ยอมเชื่อฟังคำแนะนำสั่งสอนของครูอาจารย์ ถ้าเป็นศิษย์ที่ดีเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ คงไม่เดือดร้อนและมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ครูแจกใบงานที่ 7.2 ครูแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเลขๆและสมาชิกในกลุ่มบันทึกความคิดเห็นของกลุ่ม ตามประเด็นต่อไปนี้

4.1 นักเรียนคิดว่าบุตรเศรษฐีนำทรัพย์สมบัติบริจาคให้แก่คนทั้งหลาย บุตรเศรษฐีควรได้รับการสรรเสริญหรือไม่ เพราะเหตุใด

4.2 นักเรียนคิดว่าศิษย์ที่เลี้ยงลูกงูพิษไว้ ทำถูกหรือไม่ เพราะอะไร

4.3 คำพูดของพระอาจารย์ที่ว่า “ขึ้นชื่อว่างูพิษ ย่อมไวใจไม่ได้ มันอาจแว้งกัดเธอได้สักวันหนึ่ง เป็นคำพูดที่ถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด

4.4 ถ้าเป็นนักเรียนอยากจะเลี้ยงลูกงูพิษไว้บ้างไหม เพราะอะไร

4.5 นักเรียนนักเรียนอ่านเรื่องนี้จบแล้วได้ข้อคิดอะไรบ้าง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปการเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ย่อมเกิดผลดีต่อตนเองและพ่อแม่ผู้ปกครอง

การประเมินผล

1. สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรม
2. ประเมินจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูอาจารย์ย่อมทำให้ชีวิตประสบแต่ความสำเร็จ

เอกสารความรู้ที่ 7.1 นิทานเรื่อง ศิษย์หัวดี

ในอดีตกาล ณ กรุงพาราณสี มีบุตรเศรษฐีคนหนึ่ง เป็นผู้มีความรู้ความสามารถดีมาก ครั้นต่อมาเมื่อบิดามารดาสิ้นชีวิตลงก็คิดว่าทุกคนเมื่อตายแล้วก็นำทรัพย์สมบัติติดตัวไปไม่ได้ บุตรเศรษฐีจึงได้นำทรัพย์สมบัติทั้งหมดแจกจ่ายทำทานจนหมดสิ้น คิดว่า พ่อแม่ปู่ย่าตายายของเราต่างก็ครอบครองทรัพย์สมบัติของตระกูลหลายชั่วอายุคน ในที่สุดก็ต้องตายไม่สามารถเอาทรัพย์สมบัติไปได้แม้แต่สิ่งเดียว

หลังจากนั้นบุตรเศรษฐีได้ออกบวชเป็นฤาษี ประพฤติพรหมจรรย์อยู่ในป่าหิมพานต์ จนสำเร็จฌาน โลกีย์ บรรลุอภิญญา ๕ สมาบัติ ๘ และมีผู้เลื่อมใสออกบวชเป็นศิษย์ถึง ๕๐๐ คน

อยู่มาวันหนึ่งใกล้ที่พักของศิษย์ผู้หนึ่ง ได้มีลูกงูพิษเลื้อยมา เมื่อศิษย์คนนั้นเห็นลูกงูพิษก็บังเกิดความรักลูกงูขึ้นมาจับใจ “โอ้ เจ้างูช่างน่ารักเหลือเกิน มามะมาอยู่กับข้าเถิดข้าจะเลี้ยงดูเจ้าอย่างดีเลย เอ้าอยู่ในกระบอกละไมไ่ไหนหะ เจ้าจะได้ปลอดภัย”

เมื่อถึงเวลาก็นำอาหารมาป้อน ให้ความรักความเอาใจใส่ราวกับมันเป็นลูกของตน

“เพื่อนเอ๋ย ลูกงูตัวนี้เชื่อใจจังเลยนะ” ศิษย์เพื่อนถาม “ใช่แล้วมันเชื่อใจมากเอามันพันแขนพันคอเล่นได้สบายๆ” มันชื่ออะไรละ เพื่อนถาม “ ออจริงด้วยข้ายังไม่ได้ตั้งชื่อเลย มันอาศัยอยู่ในกระบอกละไมไ่อย่างนั้นเราเรียกมันว่าเวพุกะดีไหม” ออคิดต่อไปนี่พ่อจะเรียกเจ้าเวพุกะดีแล้วกันนะ”

ต่อมาไม่นานนัก เรื่องที่ลูกศิษย์คนนี้เลี้ยงงูพิษเอาไว้ ก็ล่องรู้ไปถึงพระอาจารย์ พระอาจารย์เรียกศิษย์มา “จะมีอะไรให้รับใช้หรือขอรับ” ศิษย์ถาม “ได้ข่าวว่าเจ้าเลี้ยงงูพิษไว้ตัวหนึ่งหรือ” “ จริงขอรับ” พระอาจารย์พูดว่า “ขึ้นชื่อว่างูพิษย่อมไว้วางใจไม่ได้มันอาจแว้งกัดเธอได้ไม่วันใดก็วันหนึ่ง จงปล่อยมันไปเสียเถอะอย่าได้เลี้ยงมันไว้เสียเลย”

ศิษย์พูดว่า กระผมรักเวพุกะเหมือนลูก มันเชื่อน่ารักเหลือเกิน กระผมไม่อาจปล่อยมันให้ไปหากินตามยถากรรมได้ ขอให้กระผมเลี้ยงมันไว้เถิดขอรับ

พระอาจารย์พูดว่า ถ้าวันหนึ่งมัน โม่โม่ขึ้นมามันอาจทำร้ายเธอได้นะ

ศิษย์พูดว่า กระผมไม่มีวันทำให้มัน โม่โม่ได้หรอกขอรับ

พระอาจารย์พูดว่า ถ้าอย่างนั้นขอให้เธอระวังตัวไว้ให้ดีก็แล้วกัน ลักวันหนึ่งเธอจะต้องตายเพราะลูกเวพุกะของเธอ

จากนั้นมาอีก ๒-๓ วัน ฤาษีทั้งหลายพากันไปหาผลไม้ซึ่งมีอยู่มากมายในป่าลึกไกลจากอาศรม แล้วพักอยู่ที่นั่นสองสามวัน งูเวพุกะซึ่งอยู่ในกระบอกละไมไ่จึงถูกทิ้งไว้ที่อาศรมนั่นเอง

เมื่อญาติทั้งหลายกลับมา ศิษย์หัวคือก็รับมาหาญเวพุกะด้วยความห่วงใย แต่กลับต้องพบกับสิ่งไม่คาดฝัน โอ้ คิดถึงเจ้าเวพุกะเหลือเกิน ลูกเอ๋ย หิวมีย่พ่อเอาของกินมาให้เจ้าแล้ว มามะมาให้พ่ออุ้มให้ชื่นใจสักหน่อย โอ๊ย ฐุพิษนั้นกำลังโกรธ เพราะอดอาหารมาหลายวัน จึงฉกเข้าที่มือทันที ทำให้ศิษย์หัวคือถึงแก่ความตายอยู่ตรงนั้นเอง ลูกทำไมถึงทำกับพ่อแบบนี้

ครั้นพระอาจารย์ทราบเรื่องแล้ว จึงให้ลูกศิษย์ช่วยกันทำศพ จากนั้นได้กล่าวสอนแก่ศิษย์ถึงโทษของการคือร้อนผู้ใดไม่ทำตามบุคคลกล่าวสอนตักเตือนอยู่ด้วยความหวังดีปรารถนาดี ผู้นั้นย่อมถึงความตาย ความพินาศเหมือนบิดาของเวพุกะ

ใบงานที่ 7.1
กิจกรรม ศิษย์หัวดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และบันทึกลงในใบงานตามประเด็นต่อไปนี้

1. ในอดีตกาลนานมาแล้วมีบุตรเศรษฐีคนหนึ่ง มีความรู้ ความสามารถดีอาศัยอยู่ในเมือง
อะไร
.....
2. เมื่อพ่อแม่เสียชีวิตลงบุตรเศรษฐีคิดอย่างไร
.....
3. บุตรเศรษฐีนำทรัพย์สมบัติทั้งหมดไปทำอะไร
.....
4. หลังจากนั้นบุตรเศรษฐีได้ออกบวชเป็นอะไร อยู่ที่ไหน
.....
5. เมื่อสำเร็จงาน โลกีย์บรรลุอุภยญาณ 5 สมบัติ 8 แล้วมีผู้เลื่อมใสออกบวชเป็นศิษย์กี่คน
.....
6. วันหนึ่งมีลูกศิษย์คนหนึ่ง ได้เห็นลูกงูพิษ เลื้อยมาลูกศิษย์คนนั้นคิดอย่างไร
.....
7. ศิษย์คนนั้นเอาลูกงูพิษไว้ที่ไหน
.....
8. ลูกงูพิษมีชื่อว่าอะไร เพราะเหตุใดจึงชื่ออย่างนั้น
.....
9. ต่อมาเรื่องศิษย์เลี้ยงลูกงูพิษไว้ ล่วงรู้ไปถึงใคร
.....
10. พระอาจารย์บอกศิษย์นั้นว่าอย่างไร
.....
11. ในที่สุดศิษย์คนนั้นเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด
.....

ใบงานที่ 7.2
กิจกรรม
นิทานเรื่อง ศิษย์หัวดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าบุตรเศรษฐีนำทรัพย์สมบัติบริจาคให้แก่คนทั้งหลาย บุตรเศรษฐีควรได้รับการสรรเสริญหรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....
2. นักเรียนคิดว่าศิษย์ที่เลี้ยงลูกงูพิษไว้ ทำถูกหรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
3. คำพูดของพระอาจารย์ที่ว่า “ขึ้นชื่อว่างูพิษ ย่อมไวใจไม่ได้ มันอาจแวงกัดเธอได้ สักวันหนึ่ง เป็นคำพูดที่ถูกต้องหรือไม่เพราะเหตุใด
.....
.....
4. ถ้าเป็นนักเรียนอยากจะเลี้ยงลูกงูพิษไว้บ้างไหม เพราะอะไร
.....
.....
5. นักเรียนนักเรียนอ่านเรื่องนี้จบแล้วได้ข้อคิดอะไรบ้าง
.....
.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวท
กิจกรรมที่ 8

ชื่อกิจกรรม	โคคำยอดกตัญญู
ประเภทของกิจกรรม	เพื่อพัฒนาความกตัญญูต่อสัตว์
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	50 นาที

แนวคิด

การที่คนเรามีความกตัญญูทเวทมิใช่เฉพาะต่อบุคคลเท่านั้น แม้แต่สัตว์ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย เป็นต้น สัตว์เหล่านี้ก็ได้ชื่อว่าเป็นสัตว์ที่มีบุญคุณต่อคนเราทั้งสิ้นที่เราใช้งาน จะต้องใช้ด้วยความกรุณาปรานี ไม่เมียนตี มั่นจนเกินไป อย่าใช้งานหนักเป็นการทรมาน ขณะเดียวกันก็ต้องเลี้ยงดูให้อาหารอย่าให้อดอยาก ให้ได้กินได้พักผ่อนตามเวลา เพราะในอดีตเราอาศัยโค ในการทำไร่ไถนา บนผืนแผ่นดินไทยนี้ เพราะฉะนั้น โคนับว่าเป็นสัตว์ที่มีบุญคุณแก่คนไทยเป็นอันมาก

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ นักเรียนมีความกตัญญูทเวทต่อสัตว์
2. เพื่อให้ นักเรียนเห็นคุณค่าของสัตว์ในการแสดงความกตัญญูทเวท

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เอกสารความรู้ที่ 6.1 กิจกรรม “โคคำยอดกตัญญู”
2. ใบงานที่ 8.1 บันทึกการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. ใบงานที่ 8.2 บันทึกการแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูกล่าวถึงในอดีตยังไม่รถไถนา รดำนานา ชาวนาอาศัยโคในการไถนา เพื่อปลูกข้าวเลี้ยงคนไทยในอดีต แม้ในปัจจุบันจะมีเครื่องจักรกลต่างๆ เข้ามาแทนโคในการทำนาแล้วก็ตาม แต่คนไทยก็ถือว่า โคเป็นสัตว์ที่มีบุญคุณต่อคนไทยทุกคน

ชั้นกิจกรรม

1. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครูสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

- 1.1 นักเรียนเคยให้อาหารสัตว์อยู่ในบ้านหรือนอกบ้านหรือไม่ เพราะเหตุใดจึงให้
- 1.2 ในครอบครัวของนักเรียน พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย พี่ ป้า น้า อา เลี้ยงสัตว์ไว้ที่บ้านหรือไม่ สัตว์อะไรบ้าง
- 1.3 ปัจจุบันที่นักเรียนได้รับรู้ข่าวสารต่างๆ จากสื่อมวลชนถึงเรื่องการทารุณสัตว์ทำร้ายสัตว์ต่างๆ นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร

2. ชั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูแจกหนังสือ โคคำยอดกตัญญู ให้นักเรียนศึกษาและให้แสดงความคิดเห็นและบันทึกลงในใบงานที่ 8.1 ในประเด็นต่อไปนี้

- 2.1 เพราะเหตุใดยายจึงรับเลี้ยงโคดำไว้ บอกเหตุผลมา
- 2.2 โคดำมีอุปนิสัยอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
- 2.3 โคดำเป็นที่รักของใคร ยายให้ความรักโคดำอย่างไร
- 2.4 โคดำคิดจะตอบแทนบุญคุณของยายอย่างไร จงอธิบาย
- 2.5 นักเรียนคิดว่าการกระทำของโคดำนั้นถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด

3. ชั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปถึงคุณความดีของสัตว์โดยเฉพาะโค ที่มีบุญคุณกับคนไทย โดยครูสุ่มนักเรียนประมาณ 2-3 คน ออกมาสรุปหน้าชั้นให้เพื่อนๆ ฟัง แล้วให้นักเรียนทุกคนสรุปส่งครูในตอนท้าย

4. ชั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ครูแจกใบงานที่ 8.2 ครูแบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ให้นักเรียนในกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็น เลขๆ และสมาชิกในกลุ่มบันทึกความคิดเห็นของกลุ่มเสร็จแล้วเลขๆกลุ่ม ไปสรุปรายงานความเห็นของกลุ่มหน้าชั้นเรียน ดังต่อไปนี้

- 4.1 นักเรียนคิดว่าที่พ่อค้าให้เงินโคดำ 500 กษาปณ์ นั้นถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 4.2 ถ้านักเรียนเป็นพ่อค้า จะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะอะไร
- 4.3 นักเรียนนักเรียนได้อ่าน เรื่องโคดำยอดกตัญญูแล้ว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไรในชีวิตประจำวัน
- 4.4 ในเรื่องนี้ยายได้ตอบแทนบุญคุณของโคดำอย่างไร จงอธิบาย
- 4.5 นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง จากเรื่องนี้

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันสรุปวิธีการที่แสดงว่านักเรียนมีความรักเมตตาต่อสัตว์ของนักเรียนและการกตัญญูต่เวทิต่อสัตว์ โดยเขียนเป็นข้อๆ และครูเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่ได้กล่าวถึง

- การประเมินผล**
1. สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
  2. ประเมินผลจากการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มตามใบงานที่ บันทึกการแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม

ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

การที่คนเรามีความรักความเมตตาต่อสัตว์ทุกชนิดไม่ทำลายทำร้ายสัตว์ที่เกิดมาในโลกนี้ ย่อมจะทำให้คนเรามีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันละกัน ไม่ว่าจะคนหรือสัตว์รักสุขเกลียดทุกข์นั้นใด คนเราก็รักสุขเกลียดทุกข์นั้นนั่นเหมือนกัน

เอกสารความรู้ที่ 8.1

กิจกรรม โคค้ายอดกตัญญู

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ณ เมืองพาราณสี มีหญิงชราคนหนึ่งเลี้ยงชีวิต ด้วยการแบ่งบ้านที่นางอาศัยอยู่ให้เป็นที่พักแก่คนเดินทาง ต่อมาชายคนหนึ่ง ได้มอบลูกโคให้นาง เพื่อตอบแทนค่าที่พัก หญิงชราเห็นลูกโคมีท่าทางเฉลียวฉลาด จึงเกิดความเอ็นดู รับลูกโคไว้ด้วยความยินดี และเรียกมันว่า “เจ้าโคดำ” ทุกๆวัน หญิงชราจะนำข้าวอย่างดี พร้อมด้วยหญ้าอ่อนๆมาเลี้ยง จนกระทั่งมันเติบโต มีร่างกายสง่างามเกรงขาม และแข็งแรงกว่าโคทั่วไปเป็นโคที่สงบเสงี่ยมไม่ดุร้าย ซ้ำยังเข้าใจภาษาคนอีกด้วย จึงเป็นที่รู้จักกันทั้งหมู่บ้านว่าใครมีเกวียนที่หนักจนโคของตนแบกหามไม่ไหว หรือมีเกวียนตกหล่มจุกไม่ขึ้นแล้วละก็ หากจ้างโคดำไปจะไม่ผิดหวังแน่นอน

อยู่มาวันหนึ่งมีพ่อค้านำเกวียน 500 เล่มบรรทุกสินค้าข้ามทำน้ามา แต่เนื่องจากไม่ชำนาญเส้นทาง ทำให้เกวียนทั้งหมดตกหล่มจุกขึ้นฝั่งไม่ได้แม้จะช่วยกันลาก จนสุดความสามารถแล้วก็ยังไม่สามารถกู้เกวียนขึ้นมาได้ พวกพ่อค้าพูดว่า ถ้าขึ้นลากอย่างนี้ต่อไปสินค้าคงเปียกน้ำเสียหายหมด ในขณะที่กำลังคิดหาหนทางอยู่นั้น พ่อค้าได้มองไปเห็นโคดำ กำลังเล็มหญ้าอยู่กับฝูงโคทั้งหลาย พ่อค้าเมื่อเห็นโคดำก็รู้ว่าเป็นโคอาชาไนย จึงไปถามเด็กเลี้ยงทั้งหลายว่าจะเอาโคดำไปจุดลากเกวียนจะคิดเท่าไร พวกเด็กบอกว่า เจ้าของไม่อยู่ที่นี้ให้ไปตกลงราคากับเจ้าโคดำได้เลย พ่อค้าจึงสนตะพายให้โคดำแจจูงไป แต่โคดำไม่ยอมเดิน พ่อค้าพูดว่า “นี่เจ้าโคดำ” ถ้าเจ้าลากเกวียนที่ติดหล่ม 500 เล่มขึ้นมาได้จะให้ค่าจ้าง 1000 กษาปณ์ ตกลงใหม่ โคดำได้ยินแล้วเดินไปยังทำน้าแต่โดยดี โคดำเมื่อเห็นขบวนเกวียน ตกในหล่มรู้ทันทีว่าเป็นงานหนักมาก ถึงอย่างไรก็จะทำให้สำเร็จ เพื่อให้หายพ้นจากความยากจนเสียที เมื่อเทียมเกวียนเสร็จแล้วโคดำค่อยๆรวบรวมกำลังทั้งหมดจุดลากเกวียนที่ตกหล่ม ท่ามกลางการเอาใจช่วยของพวกพ่อค้าและเด็กเลี้ยงโค

ในที่สุดขบวนเกวียนก็เคลื่อนพ้นจากหล่มมาได้ ทุกคนโห่ร้องด้วยความดีใจ พ่อค้าให้เงินโคดำแค่ 500 กษาปณ์ โคดำนั้นคาดคะเนได้ว่าเงิน 1000 กษาปณ์ ต้องมากกว่านั้นจึงไปยื่นขวงขบวนเกวียนไว้พร้อมกับข้อมองพ่อค้าว่าจะเอาเรื่อง พ่อค้าต้องเพิ่มเงินให้อีก 500 กษาปณ์แก่โคดำ เมื่อได้เงินครบแล้วก็วิ่งไปหาขายพร้อมกับพวกเด็กเลี้ยงโค

ยายเห็นว่าโคดำกลับมาด้วยท่าทางอิดโรย เหงื่อไหลโทรมกายพร้อมถุงเงินที่ห้อยออกมา โดยมีเด็กๆแย่งกันเล่าเรื่องให้ฟัง เมื่อคลายความความเศร้าโศกแล้วยายจึงรับน้ำผ้าชุบน้ำอุ่นมาเช็ดตัวให้ พร้อมทั้งหาน้ำและอาหารอย่างดีมาเลี้ยงโคดำ

กาลเวลาผ่านไปยายมีฐานะดีขึ้น ไม่ลำบากเหมือนก่อนด้วยความรัก ความกตัญญูที่มีต่อกัน ที่มีต่อกัน เมื่อยายและโคดำละโลกนี้ไปแล้ว ก็ยังเกื้อกูลในภพต่อๆมา

ใบงานที่ 8.1

กิจกรรม โคด้ายอดกตัญญู

บันทึกการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใดยายจึงรับเลี้ยงโคดำไว้ บอกเหตุผลมา

.....
.....
.....

2. โคดำมีอุปนิสัยอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

.....
.....
.....

3. โคดำเป็นที่รักของใคร ยายให้ความรักโคดำอย่างไร

.....
.....
.....

4. โคดำคิดจะตอบแทนบุญคุณของยายอย่างไร จงอธิบาย

.....
.....
.....

5. นักเรียนคิดว่าการกระทำของโคดำนั้นถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....
.....

ใบงานที่ 8.2

กิจกรรม โคด้ายอดกตัญญู

บันทึกการแสดงความคิดเห็นของ กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามแล้วบันทึกไว้ในใบงานที่ 8.2 ประเด็นที่กำหนดต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าที่พ่อค้าให้เงินโคด้า 500 กษาปณ์ นั้นถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....
.....
2. ถ้านักเรียนเป็นพ่อค้า จะทำอย่างนั้นหรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
.....
3. นักเรียนนักเรียนได้อ่าน เรื่อง โคด้ายอดกตัญญูแล้ว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไรในชีวิตประจำวัน
.....
.....
.....
4. ในเรื่องนี้ชายได้ตอบแทนบุญคุณของโคด้าอย่างไร จงอธิบาย
.....
.....
.....
5. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง จากเรื่อง โคด้ายอดกตัญญูนี้
.....
.....
.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวที

กิจกรรมที่ 9

ชื่อกิจกรรม	โรงเรียนมีบุญคุณแก่นักเรียน
ประเภทของกิจกรรม	พัฒนาความกตัญญูต่อสิ่งของ
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	50 นาที

แนวคิด

ของสิ่งใดก็ตามที่มีคุณต่อเรา เช่น หนังสือ ชลธรรม หนังสือเรียน สถานศึกษา วัด ต้นไม้ ป่า ไม้ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่เสริมสร้าง ฝึกฝนอบรมบ่มนิสัยให้นักเรียน มีศีลธรรม ออกไปเป็นคนดีของสังคม การฝึกฝน เล่าเรียนภายใต้การดูแล เอาใจใส่ของครู อาจารย์ ทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยมีความรู้และสติปัญญา เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข ถ้าไม่มีโรงเรียนนักเรียนคงไม่มีความสุขสะดวกในการศึกษาหาวิชาความรู้ จึงนับ ได้ว่าโรงเรียนมีบุญคุณแก่นักเรียนดังเช่นหนังสือ โต๊ะ เก้าอี้ สมุดเขียน ปากกา ดินสออุปกรณ์ การศึกษาต่างๆ นับว่าเป็นสิ่งที่มีบุญคุณแก่เรา นักเรียนจึงควรรำลึกถึงบุญคุณของสถาบันการศึกษา และสิ่งของต่างๆ และควรตอบแทนบุญคุณด้วยการทำความดี ทำประโยชน์ให้กับโรงเรียนเมื่อ มีโอกาสจะทำได้ เป็นที่ประจักษ์ในสังคม ซึ่งจะส่งผลถึงเกียรติยศ ชื่อเสียง ของสถาบันการศึกษา ของนักเรียนเอง

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักตอบแทนบุญคุณสถาบันที่ให้ความรู้วิชาการต่าง ๆ
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงการทำความดีต่อสถานศึกษา
3. เพื่อให้นักเรียนรู้จักร่วมกันทำกิจกรรม

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เอกสารความรู้ที่ 9.1 เรื่อง “โรงเรียนมีบุญคุณแก่นักเรียน”
2. ใบงานที่ 9.1 บันทึกการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. ใบงานที่ 9.2 บันทึกการแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม

ชั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องโรงเรียนให้อะไรกับนักเรียนบ้าง และนักเรียนเคยทำสิ่งดี ๆ สำหรับโรงเรียนบ้างหรือไม่

ขั้นกิจกรรม

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครูแจกเอกสารความรู้ที่ 9.1 เรื่อง “โรงเรียนผู้สร้างสติปัญญา” ให้นักเรียนอ่านแล้วแสดงความคิดเห็นบันทึกลงในใบงานที่ 9.1 กิจกรรมเรื่อง “โรงเรียนผู้สร้างสติปัญญา” บันทึกการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน หัวข้อแสดงความคิดเห็นมีดังต่อไปนี้

1.1 เพราะเหตุใดกานดาจึงเป็นผู้ดำเนินการจัดทำกิจกรรม กานดาดำเนินการอย่างไร

1.2 นักเรียนคิดว่าการกระทำของกานดาดีหรือไม่และนักเรียนควรจะทำตามหรือไม่ จงให้เหตุผล

1.3 นักเรียนคิดว่า ความผูกพันระหว่างนักเรียนศิษย์เก่ากับ โรงเรียนและครูอาจารย์ ควรจะมีหรือไม่ เพราะอะไร

1.4 นักเรียนคิดจะทำอะไรเพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณ โรงเรียนและครูอาจารย์บ้าง จงอธิบาย

1.5 ขณะที่นักเรียนอยู่ปีสุดท้ายของการศึกษา ทำไมต้องมีของที่ระลึกมอบให้แก่โรงเรียนด้วย ในอนาคตนักเรียนคิดว่าจะทำอะไรเพื่อเป็นการระลึกถึงบุญคุณของโรงเรียนและครูอาจารย์

2. ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูสนทนากับนักเรียนและให้นักเรียนแบ่งเป็น 5 กลุ่ม อภิปรายในประเด็นต่อไปนี้ และบันทึกลงในใบงานที่ 9.2 และเลขฯ ของกลุ่มรายงานหน้าห้อง

2.1 นักเรียนมีวิธีการอย่างไรที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาห้องน้ำห้องสุขาโรงเรียนให้สะอาดตลอดไป

2.2 สิ่งที่นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดทำหรือพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมีอะไรบ้าง

2.3 นักเรียนคิดว่าทั้งในปัจจุบันและอนาคตนักเรียนจะทำความดีอะไร เพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณของโรงเรียนและครูอาจารย์ได้บ้าง เพราะอะไรจึงคิดว่าจะทำความดีนั้น

2.4 นักเรียนจะตอบแทนคุณสถาบันการศึกษา ได้อย่างไรบ้าง

3. ขั้นสรุปสาระคู่ชีวิต

3.1 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองานของตนเองหน้าห้อง

3.2 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปและนำผลของการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม
รวบรวมเสนอผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ครูสนทนากับนักเรียนในเรื่อง ความกตัญญูตเวทีนั้น ไม่ใช่มีเฉพาะตัวบุคคล
เท่านั้น แต่รวมถึงทุกสิ่งทุกอย่าง เช่น โรงเรียน ถนน ต้นไม้ แม่น้ำ ที่เคยทำคุณประโยชน์แก่ตัวเรา
ซึ่งเราทุกคนต้องช่วยกันดูแลรักษาและนึกถึงบุญคุณที่เราเคยใช้ประโยชน์หรือให้ประโยชน์แก่เรา
มาตลอด

ขั้นสรุป

- ครูให้นักเรียนทุกคนเขียนคุณประโยชน์ของสิ่งของที่นักเรียนเคยใช้ใน
โรงเรียนมาให้ได้คนละ 5 อย่าง และบอกวิธีดูแลรักษา
- ครูนำแนวคิดของกิจกรรมชุดนี้ มาสรุปร่วมกับนักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. ประเมินผลจากการแสดงความคิดเห็นกลุ่มของนักเรียนแต่ละคนในใบงานที่ 9.2ข

ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

สถาบันการศึกษาเป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทวิชา นักเรียนจึงต้องมีความกตัญญูตเวทีต่อ
สถาบัน

เอกสารความรู้ที่ 9.1

กิจกรรม โรงเรียนมีบุญคุณแก่นักเรียน

เรื่อง “โรงเรียนผู้สร้างสติปัญญา”

กานดาและเพื่อน ๆ เรียนมาด้วยกันตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปัจจุบันอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระยะเวลาที่ได้เรียน ได้ความรู้ ได้เล่น ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อน ที่ผ่านมากานดาคิดที่จะตอบแทนโรงเรียน โดยทำอะไรสัก 1 อย่าง เพื่อให้เป็นอนุสรณ์เตือนใจของเพื่อนรุ่นน้องในโรงเรียน

วันนั้น กานดาและเพื่อน ๆ 8-9 คน นั่งปรึกษากันอยู่ใต้ต้นไม้หน้าอาคาร โรงอาหาร มีเพื่อนหลายคนเสนอแนะให้ทำโน่นทำนี่มากมาย โดยทุกคนแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ กันไป และสุดท้ายก็มีข้อสรุปได้ว่าน่าจะทำความสะอาดห้องห้องสุขาที่นักเรียนจะต้องใช้กันทุกวันให้สะอาดสวยงามขึ้น กานดาได้นั่งคุยกับพ่อแม่ ขณะทานอาหารเย็นถึงเรื่องการทำสะอาดห้องน้ำห้องสุขาของโรงเรียน จึงคำนวณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ออกมาเป็นจำนวนเงิน ซึ่งมากพอสมควรสำหรับเด็กอย่างกานดาและเพื่อน ๆ จะทำได้

พ่อแม่ก็ให้ข้อเสนอแนะทางออกหลายๆ อย่างให้ กานดาและเพื่อนๆ จึงตกลงกันว่าเพื่อนๆ ทุกคนในระดับชั้นเดียวกันทั้งหมดจะต้องจ่ายเงินเพื่อมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมครั้งนี้ และส่วนหนึ่งก็จะขอให้ทางโรงเรียนจัดองค์ผ้าป่าขอรับการบริจาคอุปกรณ์และวัสดุภัณฑ์ทำความสะอาดเพื่อนำมาใช้ทำความสะอาดในครั้งนี้นี้ด้วย

ในวันงานผ้าป่าโรงเรียน นักเรียนทุกคนต่างช่วยกันคนละไม้คนละมือในการจัดองค์ผ้าป่า และขณะเดียวกันผู้ปกครองต่างพร้อมใจกันนำมาซึ่งอุปกรณ์และวัสดุภัณฑ์สำหรับทำความสะอาดห้องน้ำห้องสุขา เช่น แปรงถูพื้น น้ำยาล้างห้องน้ำ กระดาษชำระ เป็นต้น เพราะทุกคนคิดเหมือนเช่นเดียวกันที่จะตอบแทนคุณโรงเรียน เมื่อใกล้จะจบการศึกษา โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ความรู้แก่ทุกคนในหมู่บ้านโดยตลอดไม่ว่าใครจะทำอะไร จัดกิจกรรมอะไรก็คิดถึงโรงเรียนทุกครั้ง

กานดาได้เห็นความร่วมมือร่วมใจของเพื่อนๆ ของผู้ปกครองในครั้งนี้แล้ว ก็อดภาคภูมิใจไม่ได้ที่ห้องน้ำห้องสุขาโรงเรียนดูสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย และสิ่งที่กานดาของเพื่อนๆ คิดที่จะทำให้เป็นสิ่งเตือนใจ ตอบแทนบุญคุณโรงเรียนก็สำเร็จลงได้ด้วยการร่วมมือร่วมใจของผู้ปกครองและเพื่อนๆ ห้องน้ำห้องสุขาโรงเรียน สถานที่ที่กานดาและเพื่อนได้มาใช้เป็นประจำทุกวัน ทั้งในเวลาเรียน เวลารับประทานอาหารเที่ยง หรือกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน และนักเรียนทุกคน ก็มาใช้ห้องน้ำห้องสุขานี้ทุกครั้งไป จะถือว่าเป็นแหล่งรวมของนักเรียนทุกคนที่ว่า

ได้ วันนี้ความสะอาด ความเรียบร้อย ตามที่กานดาและเพื่อนๆ หวังไว้ห้องน้ำห้องสุขาของโรงเรียนสะอาด เรียบร้อย ไม่มีกลิ่นเหม็นเหมือนเมื่อก่อนอีกแล้ว มองดูแล้วสบายใจ

กานดาและเพื่อนๆ ได้มาถ่ายรูปร่วมกันที่บริเวณห้องน้ำห้องสุขาที่ได้ทำความสะอาดแล้วอย่างสนุกสนานและภาคภูมิใจ เพื่อแต่ละคนจะแยกย้ายกันไปศึกษาต่อตามที่ทุกคนตั้งใจจะได้ มีสิ่งเตือนรำลึกสถาบันการศึกษา ครู อาจารย์ และทุกสิ่งทุกอย่าง โรงเรียนและชุมชนที่ประสิทธิประสาทความรู้ ภูมิปัญญาให้แก่เรา และทุกคนก็สัญญากันว่าทุกๆ ปี จะนัดพบกันที่โรงเรียนเพื่อมาเยี่ยมโรงเรียน มาดูความเปลี่ยนแปลงเติบโตของโรงเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่กานดาและเพื่อนๆ ภาคภูมิใจกับสถาบันแห่งนี้เป็นอย่างมาก

ใบงานที่ 9.1

กิจกรรมโรงเรียนมีบุญคุณแก่นักเรียน

เรื่อง “โรงเรียนผู้สร้างสติปัญญา”

บันทึกการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และบันทึกลงในใบงานตามประเด็นต่อไปนี้

1. เพราะเหตุใดกานดาจึงเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม กานดาดำเนินการอย่างไร
.....
.....
.....
2. นักเรียนคิดว่าการกระทำของกานดาดีหรือไม่ และนักเรียนควรจะทำตามหรือไม่ จงให้เหตุผล
.....
.....
.....
3. นักเรียนคิดว่าความผูกพันระหว่างศิษย์เก่ากับโรงเรียนและครูอาจารย์ควรมีหรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
.....
4. นักเรียนคิดจะทำอะไรเพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณแก่โรงเรียนและครูอาจารย์บ้าง
.....
.....
.....
5. ขณะที่นักเรียนอยู่ปีสุดท้ายระดับการศึกษา ทำไมต้องมีของที่ระลึกมอบให้แก่โรงเรียนด้วย
ในอนาคตนักเรียนคิดว่าจะทำอะไร เพื่อเป็นการรำลึกบุญคุณโรงเรียนและครูอาจารย์
.....
.....
.....

ใบงานที่ 9.2

กิจกรรม สถาบันการศึกษาผู้มีพระคุณแก่นักเรียน
บันทึกการแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนในกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็นตามประเด็นเลขากลุ่มและสมาชิกในกลุ่ม บันทึกความคิดเห็นไว้ในใบงานนี้เลขากลุ่มออกไปรายงานหน้าห้อง

1. นักเรียนมีวิธีการอย่างไรที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาห้องน้ำห้องสุขาโรงเรียนให้สะอาดตลอดไป
.....
.....
.....
2. สิ่งที่นักเรียนต้องการให้โรงเรียนจัดทำหรือพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมีอะไรบ้าง
.....
.....
.....
3. นักเรียนคิดว่าทั้งในปัจจุบันและอนาคตนักเรียนจะทำความดีอะไร เพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณของโรงเรียนและครูอาจารย์ได้บ้าง เพราะอะไรจึงคิดว่าจะกระทำความดีนั้น
.....
.....
.....
4. นักเรียนจะตอบแทนคุณสถาบันการศึกษาได้อย่างไรบ้าง
.....
.....
.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทศเวที

กิจกรรมที่ 10

ชื่อกิจกรรม	เพื่อนเอ๋ย สายไปหรือเปล่า
ประเภทของกิจกรรม	พัฒนาความกตัญญูทศเวทีในบุญ
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	50 นาที

แนวคิด

การทำความดีนั้นคือ การควบคุมใจและกายไม่ให้ทำความชั่ว รู้จักบาปบุญคุณโทษตามหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา ตามที่ได้รับการอบรมสั่งสอนแนะนำมา

การรู้จักผลของกรรมดีและกรรมชั่ว จะทำให้ไม่หลงและทำในสิ่งที่เลวร้าย ชีวิตก็จะเดินไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองอย่างแน่นอน นักเรียนจึงควรใช้ปัญญาไตร่ตรองให้ทำในสิ่งที่ถูกต้องก่อนที่จะทำสิ่งที่เลวร้าย

สำหรับนักเรียนทั้งหญิงและชาย การรู้จักความกตัญญูทศเวทีในบุญควบคุมตัวเอง รู้เท่าทันไม่ทำความชั่วอันกรรมจะส่งผลมาให้แก่ผู้กระทำไม่ช้าก็เร็ว จะช่วยให้นักเรียนหลุดรอดจากความทุกข์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อตนเองและครอบครัว ไม่ทำให้ต้องได้รับความเดือดร้อน

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนมีความกตัญญูทศเวทีในบุญ
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงบุญบาปผลกรรมที่ทำแล้วต้องได้รับผลของกรรมนั้น

เพื่อป้องกันตนเองและประพฤตินในทางที่ถูกต้อง

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เอกสารความรู้ที่ 10.1 “เพื่อนเอ๋ย สายไปหรือเปล่า”
2. ใบงานที่ 10.1 บันทึกการอภิปรายแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. ใบงานที่ 10.2 บันทึกการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูสนทนากตัวอย่างเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องมีความกตัญญูทศเวทีในบุญ ซึ่งจะควบคุมตนเองให้อยู่ในความดีหรือความถูกต้องของสังคม ประเพณีวัฒนธรรมไทย

ชั้นกิจกรรม

1. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครูแจกใบงานที่ 10.1 กิจกรรมความกตัญญูทเวทีในบุญ บันทึกการอภิปราย แสดงความคิดเห็นของนักเรียนทั้งชั้น ครูสนทนาสอบถามนักเรียน และให้นักเรียนร่วมอภิปราย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ตามประเด็นในใบงานที่ 10.1 ดังต่อไปนี้

- นักเรียนเข้าใจคำว่า ความกตัญญูทเวทีในบุญ หรือไม่ หมายถึงอะไร
- นักเรียนเคยทำบุญและบาปบ้างไหม ให้ยกตัวอย่างและเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง

ความกตัญญูทเวทีในบุญ เป็นสิ่งที่นักเรียนควรปฏิบัติหรือไม่ เพราะเหตุใด

2. ชั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูแจกเอกสารความรู้ที่ 10.1 และใบงานที่ 10.2 ให้นักเรียนศึกษา และนักเรียนแต่ละคนตอบคำถามตามประเด็นในใบงานที่ 10.2 ต่อไปนี้

2.1 จากที่นักเรียนได้อ่านเอกสาร “เพื่อนเฮี้ยสหายไปหรือเปล่า ” นักเรียนคิดว่า แก่นเป็นคนเช่นไร

2.2 เพราะเหตุใด แดงจึงมาชวนแก่นไปทำงานที่กรุงเทพฯ

2.3 การกระทำของแดง นักเรียนคิดว่าดีหรือไม่ เพราะเหตุใด

2.4 เพราะเหตุใดแก่นไม่ทำการฆ่าปลาเหมือนกับแดงและเพื่อนของแดง

2.5 ถ้าสมมุตินักเรียนเป็นแก่น นักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไร เพราะเหตุใด

แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ให้นักเรียนนำความคิดเห็นของนักเรียนจาก ใบงานที่ 10.2 มาอภิปรายแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม

3. ชั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

ครูสนทนากับนักเรียนและสรุป ความกตัญญูทเวทีในบุญ ทำให้เกิดประโยชน์มากมายในชีวิต พร้อมกับยกตัวอย่าง การไม่เสพยาเสพติด ถ้านักเรียนรู้จักคบเพื่อนที่ดี และรู้จักการควบคุมตนเอง ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ควรทำหรือไม่ควรทำในสิ่งนั้นๆ นักเรียนก็จะพบแต่ความสุข สบายใจ และประสบความสำเร็จในชีวิต

4. ชั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ครูให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

- นักเรียนจำเป็นหรือไม่ที่นักเรียนต้องมีความกตัญญูทเวทีในบุญ และนักเรียนสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ในเรื่องใดได้บ้าง จงอธิบาย

ขั้นสรุป

ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อดีของความกตัญญูทเวทีในบุญ จากแนวคิดของกิจกรรมนี้

การประเมินผล

1. สังเกตการณ์ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
2. ประเมินผลจากการตอบคำถามของนักเรียนในใบงานที่ 10.1 และ 10.2 บันทึกสรุป

ความคิดเห็นของกลุ่ม

ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

การที่นักเรียนต้องมีความกตัญญูทเวทีในบุญไม่ทำบาปกรรมต่างๆ โดยประพฤติปฏิบัติ อยู่ในของศานาข้อมได้รับสิ่งที่ตั้งมได้รับการยกย่องสรรเสริญจากผู้อื่น

เอกสารความรู้ที่ 10.1
กิจกรรม เพื่อนเอ๋ย สายไปหรือเปล่า
“เพื่อพัฒนาความกตัญญูในบุญ”

มีครอบครัวหนึ่งพ่อแม่มีลูก 2 คน ชาย 1 หญิง 1 ลูกชายชื่อแก่นลูกหญิงชื่อ น้อย มีฐานะยากจนอาศัยอยู่ในชนบท วันหนึ่งแก่นบอกพ่อแม่ว่าจะไปทำงานที่กรุงเทพฯ พ่อแม่ถามลูกว่ารู้จักใครที่กรุงเทพฯ ลูกตอบว่าจะไปกับแดงลูกของป้าพรมที่จะกลับมาเยี่ยมบ้านปีใหม่นี้ พ่อแม่บอกลูกว่าไม่มีเงินเป็นค่ารถให้ลูกไป แก่นบอกว่าไม่ต้องเป็นห่วง

ก่อนที่แก่นจะไปกรุงเทพฯ นั้น แก่นได้รับจ้างถีบสามล้อที่ในเมือง โดยอาศัยอยู่กับน้ำก่อนจะไปกรุงเทพฯ หลายเดือน เมื่อแก่นได้รับจดหมายจากแดงว่าให้ไปทำงานที่กรุงเทพฯ ได้แล้ว โดยจะไปรอแก่นที่สถานีขนส่งหมอชิตเมื่อแก่นมาถึงก็ได้พาแก่นไปที่พักของตน จากนั้นแก่นก็ได้เดินทางไปที่ตลาดกับแดงเพื่อทำงาน แก่นได้เห็นปลาจำนวนมากมีปลาคอก ปลาช่อน จึงถามแดงว่าปลาเหล่านี้เอามาจากไหนแดงตอบว่าเอามาจากบ่อเลี้ยง แก่นได้เห็นคนงานเอาเหล็กแหลมแทงข้างครีบของปลา จึงถามแก่นว่าแทงทำไม แแดงตอบว่า เพื่อตัดกำลังปลาไม่ให้มันดิ้นหนี แก่นเห็นแล้วไม่สบายใจเลย แล้วเหลือบไปเห็นคนงานเอามีดขูดเกล็ดปลาช่อนเป็นๆ จึงถามว่าแดงทำอย่างนั้นทั้งที่ปลายังไม่ตายมันไม่เจ็บหรือแดงตอบว่าช่างมัน ไม่ใช่ตัวเรานี้

เมื่อกลับมาถึงที่พักแก่นคิดว่าคงทำงานนี้ไม่ได้แน่ๆ จึงบอกแดงว่าไม่ขอทำงานนี้เพราะกลัวบาปกรรมทำให้แดงโมโหมากว่าใช้เรามันคนบาป ส่วนแก่นนั้นคนใจบุญด้วยความโกรธแล้วเข้านอน แก่นนอนคิดว่าจะไปหางานอื่นทำรุ่งเช้าเดินออกไปนอกบ้านเห็นป้ายประกาศรับคนงานส่งของจึงโทรศัพท์ไปสมัครดูทางร้านรับเข้าทำงานให้มาทำได้เลย แก่นเขียนจดหมายลาเพื่อนแล้วเดินทางไปทำงานที่ร้านส่งของ ด้วยความขยันทำให้เจ้าของร้านเลื่อนแก่นเป็นหัวหน้าคนงานส่งของทำงานได้ประมาณ 2 ปี ได้เดินทางกลับมาเยี่ยมพ่อแม่ที่บ้าน พ่อแม่ของแก่นบอกแก่นว่าให้ไปเยี่ยมแดงบ้าง เพราะแดงได้ป่วยเดินไม่ได้โดยอุบัติเหตุขโมเตอร์ไซด์ชนท้ายรถปิคอัพทำให้กระดูกสันหลังแตกเดินไม่ได้ แก่นจึงเดินทางไปยังบ้านของแดงเมื่อเห็นสภาพของแดงแก่นตกใจเพราะแดงเหลือแต่หนังหุ้มกระดูก

เมื่อแดงเห็นแก่นไปเยี่ยมถึงกับหลังน้ำตาออกมา แล้วพูดว่าที่เราเป็นอย่างนี้ เพราะได้ทำบาปกรรมไว้กับปลาเหล่านั้นแน่ๆ เราไม่เหลืออะไรแล้วในชีวิตนี้ แก่นปลอบใจเพื่อนว่า อย่าคิดมากไปเลย ขอให้ม่กังวลใจต่อสู้กับชีวิตต่อไปนีกแล้วก็สงสารเพื่อน แต่ไม่รู้จะช่วยเหลืออย่างไรนอกจากพูดปลอบใจเพื่อน เมื่อเวลาสมควรแล้วก็ได้ลาเพื่อนกลับบ้าน

งานที่ 10.1

กิจกรรม เพื่อนเอ๋ย สายไปหรือเปล่า
บันทึกการอภิปรายแสดงความคิดเห็นของนักเรียนทั้งชั้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดให้ต่อไปนี้แล้วบันทึกลงในใบงานนี้

1. นักเรียนเข้าใจคำว่า ความกตัญญูในการทำบุญและบาป หรือไม่ หมายถึงอะไร

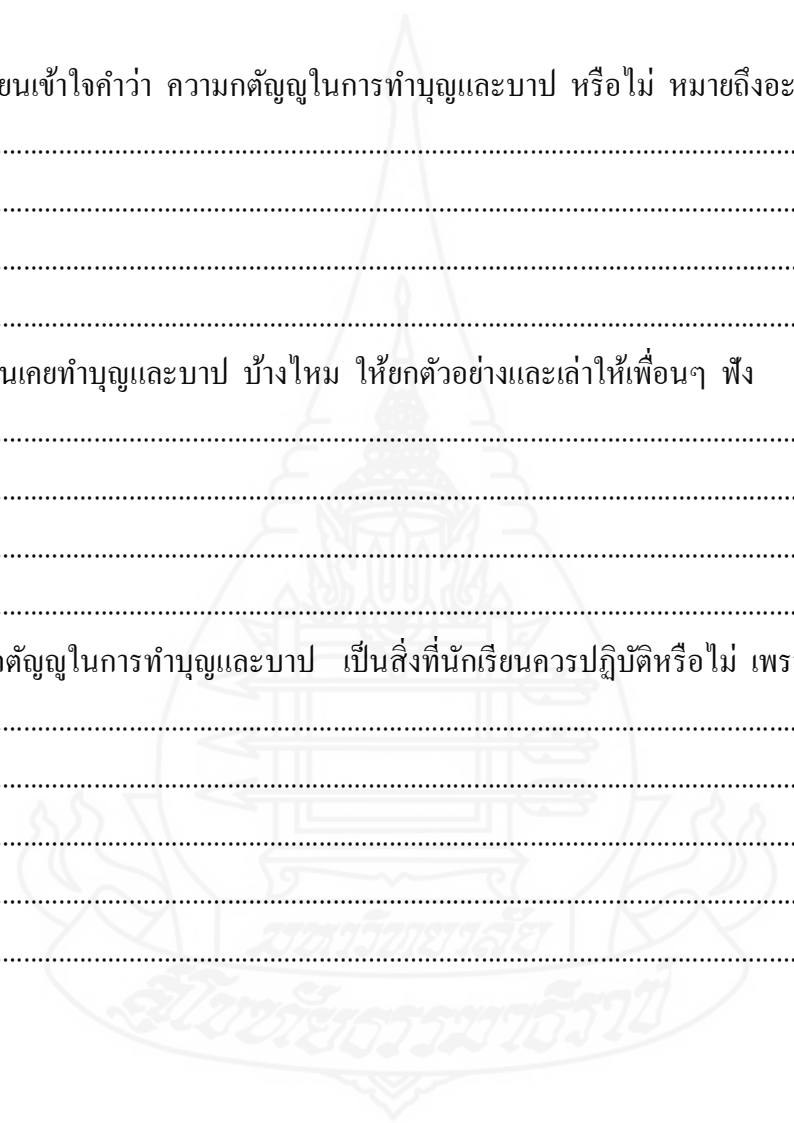
.....
.....
.....
.....

2. นักเรียนเคยทำบุญและบาป บ้างไหม ให้ยกตัวอย่างและเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง

.....
.....
.....
.....

3. ความกตัญญูในการทำบุญและบาป เป็นสิ่งที่นักเรียนควรปฏิบัติหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....
.....

งานที่ 10.2

กิจกรรม เพื่อนเอ๋ย สายไปหรือเปล่า

บันทึกการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดให้ต่อไปนี้แล้วบันทึกลงในใบงานนี้

1. จากที่นักเรียนได้อ่านเอกสาร “เพื่อนเอ๋ยสายไปหรือเปล่า” นักเรียนคิดว่า แก่นเป็นคนเช่นไร
.....
.....
.....
2. เพราะเหตุใด แดงจึงมาชวนแก่นไปทำงานที่กรุงเทพฯ
.....
.....
.....
3. การกระทำของแดง นักเรียนคิดว่าดีหรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....
.....
4. เพราะเหตุใดแก่น จึงไม่ทำการฆ่าปลาเหมือนกับแดงและเพื่อนของแดง
.....
.....
.....
5. ถ้าสมมุตินักเรียนเป็นแก่น นักเรียนจะปฏิบัติตัวอย่างไร เพราะเหตุใด
.....
.....
.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที

กิจกรรมที่ 11

ชื่อกิจกรรม	การให้....คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่
ประเภทของกิจกรรม	พัฒนาความกตัญญูทเวทีในบุญ
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	50 นาที

แนวคิด

ความกตัญญูทเวที นั้นเป็นพื้นฐานของความดีในสังคมไทย คือ การระลึกนึกถึงบุญคุณของพ่อแม่และทำการตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ในทางศาสนามิใช่แต่พ่อแม่เท่านั้นที่มีพระคุณต่อเรา แม้บุคคลอื่นเมื่อได้ช่วยเหลือเราในยามที่เราลำบากนั้น ผู้นั้นเป็นมีพระคุณต่อเรา ดังนั้นเมื่อเรามีโอกาสที่จะทำการตอบแทนบุญคุณผู้นั้นได้ เราต้องทำการตอบแทนบุญคุณทันที เมื่อมีโอกาที่ได้ทำโดยที่ไม่ต้องให้ผู้ันร้องขอก่อนแล้วจึงทำ เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูทเวทีต่อผู้มีพระคุณอันเป็นความดีที่จะเกิดต่อตนเองและสังคมส่วนรวม

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักความกตัญญูทเวทีในบุญ
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาเมื่อนักเรียนความกตัญญูต่อบุคคลอื่น
3. เพื่อให้มีความกตัญญูทเวทีต่อบุคคลที่มีพระคุณต่อเรา

สื่อประกอบกิจกรรม

7. เอกสารความรู้ที่ 11.1 “การให้....คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่”
8. ใบงานที่ 11.1 นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง
9. ใบงานที่ 11.2 นักเรียนแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

- ครูแจกเอกสารความรู้ 11.1 เรื่อง “การให้คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” ให้นักเรียนทุกคน
- ครูให้นักเรียนหญิงคนหนึ่งออกมาเล่า “การให้คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” โดยครูเตรียมนักเรียนหญิงที่จะออกมาเล่าหน้าชั้นให้อ่านเรื่องนี้ล่วงหน้ามาก่อน 3-4 เที้ยว เวลาอ่านให้พูดเป็นคำพูดเหมือนกำลังเล่าให้เพื่อนฟัง (ไม่ใช่อ่านให้เพื่อนฟัง)

ชั้นกิจกรรม

1. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครูแจกใบงานที่ 11.1 ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นในใบงาน (ใช้เวลา 5 นาที)

จากเรื่อง “การให้คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” ครูถามให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

- นักเรียนได้รับชมวิดีโอทัศน์ “การให้คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” แล้วนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรในฐานะที่เป็นพ่อแม่
- นักเรียนได้อ่าน “การให้คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” แล้วนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรในฐานะที่เป็นลูก
- นักเรียนคิดว่า การกระทำของป้าร้านขายยาผิดหรือไม่ เพราะอะไร
- ถ้านักเรียนหญิงเป็นลูก และนักเรียนชายเป็นพ่อของลูกในเรื่อง “การให้...คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” นักเรียนควรทำอย่างไร เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้
- จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนคิดว่าลูกมีความกตัญญูต่อบุคคลอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด และในกรณีนี้ถ้าเป็นนักเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นลูกที่มีความกตัญญูต่อบุคคลผู้มีพระคุณต่อเรา

แบ่งนักเรียนเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน โดยการนับ 1-6 เรียงลำดับ ใครนับ 1 อยู่กลุ่ม 1 นับ 2 อยู่กลุ่ม 2 นับ 3 อยู่กลุ่ม 3 นับ 4 อยู่กลุ่ม 4 นับ 5 อยู่กลุ่ม 5 นับ 6 อยู่กลุ่ม 6 ให้แต่ละกลุ่มรวมกลุ่มในที่ที่เหมาะสม รวมกลุ่มแล้วเลือกประธานและเลขานุการ กลุ่ม ประธานดำเนินการอภิปรายตามประเด็นในใบงานที่ 11.1

ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันพิจารณาว่า การกระทำของลูกนั้นว่าเป็นอย่างไร นักเรียนเคยรู้เห็นเหตุการณ์เช่นนี้หรือไม่ และคิดอย่างไร ผลกระทบที่ตามมาจะเป็นอย่างไร โดยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแสดงความรู้สึกกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม พร้อมทั้งเลขานุการ กลุ่ม บันทึกลงในใบงานที่ 11.2 ด้วย เลขานุการทุกกลุ่ม รายงานผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มหน้าชั้น

2. ชั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูนำอภิปรายทั้งชั้น พยายามให้นักเรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ใน 3 ประเด็นต่อไปนี้

ให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามเอกสารความรู้ที่ 11.2 เรื่องความกตัญญูต่อบุคคลอื่น จากเรื่อง “การให้คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร ลูกทำผิดอย่างไร และทางออกที่ดีนักเรียนควรทำอย่างไร

3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

-นักเรียนร่วมกันอภิปรายโดยครูช่วยเสริมในบางประเด็นที่นักเรียนยังไม่ชัดเจนในประเด็นต่อไปนี้

-นักเรียนจะนำแนวคิดจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในครั้งนี้ไปควบคุมความประพฤติของตนเองได้หรือไม่ อย่างไร

-จากคำกล่าวที่ว่า “คำรักยามตอบแทนเป็นค่าอาหารที่ผมได้รับแล้ว เมื่อ 30 ปีก่อน” ในเรื่อง “การให้คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไร

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ครูสนทนากับนักเรียน ให้นักเรียนทุกคนแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

-ถ้าเกิดเหตุการณ์ดังเช่น “การให้คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” กับนักเรียน นักเรียนจะอย่างไร ถ้านักเรียนคือลูก

-ในกรณีของลูกๆ ควรทำอย่างไรจึงจะได้ชื่อว่าเป็นลูกที่มีความกตัญญู

กตเวทีต่อบุคคลอื่น

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทุกคนอภิปรายช่วยกันสรุปวิธีการตอบแทนพระคุณของบุคคลอื่น นอกจากพ่อแม่โดยมีความกตัญญูกตเวทีเป็นพื้นฐานของความดี ที่จะทำให้เกิดมีขึ้นแก่ตัวนักเรียนได้อย่างไร โดยครูช่วยเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

การประเมินผล

3. สังเกตการณ์ปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน
4. ประเมินผลเปรียบเทียบจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน และจากใบงานที่ 11.1 และใบงานที่ 11.2

ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

นักเรียนเมื่อมีความประพฤติที่ตั้งอยู่ในความกตัญญูกตเวทีต่อบุคคลอื่นแล้วย่อมจะไม่ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองเดือดร้อน ย่อมเป็นที่รักของพ่อแม่ ผู้พบเห็นและยังเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อแม่อีกด้วย ไม่ใช่เฉพาะพ่อแม่เท่านั้นที่มีบุญคุณแก่เรา บุคคลอื่นที่มีบุญคุณแก่เรา เมื่อมีโอกาสเราต้องตอบแทนบุญคุณของเขาที่ได้ให้ความช่วยเหลือเรา

เอกสารความรู้ที่ 11.1

กิจกรรมเพื่อพัฒนาความกตัญญูต่อบุญ เรื่อง “การให้....คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่”

เริ่มจากเด็กอยากจนคนหนึ่งถูกเจ้าของร้านขายยาจับได้ว่าเข้ามาขโมยยา เพื่อจะไปให้แม่ที่ปวดท้อง จึงถูกคว่ำ ถูกขู่ตะคอกอย่างรุนแรง แต่จับปล้นนั้น ก็มีอาเสี่ยขายก๊วยเตี๋ยวกับอาหมายลูกสาว โผล่เข้ามาออกค่ายาให้ทั้งหมด แถมยังให้เกาเหลาไปอีกหนึ่งถุง

ต่อมาภาพตัดล่องหน้าไป 30 ปี ซึ่งอาเสี่ยผู้มีใจเมตตา เกิดเป็นลมต้องเข้าโรงพยาบาล และป่วยหนักถึงขั้นต้องผ่าตัดสมองช่วยชีวิตและทางโรงพยาบาลก็ส่งบิลมาให้อาหมาย ซึ่งโตเป็นผู้ใหญ่แล้วหลายแสนบาท แต่อาหมายไม่มีเงินจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้คุณพ่อส่งผลให้อาหมายต้องตัดสินใจขายร้านก๊วยเตี๋ยว

แต่เรื่องก็หักมุมเมื่อมีคนมาจ่ายเงินแทนอันเป็นผลให้ค่าบิลรักษาเป็น 0 พร้อมกับมีจดหมายบอกว่าอาเสี่ยจ่ายค่ารักษาเรียบร้อยแล้วตั้งแต่เมื่อ 30 ปีก่อนแก่คุณหมอเจ้าของไข้ท่านนี้นั้นเองเด็กยากจนที่ไปขโมยยาไปรักษาแม่และได้รับน้ำใจจากอาเสี่ยนั้น ได้เติบโตใหญ่ขึ้นมาเป็นหมอ และได้ตอบแทนอาเสี่ย ซึ่งเมื่อครั้งที่ให้ยาให้เกาเหลาครั้งกะโน้นที่อาเสี่ยและลูกสาว ก็มีได้จะหวังสิ่งใดตอบแทน เป็นการให้ด้วยน้ำใจอย่างแท้จริง

(เรียบเรียงจากบทโฆษณา ภาพยนตร์ทรูมูฟ เอช)

ใบงานที่ 11.1

กิจกรรม “การให้...คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่”

นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดลงในใบงานต่อไปนี้ (5 นาที)

1. นักเรียนได้รับชมวิดีโอ “การให้...คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” แล้วนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรในฐานะที่เป็นพ่อแม่
.....
.....
2. นักเรียนได้อ่าน “การให้...คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” แล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรในฐานะที่เป็นลูก
.....
.....
3. นักเรียนคิดว่า การกระทำของป้าร้านขายยาผิดหรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
4. ถ้านักเรียนหญิงเป็นลูก และนักเรียนชายเป็นพ่อของลูกในเรื่อง “การให้...คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” นักเรียนควรทำอย่างไร เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้
.....
.....
5. จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนคิดว่าลูกมีความกตัญญูทวดต่อบุคคลอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด และในกรณีนี้ถ้านักเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นลูกที่มีความกตัญญูทวดต่อบุคคลผู้มีพระคุณต่อเรา
.....
.....

ใบงานที่ 11.2

กิจกรรม “การให้...คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่”

นักเรียนแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม กลุ่มที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดลงในใบงานต่อไปนี้ (20 นาที)

1. นักเรียนได้รับชมวิดีโอทัศน์ “การให้...คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” แล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรในฐานะที่เป็นพ่อแม่
.....
.....
2. นักเรียนได้รับชมวิดีโอทัศน์ “การให้...คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” แล้ว นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรในฐานะที่เป็นลูก
.....
.....
3. นักเรียนคิดว่า การกระทำของป้าร้านขายยาผิดหรือไม่ เพราะอะไร
.....
.....
4. ถ้านักเรียนหญิงเป็นลูก และนักเรียนชายเป็นพ่อในเรื่อง “การให้...คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่” นักเรียนจะอย่างไร เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนี้
.....
.....
5. จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นักเรียนคิดว่าลูกมีความกตัญญูกตเวทีต่อบุคคลอื่นหรือไม่ เพราะเหตุใด และในกรณีนี้ถ้านักเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นลูกที่มีความกตัญญูกตเวทีต่อบุคคลผู้มีพระคุณต่อเรา
.....
.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวท

กิจกรรมที่ 12

ชื่อกิจกรรม	ทางที่เลือก
ประเภทของกิจกรรม	พัฒนาความกตัญญูทเวทที่ต่อตนเอง
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	50 นาที

แนวคิด

การกตัญญูทเวทที่ต่อตนเอง คือรู้ว่าร่างกายของเรานี้เป็นอุปกรณ์สำคัญที่เราจะได้อาศัยใช้ในการทำความดี ใช้ในการสร้างบุญกุศลนานาประการเพื่อความสุข ความเจริญก้าวหน้า แก่ตนเอง และสังคมส่วนรวมต่อไป จึงควรทะนุถนอมดูแลร่างกายรักษาสุขภาพให้ดีแล้ว ย่อมจะก่อให้เกิดประโยชน์กับคนนั้น การที่จะทำให้เกิดการกตัญญูทเวทที่ต่อตนเองได้ต้องมีการฝึกฝน ฝึกปฏิบัติอยู่เป็นประจำทุก ๆ วัน ในการละความชั่วทุกอย่างทำแต่ความดี มีการกตัญญูทเวทที่ต่อตนเอง มีส่วนทำให้การดำเนินชีวิตของคนเราไปสู่เป้าหมาย พบกับความสำเริง มีสิ่งดีงามเข้ามาสู่ชีวิต และยังเป็นมงคลชีวิตแก่ตนเองและแก่ผู้มีพระคุณ ตลอดจนผู้ที่ได้พบเห็น

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจความหมายของการกตัญญูทเวทที่ต่อตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนมีการกตัญญูทเวทที่ต่อตนเองในแนวทางที่ถูกต้องและเกิดประโยชน์
3. เพื่อให้นักเรียนมีความกตัญญูทเวทที่ต่อพ่อแม่และตนเองที่ถูกต้อง

สื่อประกอบกิจกรรม

4. เอกสารความรู้ 12.1 นิทานเรื่อง ทางที่เลือก
5. ป้ายข้อความการแสดงบทบาทสมมุติ เด็กชายคุณ คุณครู เจ้หนู ป้าเหมียว เจ้าของร้าน ไอติม เจ้าของร้านข้าว
6. ที่เจาะรู, เข็มกลัดติดเสื้อ
7. ใบงานที่ 12.1
8. ใบงานที่ 12.2

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนพูดคุยเรื่องการทำความดีในชีวิตประจำวัน ใครเคยประสบปัญหาบ้าง และมีวิธีแก้ไขอย่างไร จึงผ่านคล่องมาได้ ใช้หลักอะไรในการแก้ปัญหา

ขั้นกิจกรรม

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครูให้นักเรียนอาสาสมัคร 2-3 คน ออกมาเล่าเหตุการณ์ที่นักเรียนทำความดีของตนเอง บอกผลเสียของการทำความชั่ว และบอกผลดีของการทำความดี และครูเพิ่มเติมจากที่นักเรียนออกมาให้เพื่อนๆ ฟัง

2. ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูแจกเอกสารความรู้ที่ 12.1 นิทานเรื่อง ทางที่เลือก เพื่อพัฒนาความกตัญญูต่อตนเอง ให้นักเรียนศึกษาและให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติ ตามตัวละครในเรื่อง คือ แสดงเป็นเด็กชายคุณ 1 คน แสดงเป็นคุณครูสุภาพสตรี 1 คน แสดงเป็นเจ้าหนู 1 คน แสดงเป็นป้าเหมียว 1 คน แสดงเป็นเจ้าของร้านข้าว 1 คน แสดงเป็นเจ้าของร้านไอติม 1 คน โดยครูให้นักเรียนปรึกษากันว่าใครจะแสดงเป็นตัวละครตัวไหน ใช้เวลาแสดง 10 นาที

3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

ครูแจกใบงานที่ 12.1 นิทานเรื่อง ทางที่เลือก เพื่อพัฒนาความกตัญญูต่อตนเองแล้วให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นตามประเด็นในใบงานที่ 5.1 ดังต่อไปนี้

7.1 จากที่นักเรียนได้อ่านนิทานแล้ว นักเรียนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันของนักเรียนได้หรือไม่ อย่างไร

7.2 นักเรียนเคยทำความดีต่อตนเองในด้านใดบ้าง ที่ก่อประโยชน์แก่ตนเอง และผู้อื่น

7.3 นักเรียนเคยทำให้พ่อแม่เสียใจเพราะการกระทำของนักเรียนหรือไม่ ยกตัวอย่างประกอบ

7.4 การเป็นคนดีมีความกตัญญูทวดที่ต่อตนเอง ทำให้พ่อแม่เกิดความรู้สึกอย่างไรกับนักเรียน

7.5 นักเรียนเคยแสดงความกตัญญูทวดที่ต่อพ่อแม่ในเรื่องใดบ้าง ที่นักเรียนทำด้วยตนเอง

4. **ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ**

ครูแจกใบงานที่ 12.2 ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

1. การที่เรา มีความกตัญญูทวดที่ต่อตนเอง มีผลดีต่อนักเรียนและต่อประเทศชาติอย่างไร จงอธิบาย
2. นักเรียนจะใช้ความกตัญญูทวดที่ต่อตนเองของนักเรียนในการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ได้หรือไม่ จงยกตัวอย่างประกอบ

ขั้นสรุป

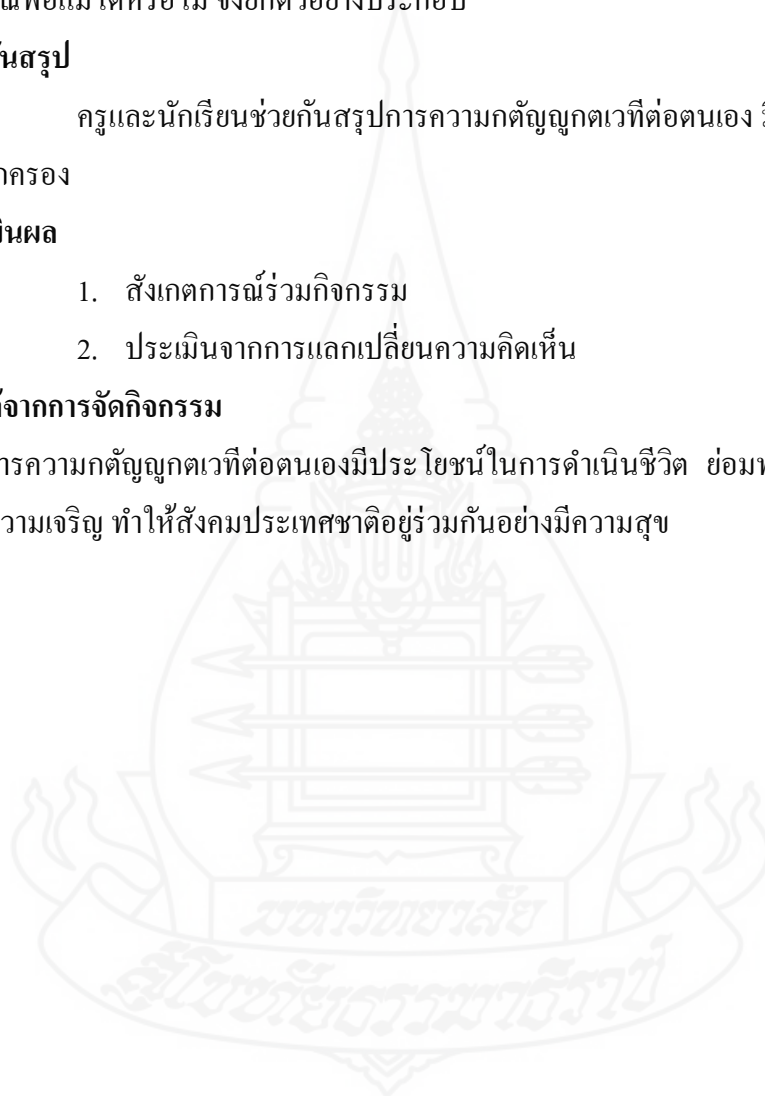
ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปการความกตัญญูทวดที่ต่อตนเอง มีผลดีต่อตนเองและพ่อแม่ผู้ปกครอง

การประเมินผล

1. สังเกตการณ์ร่วมกิจกรรม
2. ประเมินจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ข้อคิดที่ได้จากการจัดกิจกรรม

การความกตัญญูทวดที่ต่อตนเองมีประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ย่อมทำให้ชีวิตประสบแต่ความสุขความเจริญ ทำให้สังคมประเทศชาติอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

เอกสารความรู้ที่ 12.1

กิจกรรมเพื่อพัฒนาความกตัญญูตเวทีต่อตนเอง

นิทานเรื่อง ทางที่เลือก

ณ โรงเรียนแห่งหนึ่ง ได้มีกริ่งสัญญาณพักเที่ยงดังขึ้นเป็นเวลาพักเที่ยงของนักเรียนทั้งโรงเรียน เด็กชายคุณนักเรียนคนหนึ่งมีเงินเหลือแค่ 15 บาทกำลังคิดว่าจะใช้เงินอย่างไร จึงได้เดินมาที่โรงอาหารแล้วบ่นรำพันว่าหิวจังว่ามีเงินแค่นี้จะกินอะไรดี ทันใดนั้นเด็กชายคุณ ได้เจอเงินที่คนทำตกไว้จึงเหลียวมองรอบข้างซ้ายขวาแล้วไม่เห็นใครจึงได้หยิบเงินจำนวนหนึ่งร้อยบาทนั้นใส่กระเป๋ากางเกงแล้วคิดว่าวันนี้โชคดีจังเลยแล้วเดินต่อไปที่โรงอาหารเพื่อซื้ออาหารทาน ได้ยั้งคิดสักครู่หนึ่งว่าจะทานอะไรดี

เมื่อคิดได้แล้วว่าอยากทานก๋วยเตี๋ยวที่ร้านเจ้าหมูจึงเดินไป ที่ร้านเจ้าหมู เมื่อเจ้าของร้านถามว่าจะทานอะไรจะหนุ เมื่อจะสั่งก๋วยเตี๋ยว ทันใดนั้นเกิดความคิดขึ้นมาทันทีว่าถ้าเงินนี้เป็นของเจ้าหมูจะเดือดร้อนแน่ๆ เมื่อความคิดซังกขึ้นมาอย่างนี้แล้วจึงบอกคนขายว่าไม่เอาแล้วจึงเดินจากร้านเจ้าหมูไปคิดว่าจะไปซื้ออย่างอื่นทานก็แล้วกันตกลงใจว่าไปซื้อขนมที่ร้านป้าเหมียวดีกว่า แต่มาคิดซังกอีกครู่หนึ่งว่า ถ้าเป็นเงินของป้าเหมียวจะเดือดร้อนมากเลย เพราะป้าเหมียวแก่โกรธขึ้นมาถ้ากลัวมากดังนั้นไม่ซื้อแล้วขนมที่ร้านป้าเหมียว เด็กชายคุณเมื่อออกจากร้านป้าเหมียวแล้วกำลังสับสนกับความคิดตัวเองว่าจะไปซื้อข้าวมาทานก็คิดกลัวว่าเงินที่เก็บได้จะเป็นของเจ้าของร้านข้าวหรือเปล่าแล้วคิดว่าจะซื้อไอติมมาทานก็กลัวว่าจะเป็นเงินของเจ้าของร้าน ไอติมหรือเปล่ารู้สึกว่าการคิดไม่ได้เกิดขึ้นกับเด็กชายคุณแล้ว

ในที่สุดก็ตัดสินใจว่าจะเอาไปคืนให้กับเจ้าของ ทันใดนั้นมีคุณครูสุภาพสตรีคนหนึ่งเดินมาแล้วถามเด็กชายคุณว่ากำลังทำอะไรอยู่เด็กชายคุณตกใจมากถึงกับล้มลงกับพื้น คุณครูถามว่าเป็นอะไรไป เด็กชายคุณบอกว่าครูข่มมาเงิบๆทำให้ตกใจมากเลย คุณครูมองเห็นสีหน้าของเด็กชายคุณไม่สู้ดีแล้วถามว่ามีเรื่องอะไรบอกครูได้ ในที่สุดเด็กชายคุณก็ได้ตัดสินใจบอกคุณครูว่าวันนี้ตนได้เก็บเงินที่ตกได้จะนำไปใช้เองแต่ก็กลัวว่าเจ้าของที่แท้จริงจะพบเข้าจึงไม่สบายใจมากตนเองจะทำอย่างไรกับเงินจำนวนนี้ดี

ทันใดนั้นคุณครูก็ถามเด็กชายคุณว่าตอนนี้คิดออกหรือยัง เด็กชายบอกคุณครูว่าผมคิดออกแล้วรับว่าจะส่งเงินจำนวนนี้ให้กับเจ้าของเงินแล้วจึงส่งเงินให้กับคุณครูเพื่อให้คุณครูนำส่งให้กับเจ้าของเงินต่อไป เมื่อเด็กชายคุณได้ทำเช่นนี้แล้วก็แสดงความดีใจออกมาคุณครูบอกว่าดีแล้ว การเลือกที่จะทำความดีจะทำให้เราสบายใจและมีความสุขเพราะสุขหรือทุกข์อยู่ที่เราเป็นผู้กระทำเอง

(เรียบเรียงจาก หนังสือส่งเสริมการอ่าน ชุดพระพุทธรักษาและจริยธรรม)

ใบงานที่ 12.1

กิจกรรม ความกตัญญูทวดที่ต่อตนเอง

นิทานเรื่อง ทางที่เลือก

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และบันทึกลงในใบงานตามประเด็นต่อไปนี้

1. จากที่นักเรียนอ่านนิทานทางที่เลือกแล้ว สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้หรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

2. นักเรียนเคยทำความดีต่อตนเองในด้านใดบ้าง ที่ก่อประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

.....
.....
.....

3. นักเรียนเคยทำให้พ่อแม่เสียใจ เพราะการกระทำของนักเรียนหรือไม่ ยกตัวอย่างประกอบ

.....
.....
.....

4. การเป็นคนดีมีความกตัญญูทวดที่ต่อตนเอง ทำให้พ่อแม่เกิดความรู้สึกอย่างไรกับนักเรียน

.....
.....
.....

5. นักเรียนเคยแสดงความกตัญญูทวดที่ต่อพ่อแม่ในเรื่องใดบ้าง ที่นักเรียนทำด้วยตนเอง

.....
.....
.....

ใบงานที่ 12.2

กิจกรรม ความกตัญญูทเวทีต่อตนเอง

นิทานเรื่อง ทางที่เลือก

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามประเด็นต่อไปนี้

1. การที่เรา มีความกตัญญูทเวทีต่อตนเอง มีผลดีต่อนักเรียนและต่อประเทศชาติอย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนจะใช้ความกตัญญูทเวทีต่อตนเองของนักเรียนในการตอบแทนบุญคุณพ่อแม่ได้หรือไม่ จงยกตัวอย่างประกอบ

.....

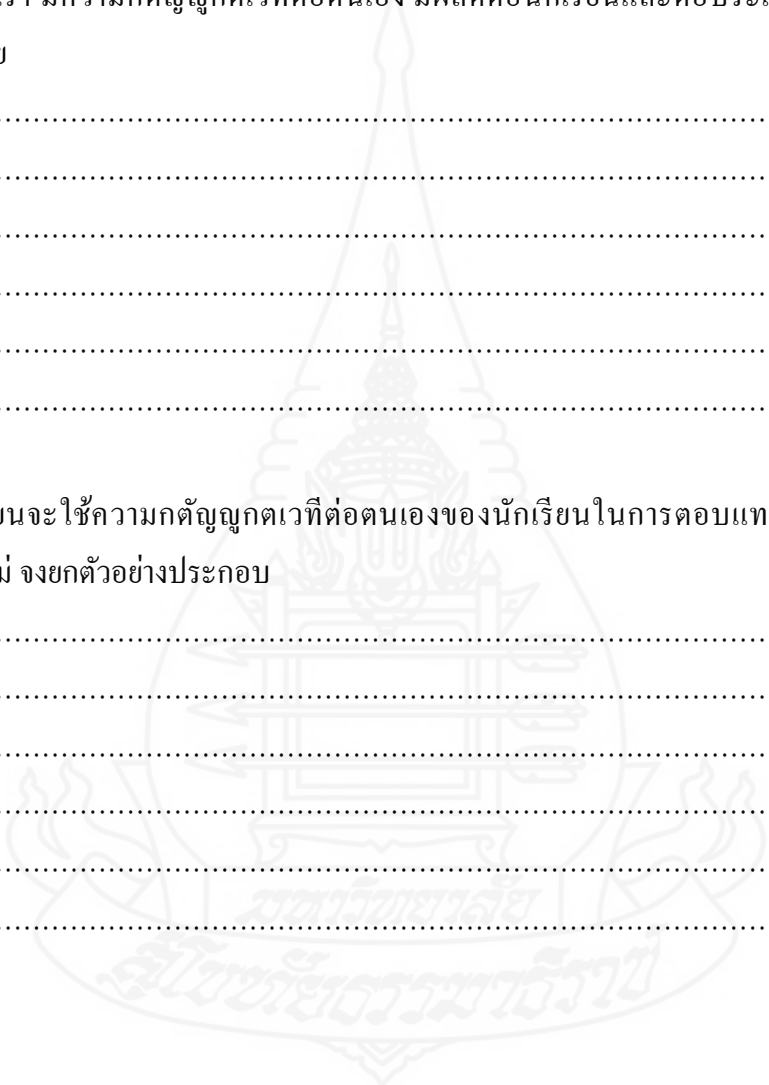
.....

.....

.....

.....

.....

ชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาความกตัญญูทเวที

กิจกรรมที่ 13

ชื่อกิจกรรม	ปัจฉิมนิเทศ
ประเภทของกิจกรรม	พัฒนาความกตัญญูทเวที
วัยของผู้รับบริการ	ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
ขนาดของกลุ่ม	30 คน
ระยะเวลา	50 นาที

แนวคิด

ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมควรมีการสรุปและการประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อผู้ร่วมกิจกรรมจะได้นำแนวคิดไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และผู้จัดกิจกรรมจะได้มีแนวทางในการพัฒนากิจกรรมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นที่มีต่อการร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที
2. นักเรียนสามารถนำความกตัญญูทเวทีไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

สื่อประกอบกิจกรรม

แบบวัดความกตัญญูทเวที (Post-test)

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนว่า จากที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวทีที่ผ่านมา นักเรียนคงจะได้รับความรู้และประสบการณ์กันไปมากบ้างน้อยบ้าง วันนี้ครูขอให้นักเรียนเล่าสู่กันฟังถึงความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นกิจกรรม

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 3 กลุ่ม ให้สมาชิกในกลุ่มเล่าสู่กันฟังในประเด็นต่อไปนี้

- นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อเพื่อนสมาชิกทั้ง 10 คน และรู้สึกอย่างไรต่อครู
- นักเรียนได้ประโยชน์อะไรบ้างจากการร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที

- นักเรียนจะนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างไรเลขากลุ่มบันทึกสิ่งที่สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนกันฟัง และส่งตัวแทนมา นำเสนอหน้าชั้น

2. ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูสอบถามนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรเพิ่มเติมจากสมาชิกในกลุ่ม และต่างกลุ่มบ้าง
- มีความคิดเห็นอะไรที่แตกต่างจากที่สมาชิกในกลุ่มอื่นนำเสนอบ้าง

3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

- เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามในสิ่งที่ยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับความกตัญญูทเวท

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ให้นักเรียนเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมมาเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวท

- ครูขออาสาสมัคร 2-3 คน กล่าวความรู้สึกต่อการร่วมกิจกรรมต่อเพื่อนและครู
- ให้นักเรียนทำแบบวัดความกตัญญูทเวท (Post-test)

- ให้นักเรียนทำแบบประเมินผลการจัดกิจกรรม และกล่าวปิดการเรียนการสอนกิจกรรมมาเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวท

ขั้นสรุป

ครูกล่าวชื่นชมและขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมของ นักเรียนทุกคนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและ หวังว่านักเรียนทุกคนจะเป็นผู้มีความกตัญญูทเวท หากมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของ ให้ นึกถึงบรรยากาศที่พวกเราได้ร่วมกันทำกิจกรรม นึกถึงครู นึกถึงเพื่อน เพราะพวกเราทุกคนต่างก็จะ เป็นกำลังใจให้กันและกัน ขอให้ทุกคนโชคดีและขออวยพรให้นักเรียนจงประสบผลสำเร็จใน การศึกษาเล่าเรียน ประพฤติและปฏิบัติในทางที่ดี เป็นบุคคลที่มีการกตัญญูทเวทพร้อมทั้งศีล สมาธิ และปัญญา ต่อไปในอนาคตขอให้บุคคลที่ทำประโยชน์ให้สังคมเป็นคนดี มีศีลธรรม มี คุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะคุณธรรมในเรื่องความกตัญญูทเวทต่อผู้มีพระคุณ ซึ่งเป็น วัฒนธรรมอันดีงามของไทย เราจงรักษาไว้ให้ยั่งยืนตลอดไป ขอให้ทุกคนโชคดี

การประเมินผล

1. สังเกตการณ์ร่วมแสดงความคิดเห็น
2. สรุปจากแบบประเมินผลการร่วมกิจ

แบบสอบถามความคิดเห็นการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความกตัญญูทดแทน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามและแสดงความคิดเห็นโดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นตามความรู้สึกที่เป็นจริง

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น					
2	นักเรียนที่บทบาทในการปฏิบัติกิจกรรม					
3	ความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกในการร่วมกิจกรรม					
4	ความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม					
5	ความน่าสนใจของสื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบกิจกรรม					
6	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการร่วมกิจกรรม					
7	ความชัดเจนในการอธิบายของครู					
8	ความรู้และประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับการร่วมกิจกรรม					
9	นักเรียนนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
10	นักเรียนพึงพอใจและมีความสุขกับการเข้าร่วมกิจกรรม					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมิน

ภาคผนวก ก
แบบวัดความกตัญญูกตเวที

แบบวัดความกตัญญูทเวที

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ เหนือระดับจากเป็นประจำ ไปถึงไม่เคยเลย เพียงระดับเดียวที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด คำถามมีทั้งหมด 40 ข้อ ให้เวลาตอบ 20 นาที โดยมีเกณฑ์ดังนี้

เป็นประจำ หมายถึง ข้อความในข้อนั้นตรงกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนมากที่สุด
 บ่อยๆ หมายถึง ข้อความในข้อนั้นค่อนข้างตรงกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนมากที่สุด
 นานๆครั้ง หมายถึง ข้อความในข้อนั้นค่อนข้างตรงกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนปานกลาง
 น้อยมาก หมายถึง ข้อความในข้อนั้นค่อนข้างไม่ตรงกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนมากที่สุด
 ไม่เคยเลย หมายถึง ข้อความในข้อนั้นไม่ตรงกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนเลย

องค์ประกอบที่ 1 มีความกตัญญูทเวทีต่อพ่อแม่หรือผู้ปกครองหรือผู้มีพระคุณต่อนักเรียน โดย มีความกตัญญูทเวที

1. นักเรียนเตรียมอาหารให้พ่อแม่รับประทาน

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

2. นักเรียนชอบสร้างความเดือดร้อนให้แก่พ่อแม่

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

3. นักเรียนมีความกตัญญูต่อพ่อแม่

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

4. นักเรียนไม่เตรียมยารักษาโรคเมื่อพ่อแม่เจ็บป่วย

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

5. นักเรียนชอบทำให้พ่อแม่เสียใจ

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

6. นักเรียนรังเกียจพ่อแม่ที่มีอาชีพรับจ้าง
 .....
 เป็นประจำ บ่อยๆ นานๆครั้ง น้อยมาก ไม่เคยเลย
7. นักเรียนทำความสะอาดบ้าน เก็บกวาดบ้านให้พ่อแม่
 .....
 เป็นประจำ บ่อยๆ นานๆครั้ง น้อยมาก ไม่เคยเลย
8. นักเรียนโต้เถียงพ่อแม่เมื่อทำผิด
 .....
 เป็นประจำ บ่อยๆ นานๆครั้ง น้อยมาก ไม่เคยเลย
9. นักเรียนช่วยดูแลรดน้ำต้นไม้ และตกแต่งต้นไม้ให้พ่อแม่
 .....
 เป็นประจำ บ่อยๆ นานๆครั้ง น้อยมาก ไม่เคยเลย
10. นักเรียนไม่ช่วยซื้อของใช้ในบ้านแทนพ่อแม่
 .....
 เป็นประจำ บ่อยๆ นานๆครั้ง น้อยมาก ไม่เคยเลย
11. นักเรียนเป็นคนดี มีนิสัยมัธยัสถ์
 .....
 เป็นประจำ บ่อยๆ นานๆครั้ง น้อยมาก ไม่เคยเลย
12. นักเรียนไหว้พ่อแม่ก่อนไปและกลับจากโรงเรียน
 .....
 เป็นประจำ บ่อยๆ นานๆครั้ง น้อยมาก ไม่เคยเลย
13. นักเรียนไม่ขยันตั้งใจเรียนหนังสือ
 .....
 เป็นประจำ บ่อยๆ นานๆครั้ง น้อยมาก ไม่เคยเลย

14. นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

15. นักเรียนชอบพูดโกหกต่อพ่อแม่

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

องค์ประกอบที่ 2 นักเรียนมีความกตัญญูตเวทีต่อครู อาจารย์ โดยมีความซื่อตรง จริงใจ พร้อมทั้งเชื่อฟังคำสั่งสอนและปฏิบัติตาม เพื่อเกิดความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต

16. นักเรียนมาเรียนตามเวลาที่กำหนด

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

17. นักเรียนชอบหนีโรงเรียน

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

18. นักเรียนมีกิริยามารยาท สุภาพเรียบร้อย

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

19. นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

20. นักเรียนเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

21. นักเรียนชอบพูดโกหกต่อครูอาจารย์

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

22. นักเรียนมาโรงเรียนสม่ำเสมอ

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

23. นักเรียนโต้เถียงครูอาจารย์เมื่อทำผิด

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

องค์ประกอบที่ 3 นักเรียนมีความกตัญญูต่อเวลาที่ต่อสัตว์ โดยมีความคิด รู้ตัวตลอดเวลาว่าสัตว์บางชนิดมีพระคุณต่อเรา เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย โดยเฉพาะ วัว ควาย มีพระคุณแก่เราในการช่วยทำนาหล่อเลี้ยงชีวิตคนไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

24. นักเรียนชอบทรมาณหรือรังแกสัตว์

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

25. นักเรียนชอบฆ่าสัตว์ตัดชีวิต

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

26. นักเรียนมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

27. นักเรียนแบ่งปันอาหารให้แก่สัตว์

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

องค์ประกอบที่ 4 นักเรียนมีความกตัญญูทวนเวทต่อสิ่งของ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ บ้าน หนังสือ ภาชนะ เป็นต้น ดังตัวอย่างเช่น โรงเรียน ที่ให้วิชาความรู้แก่นักเรียน เพื่อเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้มีความสุขความเจริญในการดำเนินชีวิต

28. นักเรียนดูแลรักษาความสะอาดภายในโรงเรียน

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

29. นักเรียนชอบทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

30. นักเรียนจะตอบแทนบุญคุณของโรงเรียนที่ให้วิชาความรู้มา

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

31. นักเรียนไม่ทิ้งขยะลงถังและถูกที่

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

องค์ประกอบที่ 5 นักเรียนมีความกตัญญูทวนเวทต่อบุญ บุญ เชื่อผลของกรรมดีกรรมชั่วที่ทำแล้ว ให้ผลแก่ผู้กระทำโดยไม่ช้าก็เร็ว ที่จะให้ผลตอบสนองแก่ผู้กระทำ เพื่อช่วยให้ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยการทำความดี

32. นักเรียนไม่เคยแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อนและผู้อื่น

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

33. นักเรียนไม่ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังความสามารถของตน

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

34. นักเรียนจะตอบแทนพระคุณผู้ให้ความช่วยเหลือเรา

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

35. นักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

36. นักเรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่น

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

องค์ประกอบที่ 6 มีความกตัญญูทวนเวียนต่อตนเอง โดยไม่ประพฤติดิถีศีลธรรม ผิดกฎหมาย บ้านเมือง ละอายใจในการทำชั่ว สิ่งที่ไม่ดีต่างๆ เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้มีความสุขความเจริญในการดำเนินชีวิต

37. นักเรียนเก็บสิ่งของได้ไม่นำส่งครู

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

38. นักเรียนชอบลักขโมย

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

39. นักเรียนภูมิใจที่ได้ทำความดี

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

40. นักเรียนรู้จักอดกลั้น ไม่ทำความชั่วต่างๆ

.....
 เป็นประจำ   บ่อยๆ   นานๆครั้ง   น้อยมาก   ไม่เคยเลย

การให้คะแนนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ข้อ

1	3	7	9	11	12	14	16	18	19	20	22	26	27	28	30	34	35	36
39	40																	

การคิดคะแนน

ตอบเป็นประจำ	ให้	5
คะแนน		
ตอบบ่อยๆ	ให้	4
คะแนน		
ตอบนานๆครั้ง	ให้	3
คะแนน		
ตอบน้อยมาก	ให้	2
คะแนน		
ตอบไม่เคยเลย	ให้	1

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ข้อ

2	4	5	6	8	10	13	15	17	21	23	24	25	29	31	32	33	37	38

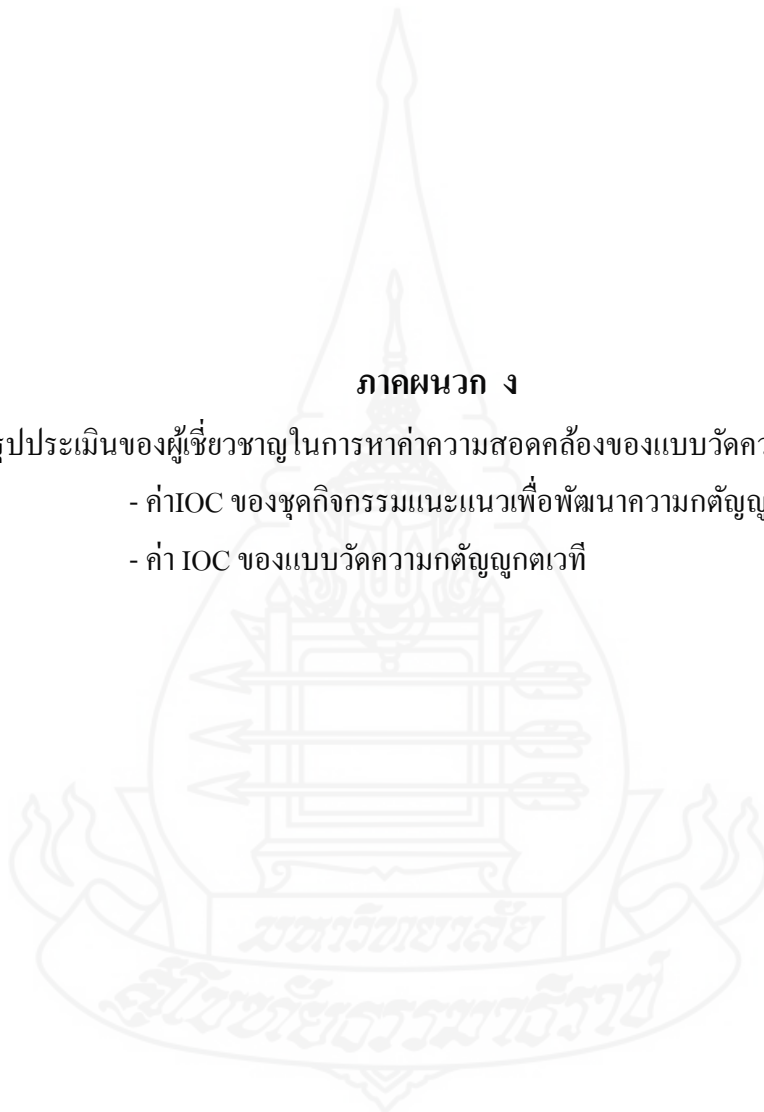
การคิดคะแนน

ตอบเป็นประจำ	ให้	1
คะแนน		
ตอบบ่อยๆ	ให้	2
คะแนน		
ตอบนานๆครั้ง	ให้	3
คะแนน		
ตอบน้อยมาก	ให้	4
คะแนน		
ตอบไม่เคยเลย	ให้	5

ภาคผนวก ง

แบบสรุปประเมินของผู้เชี่ยวชาญในการหาค่าความสอดคล้องของแบบวัดความกตัญญูกตเวที

- ค่า IOC ของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูกตเวที
- ค่า IOC ของแบบวัดความกตัญญูกตเวที

**แบบสรุปรประเมินของผู้เชี่ยวชาญในการหาความสอดคล้อง
ของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความกตัญญูทเวที (ค่าIOC)**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบวัดแต่ละข้อว่าสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการที่กำหนด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนด โดยกำหนดเกณฑ์ประเมิน

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้นสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้นสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ

กิจกรรม ที่	ชื่อกิจกรรม	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ผลสรุป
		1	2	3	4	5	
1	ปฐมนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	ลูกคือดวงใจของพ่อแม่	+1	+1	+1	+1	+1	1
3	เขียนขอบคุณ	+1	+1	+1	+1	+1	1
4	คำน้อย แม่มหัศจรรย์ ที่โลกไม่มีวันลืม	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	บันทึกเล่มที่ 15	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	รางวัลให้ครู	+1	+1	+1	+1	+1	1
7	ศิษย์หัวดี	+1	+1	+1	+1	+1	1
8	โคดาขอบคุณ	+1	+1	+1	+1	+1	1
9	โรงเรียนมีบุญคุณแก่นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1
10	เพื่อนเอ๋ย สายไปหรือเปล่า	+1	+1	+1	+1	+1	1
11	การให้....คือการสื่อสารที่ยิ่งใหญ่	+1	+1	+1	+1	+1	1
12	การควบคุมตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1
13	ปัจฉิมนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	1

**แบบสรุปประเมินของผู้เชี่ยวชาญในการหาความสอดคล้อง
ของแบบวัดความกตัญญูกตเวที (ค่าIOC)**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบวัดแต่ละข้อว่าสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการที่กำหนด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนด โดยกำหนดเกณฑ์ประเมิน

+ 1	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้นสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้นสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ
- 1	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบวัดข้อนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ

องค์ประกอบ นิยาม ปฏิบัติการ	ข้อความ	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ					ผล สรุป
		1	2	3	4	5	
นิยาม ปฏิบัติการที่ 1:กตัญญู กตเวทีต่อ บุคคล	1. นักเรียนเตรียมอาหารให้พ่อแม่ รับประทาน	+1	+1	+1	+1	+1	1
	2.นักเรียนชอบสร้างความดีพร้อมให้แก่ พ่อแม่	+1	+1	+1	+1	+1	1
	3.นักเรียนมีความกตัญญูต่อพ่อแม่	+1	+1	+1	+1	+1	1
	4. นักเรียนไม่เตรียมยารักษาโรคมือพ่อแม่ เจ็บป่วย	+1	+1	+1	+1	+1	1
	5. นักเรียนชอบทำให้พ่อแม่เสียใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1
	6.นักเรียนรังเกียจพ่อแม่ที่มีฐานะยากจน	+1	+1	+1	+1	+1	1
	7.นักเรียนทำความสะอาดบ้าน เก็บกวาด บ้านให้พ่อแม่	+1	+1	+1	+1	+1	1
	8.นักเรียนโต้เถียงพ่อแม่เมื่อทำผิด	+1	+1	+1	+1	+1	1
	9.นักเรียนรู้สึกดีใจ สุขใจ เมื่อได้ทำความ ดีตอบแทนพระคุณพ่อแม่ของตน	+1	+1	+1	+1	+1	1
	10.นักเรียนไม่ช่วยซื้อสิ่งของใช้ในบ้าน แทนพ่อแม่	+1	+1	+1	+1	+1	1

	11.นักเรียนเป็นคนดี มีนิสัยประหยัดอดออม	+1	+1	+1	+1	+1	1
	12.นักเรียนไหว้พ่อแม่ก่อนไปและกลับจากโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1
	13.นักเรียนไม่ขยันตั้งใจเรียนหนังสือ	+1	+1	+1	+1	+1	1
	14.นักเรียนเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่	+1	+1	+1	+1	+1	1
	15. นักเรียนชอบพูดโกหกต่อพ่อแม่	+1	+1	+1	+1	+1	1
	16. นักเรียนมาเรียนตามเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1
	17. นักเรียนชอบหนีโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1
	18. นักเรียนมีกิริยามารยาท สุภาพเรียบร้อย	+1	+1	+1	+1	+1	1
	19. นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1
	20. นักเรียนเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์	+1	+1	+1	+1	+1	1
	21. นักเรียนชอบพูดโกหกต่อครูอาจารย์	+1	+1	+1	+1	+1	1
	22. นักเรียนมาโรงเรียนสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1
	23. นักเรียนโต้เถียงครูอาจารย์เมื่อทำผิด	+1	+1	+1	+1	+1	1
นิยาม ปฏิบัติการที่ 2 :กตัญญู กตเวทิต่อสัตว์	24. นักเรียนชอบทรมาณหรือรังแกสัตว์	+1	+1	+1	+1	+1	1
	25. นักเรียนชอบฆ่าสัตว์ตัดชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	1
	26. นักเรียนมีความเมตตา กรุณาต่อสัตว์	+1	+1	+1	+1	+1	1
	27. นักเรียนแบ่งปันอาหารให้แก่สัตว์	+1	+1	+1	+1	+1	1
นิยาม 1 ปฏิบัติการที่ 3 :กตัญญู	28. นักเรียนดูแลรักษาความสะอาดภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1
	29. นักเรียนชอบทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1

กตเวทิต่อ สิ่งของ	30. นักเรียนจะตอบแทนบุญคุณของ โรงเรียนที่ให้วิชาความรู้มา	+1	+1	+1	+1	+1	1
	31. นักเรียนไม่ทิ้งขยะลงถังและถูกที่	+1	+1	+1	+1	+1	1
นิยาม ปฏิบัติการที่ 4 :กตัญญู กตเวทิต่อนุญ	32.นักเรียนไม่เคยแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน และผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1
	33.นักเรียนไม่ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นตาม กำลังความสามารถของตน	+1	+1	+1	+1	0	.8
	34.นักเรียนจะตอบแทนพระคุณผู้ให้ความ ช่วยเหลือเรา	+1	+1	+1	+1	+1	1
	35.นักเรียนปฏิบัติตามหลักธรรมของ ศาสนา ที่ตนนับถือ	+1	+1	+1	+1	+1	1
	36.นักเรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1
นิยาม ปฏิบัติการที่ 5 :กตัญญู กตเวทิต่อ ตนเอง	37.นักเรียนเก็บของได้ไม่นำส่งครู	+1	+1	+1	+1	+1	1
	38. นักเรียนชอบลักขโมย	+1	+1	+1	+1	+1	1
	39. นักเรียนภูมิใจที่ได้ทำดี	+1	+1	+1	+1	+1	1
	40. นักเรียนรู้จักอดกลั้น ไม่ทำความชั่ว ต่างๆ	+1	+1	+1	0	+1	.8

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พระสุชาติ เข้มกัณฑ์
วัน เดือน ปีเกิด	17 เมษายน 2511
สถานที่เกิด	อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	นบ. (นิติศาสตรบัณฑิต) ศษ.บ. (ศึกษาศาสตรบัณฑิต) การศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	วัดโคกบ่อรุ่งราษฎร์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดโคกบ่อรุ่งราษฎร์ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี พระกรรมวาจาจารย์ ครูสอนปริยัติธรรม แผนกธรรม ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พระวิปัสสนาจารย์ อาจารย์ใหญ่พระปริยัติธรรม แผนกธรรม วัดโคกบ่อรุ่งราษฎร์

